

Studenckie Koło Naukowe Progress

FORWARD

magazyn studencki

nr: 31 (12/2022) Uniwersytet Łódzki ISSN 1899-5748

**FINANSOWANIE
ZOO BORYSEW**

KONKURS!
– ROZWIĄŻ KRZYŻÓWKĘ
I ZGARNIJ NAGRODY!

**JAK WSPIERAĆ AFRYKĘ
W USZCZELNIANIU PODATKÓW**

**PROJEKTY ZAGRANICZNE UNIWERSYTETU ŁÓDZKIEGO
EXPO 2020 W DUBAJU**

Od redakcji

Drodzy Czytelnicy,

Z dumą przedstawiamy Wam 31 wydanie Magazynu Forward! Magazyn ten, jest jedną z inicjatyw Studenckiego Koła Naukowego SKN Progress, która otwiera przed Wami możliwości zgłębienia swojej wiedzy w takich dziedzinach jak: trendy biznesowe, finanse, gospodarka, rynki kapitałowe, edukacja, prawo czy nowe technologie. W tym wydaniu, po raz pierwszy, magazyn został wzbogacony o nowy dział- rozwój osobisty, co dodatkowo daje Wam możliwość do poszerzenia wiedzy w zakresie szeroko pojętego rozwoju osobistego, motywacji do działania oraz wyznaczania i realizacji własnych celów.

Artykuł, otwierający magazyn, nawiązuje do projektów zagranicznych organizowanych przez Uniwersytet Łódzki. Z artykułu, który otrzymał miano przewodniego, dowiedziecie się jak pokonywać bariery, które nie pozwalają Wam się rozwijać i poszerzać horyzontów. Dowiedziecie się czym są Światowe Wystawy Expo oraz poznacie od środka jedną z nich- Expo 2020 w Dubaju. Co więcej, będziecie mieli okazję przenieść się w świat trendów biznesowych i zobaczyć co już wiecie, a co powinniście jeszcze wiedzieć o systemie finansowym w Polsce. W tym wydaniu mamy również coś dla miłośników zwierząt- ZOO Borysew opowie o historii ZOO oraz o jego finansowaniu. Nie zabraknie również tematyki dla fanów gier wideo. Poznacie jedną z czołowych firm na rynku gier wideo, jej historię oraz politykę firmy, która pozwoliła firmie osiągnąć sukces na arenie międzynarodowej. Ponadto, będziecie mieli okazję poznać metody ograniczania szarej strefy w gospodarce, dowiedziecie się czym jest kwalifikowany podpis elektroniczny oraz będziecie mogli zobaczyć z jakimi problemami finansowymi muszą mierzyć się państwa afrykańskie. Co więcej, w tym wydaniu stawiamy również na rozwój osobisty, dlatego nie zabraknie tematyki poruszającej kwestie pewności siebie i sposobów na jej zwiększenie oraz motywacji i realizacji celów w okresie życia studenckiego.

Co więcej, zapraszamy Was na dwa interesujące wywiady. Z Panem Michałem Rączy poznacie audyt od technologicznej strony, dowiedziecie się co się zmieniło na przestrzeni lat w tej branży i poznacie kilka rad, które bez wątpienia pokażą Wam, czy praca audytora jest dla Was. Z kolei, z Panem Prodziekanem Piotrem Gabrielczakiem dowiedziecie się wszystkiego o projektach zagranicznych Uniwersytetu Łódzkiego m.in. czym jest program Erasmus+, Summer School, a także nie zabraknie tutaj Expo 2020, które odbyło się w Dubaju. Dowiedziecie się, dlaczego warto brać udział w takich projektach i jakie korzyści się z tym wiążą.

Jest nam niezmiernie miło, że jesteście z nami. Mamy nadzieję, że każdy z Was będzie w stanie znaleźć w 31 wydaniu Magazynu Forward coś dla siebie, coś co wywoła refleksję i zostanie z Wami na całe życie.

W imieniu całej redakcji, życzymy Wam miłej lektury!

REDAKCJA FORWARD PROWADZĄCY:

Redaktor naczelna
Paulina Kucharska
p.kucharska@progress.org.pl

Redaktor naczelny
Krzysztof Franciszkowski
k.franciszkowski@progress.org.pl

Z ZAŁOGĄ:

Korekta:

Piotr Laudan, Aleksandra Skóra, Zuzanna Kłosa

Marketing:

Weronika Świderek, Honorata Bator, Łucja Kaczmarek

Kontakty zewnętrzne: Monika Wadowska,
Paulina Ciułowicz, Adrian Niewiadomski

Stała współpraca: Klaudia Frycze, Weronika Konieczna,
Julia Janiszewska, Martyna Warchoł, Julia Kalinowska

Projekt graficzny i skład: Kosmiczni.com

Internet:

<https://www.facebook.com/magazyn.studencki.forward>
<https://progress.org.pl/>
<https://issuu.com/forward.mag>

Patronat Honorowy nad Forwardem objęli:

prof. dr hab. Elżbieta Żądzińska – Rektor Uniwersytetu Łódzkiego

dr hab. Rafał Matera prof. UŁ – Dziekan Wydziału Ekonomiczno-Socjologicznego

prof. dr hab. Monika Marcinkowska
Kierownik Katedry Bankowości Wydziału Ekonomiczno-Socjologicznego Uniwersytetu Łódzkiego

dr hab. Anna Szymańska prof. UŁ
Dyrektor Instytutu Finansów Wydziału Ekonomiczno-Socjologicznego Uniwersytetu Łódzkiego

Hanna Zdanowska
Prezydent Miasta Łodzi

Tobiasz Adam Bocheński
Wojewoda Łódzki

WYDAWCA: SKN PROGRESS

Uniwersytet Łódzki Wydział
Ekonomiczno-Socjologiczny Instytut
Finansów ul. Rewolucji 1905 r. 41
90 – 214 Łódź
Siedziba: FP10
Tel: 785 697 320
progress@progress.org.pl
www.progress.org.pl

Wszystkie materiały chronione są prawem autorskim. Przedruk lub rozpowszechnianie w jakiegokolwiek formie i jakimkolwiek języku bez pisemnej zgody wydawcy jest zabronione. Wydawcy magazynu nie ponoszą odpowiedzialności za błędy, czy konsekwencje wynikające z zastosowania informacji w nim zawartych.

Patronat Honorowy

Partnerzy Wspierający

Wydawnictwa

Partnerzy Medialni

4	SYSTEM FINANSOWY W POLSCE Co wiemy, a co powinniśmy wiedzieć?	4
8	FINANSOWANIE ZOO BORYSEW	8
12	NINTENDO DBA O SWOJE DZIECI. Postawa japońskiego giganta wobec branży gier wideo	12
16	LIMITY PŁATNOŚCI GOTÓWKOWYCH jako metoda ograniczania szarej strefy w gospodarce	16
22	WYWIAD Z PANEM MICHAŁEM RĄCZY partnerem w dziale audytu, EY POLSKA	22
26	KWALIFIKOWANY PODPIS ELEKTRONICZNY	26
30	JAK WSPIERAĆ AFRYKĘ W USZCZELNIANIU PODATKÓW?	30
36	PROJEKTY ZAGRANICZNE UNIWERSYTETU ŁÓDZKIEGO – Expo 2020 w Dubaju	36
40	WYWIADZ PRODZIEKANEM DR PIOTREM GABRIELCZAKIEM na temat wyjazdów zagranicznych	40
43	WYKREŚLANKA Czy uda Ci się znaleźć wszystkie hasła związane z rynkiem giełdowym?	43
44	PEWNOŚĆ SIEBIE – JAK ZWIĘKSZYĆ JEJ POZIOM	44
48	MOTYWACJA I CELE JAKO KLUCZ DO SAMOROZWOJU w okresie życia studenckiego	48
52	KRZYŻÓWKA I ZGARNIJ NAGRODY!	52
54	FORWARD POLECA Zapraszamy do zapoznania się z recenzjami książek. Każdą z nich znajdziecie w zbiorach Wydawnictwa MT Biznes.	54

SYSTEM FINANSOWY W POLSCE

CO WIEMY,
A CO POWINIŚMY
WIEDZIEĆ?

Filip Zmyślony

Uniwersytet Ekonomiczny w Poznaniu
Rachunkowość i Finanse Biznesu, II rok, II stopień

Poziom edukacji finansowej ogółu społeczeństwa jest relatywnie niski. W tym kontekście, podejmowanie podstawowych kwestii finansowych, oczywistych z punktu widzenia publikacji o charakterze naukowym, ma niebagatelne znaczenie dla zwiększania świadomości podejmowanych na co dzień decyzji o charakterze ekonomicznym. Taką właśnie tematykę dotyka

prezentowany artykuł. Wyjaśnia on czym jest system finansowy oraz jakie są jego podstawowe segmenty w Polsce. Popularyzacja tych zagadnień pozwoli na podejmowanie bardziej świadomych decyzji finansowych poszczególnych decydentów. Jest to szczególnie istotne w czasach kiedy obserwujemy znaczący wzrost niepewności i niestabilności otoczenia ekonomicznego.

ODPOWIEDNIA ŚWIADOMOŚĆ FINANSOWA

Dwucyfrowa inflacja, bez wątpienia niepożądana i negatywna, bezsprzecznie pozytywnie wpłynęła na wzrost świadomości finansowej wielu Polaków. Teraz, gdy z własnych doświadczeń wiemy już, jak inflacja wpływa na siłę nabywczą naszych pieniędzy, jakie znaczenie odgrywają stopy procentowe oraz jakie zadania i wyzwania stoją przed Radą Polityki Pieniężnej, warto iść krok dalej. Coraz więcej mówi się o finansach osobistych. Towarzyszy temu również wzrost wykorzystania wiedzy z tego obszaru w praktyce. Rzecz w tym, że dopracowanie budżetu domowego nie kończy się na granicy naszej posesji. Ważna jest również elementarna wiedza, między innymi o tym jak funkcjonuje i z jakich segmentów się składa cały system finansowy w naszym kraju.

Budowanie wiedzy finansowej nie jest jednak sprawą łatwą ani prostą. Jest to proces ciągły, złożony, wielowymiarowy i wymagający zaangażowania. Należy odpowiednio dostosować działania edukacyjne do momentu w cyklu życia, miejsca zamieszkania, sytuacji ekonomicznej, potrzeb oraz oczekiwań czy możliwości. Podjęty trud zaowocuje. Do rezultatów edukacji finansowej zalicza się zarówno korzyści o charakterze indywidualnym, jak i korzyści z perspektywy całego systemu ekonomiczno-społecznego. Edukacja finansowa jest ważnym elementem przede wszystkim w procesie wyrabiania nawyku oszczędzania oraz odpowiedzialnego zaciągania zobowiązań finansowych, a także świadomego inwestowania¹. Długoterminowe myślenie o przyszłości zaczyna się tu i teraz, od podejmowania małych kroków w teraźniejszości.

Powołując się na badanie „Poziom wiedzy finansowej Polaków”, które od 2018 r. jest jednym z kluczowych opracowań, dotyczących wiedzy i edukacji ekonomicznej w Polsce, można wyciągnąć wnioski, że wiedza Polaków, przynajmniej w ich mniemaniu, rośnie, a niedobór wiedzy „pierwszej potrzeby” z zakresu finansów wymagający poprawy jest sukcesywnie uzupełniany. Zostało to przedstawione na wykresie 1. Odsetek ankietowanych, którzy uważają, że ich wiedza jest bardzo mała, raczej mała oraz przeciętna w badanym okresie malała, natomiast zwiększał się udział ankietowanych,

których zdaniem posiadana przez nich wiedza jest raczej duża lub bardzo duża.

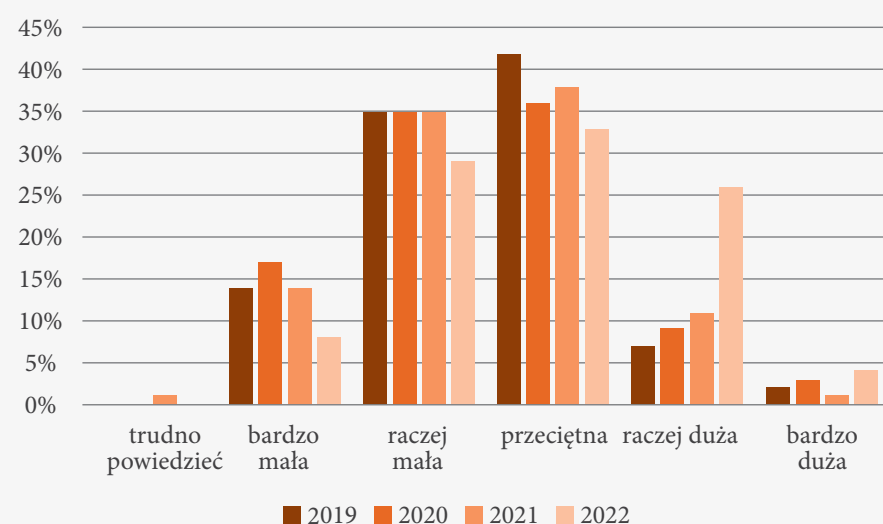
Jak wynika z badań, przeprowadzonych w latach 2019-2022 r. początkowo Polacy odczuwali największy niedobór wiedzy z zakresu kolejno: cyberbezpieczeństwa, kredytów i pożyczek, oszczędzania, finansów publicznych, systemu podatkowego oraz systemu emerytalnego. Porównując te wyniki z rezultatami otrzymanymi w lutym 2022 r. Polacy czują, że zwiększyli swoją wiedzę na przytoczone tematy. Z pewnością na wzrost wiedzy wpływ miały „ciężkie czasy” wywołane między innymi inflacją (spadek siły nabywczej pieniądza) oraz w konsekwencji, wzrostem stóp procentowych (większe raty kredytów ze zmienną stopą procentową). Może budzić pewne wątpliwości zmniejszenie zainteresowania systemem podatkowym, szczególnie mając na uwadze zmiany wywołane wprowadzeniem Nowego Ładu, z licznymi jego zmianami i modyfikacjami. Powinien cieszyć natomiast wzrost zainteresowania tematem inwestowania, co świadczyć może o większej dojrzałości finansowej całego społeczeństwa².

We wspomnianym badaniu zapytano ankietowanych o edukację finansową: pytanie brzmiało nie „czy” a „kiedy”? Wyniki można uznać za zadowalające. Na szczególną pochwałę zasługuje wzrost świadomości społeczeństwa (ankietowanych) jeśli chodzi o potrzebę edukacji już na poziomie szkoły podstawowej oraz w mniejszym stopniu na poziomie szkoły

średniej. Warto zwrócić jednak uwagę na dynamicznie zmieniającą się rzeczywistość i potrzebę uczenia się przez całe życie. Fakt, że edukacja finansowa rozpoczyna się na poziomie szkoły podstawowej nie oznacza, że należy marginalizować potrzebę dalszego kształcenia w późniejszym etapie życia.

Z przykrością należałoby stwierdzić, że sama świadomość nie przyniesie spektakularnych pozytywnych zmian. Należy podejmować realne i konsekwentne działania. Szczególnie ważna jest edukacja finansowa najmłodszych, a raczej jej brak. Dotyczy to zarówno edukacji nieformalnej – przez rodziców, jak i edukacji formalnej – w szkołach podstawowych. Zagadnienie to wymaga ogromnych zmian i modernizacji, chociaż bardziej złośliwy obserwator mógłby powiedzieć, że nie ma czego poprawiać, należy w końcu rozpocząć proces nauki wśród dzieci i młodzieży. W obecnym kształcie systemu edukacji szkolnej, nadal nie przewiduje się odrębnego przedmiotu, w ramach którego dzieci mogłyby kształcić się finansowo. Młodzież poznaje wyłącznie podstawy przedsiębiorczości dopiero w szkole średniej, którego godzinowy zakres zostawia wiele do życzenia. We właściwej podstawie programowej wydaje się, że prym powinny wieść szczególnie zagadnienia związane z podstawowymi formami oszczędzania, zadłużeniem, ubezpieczeniami oraz emeryturami, a także aspekty dotyczące budowy oraz funkcjonowania systemu finansowego w Polsce.

Wykres 1. Samoocena wiedzy ekonomicznej

Źródło: Opracowanie własne na podstawie badania „Poziom wiedzy finansowej Polaków 2022”, dostęp: 23.09.2022 r.

SYSTEM FINANSOWY

System finansowy to ogół instytucji i mechanizmów pozwalających na krążenie siły nabywczej w gospodarce, współtworzący oraz stwarzający możliwość przepływu strumieni pieniężnych. Prawidłowe funkcjonowanie systemu finansowego jest bardzo istotne z punktu widzenia prawidłowo funkcjonującej gospodarki państwa. System finansowy realizuje trzy podstawowe funkcje: monetarną, kapitałowo-redystrybucyjną oraz kontrolną. Funkcja monetarna polega na dostarczeniu pieniądza oraz umożliwieniu jego obiegu w gospodarce. System finansowy umożliwia transfer pieniądza od podmiotów, które nimi dysponują, do podmiotów, które go potrzebują. Ceną takiego pieniądza jest stopa procentowa, która dla dawcy kapitału jest stopą zwrotu, natomiast dla biorcy jest kosztem. Funkcja kontrolna to nic innego jak nadzór nad środkami zainwestowanymi, wypożyczonymi i redystrybuowanymi w przeszłości³.

Uczestnikami rynku finansowego są instytucje finansowe takie jak: banki, firmy ubezpieczeniowe, kantory walutowe, domy maklerskie, fundusze inwestycyjne, a także rządy emitujące obligacje, przedsiębiorstwa emitujące akcje i obligacje oraz indywidualni inwestorzy. Instytucje finansowe, inaczej pośrednicy finansowi, są to podmioty, których głównym przedmiotem działalności jest utrzymywanie i obrót instrumentami finansowymi. Współczesny rynek finansowy składa się z segmentów, które zostały przedstawione na rysunku 1.

Każdy z tych segmentów odgrywa inną rolę w zaspokajaniu potrzeb uczestników rynku finansowego. Podstawą świadomości oraz wiedzy finansowej jest rozróżnianie poszczególnych segmentów współczesnego rynku finansowego oraz umiejętny wybór segmentu dla konkretnych sytuacji oraz potrzeb decydenta.

RYNEK PIENIĘŻNY

Rynek pieniężny jest rynkiem najbardziej płynnych aktywów finansowych, jego zadaniem jest przede wszystkim pomoc w utrzymaniu płynności uczestników rynku. Jest to rynek, na którym występują instrumenty dłużne emitowane na okres do 52 tygodni. Instrumenty te są zazwyczaj płynne, to znaczy łatwo je zamienić na gotówkę. Umożliwiają one regulowanie poziomu płynności podmiotów, które dokonują transakcji na rynku pieniężnym⁵. Warto podkreślić, że na rynku pieniężnym występują wyłącznie instrumenty finansowe o charakterze dłużnym. Są to: bony skarbowe, bony pieniężne, bony komercyjne przedsiębiorstw, czeki, weksle, certyfikaty depozytowe oraz akcepty bankowe.

Uczestnikami polskiego rynku pieniężnego są: Narodowy Bank Polski, banki komercyjne, Ministerstwo Finansów jako emitent bonów skarbowych, przedsiębiorstwa emitujące krótkoterminowe papiery dłużne, inwestorzy instytucjonalni (fundusze inwestycyjne i ubezpieczyciele) oraz inwestorzy indywidualni. Rynek pieniężny służy również państwu do realizacji określonej polityki monetarnej. Dzieje się to dzięki temu, że państwo ma wpływ na wielkość podaży pieniądza oraz prędkość cyrkulacji pieniądza w gospodarce⁶.

RYNEK KAPITAŁOWY

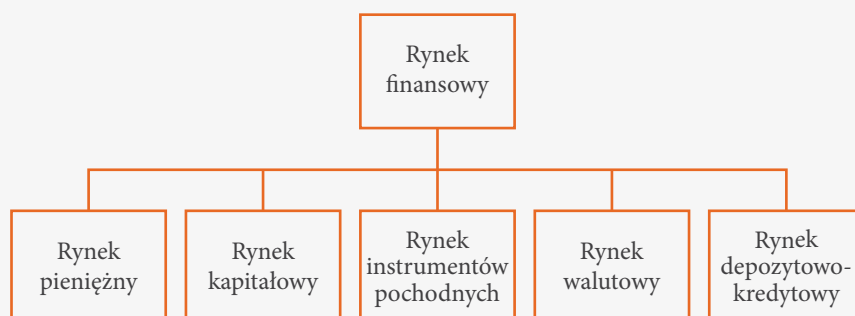
Na rynku kapitałowym występują instrumenty udziałowe i dłużne, emitowane na okres co najmniej jednego roku. Rynek kapitałowy jest miejscem mobilizacji wolnych funduszy w średnim i długim terminie. Składa się on z wielu segmentów oraz występuje na nim dużo więcej podmiotów, w tym dużo więcej inwestorów niż na rynku pieniężnym.

Na rynku kapitałowym znajdują się aktywa inwestycyjne o znacznie wyższym ryzyku niż na rynku pieniężnym. Wynika to głównie z dłuższego horyzontu inwestycyjnego. Większe ryzyko przekłada się na statystycznie wyższą stopę zwrotu, która jednak podlega znacznym wahaniom. Na polskim rynku kapitałowym może występować szereg rodzajów podmiotów, będących emitentami papierów wartościowych. Papiery wartościowe emitować mogą między innymi: spółki akcyjne, spółki z ograniczoną odpowiedzialnością, a także jednostki samorządu terytorialnego.

Rynek giełdowy stanowi najważniejszą część rynku kapitałowego, największą część obrotu papierami wartościowymi odbywa się właśnie na rynku giełdowym. Dzieli się on na rynek podstawowy oraz równoległy. Rynek podstawowy charakteryzuje się głównie wysokim obrotem oraz wysoką płynnością. Notowane na nim firmy mają uznaną renomę. Wszystkie spółki, wchodzące na rynek podstawowy, powinny spełniać określone warunki: powinny mieć odpowiednio wysokie zyski, a także odpowiednią wartość i kapitał własny, akcje powinny być liczne i rozproszone. Dodatkowo firma powinna przez jakiś czas egzystować już na rynku. Rozszerzeniem rynku podstawowego jest rynek równoległy. Stanowi on w pewien sposób zaplecze rynku podstawowego. Na rynku równoległym mogą pojawić się spółki młode i stosunkowo małe, które jeszcze nie spełniają wszystkich wymogów rynku podstawowego.

Obrót papierami wartościowymi może mieć miejsce na giełdzie lub poza nią. Na rynku giełdowym transakcje przeprowadzane są w określonym miejscu i czasie. Na rynku pozagiełdowym nie ma ustalonego miejsca transakcji. Odbywają się one za pomocą środków telekomunikacyjnych między biurami maklerskimi⁷. Rynek pozagiełdowy, inaczej rynek alternatywny, (over the counter market lub OTC-market) to ogół transakcji kupna-sprzedaży papierów wartościowych, które są zawierane poza giełdą. Z wejściem na rynek pozagiełdowy związane są również znacznie mniejsze wymagania niż ma to miejsce w przypadku rynku giełdowego. Rynek pozagiełdowy ma szczególne znaczenie dla małych i nowych przedsiębiorstw, które nie mogą wejść jeszcze na giełdę, a nie chcą, bądź nie mogą, pozyskać kapitału od banków⁸.

Rysunek 1. Segmenty rynku finansowego

RYNEK INSTRUMENTÓW POCHODNYCH

Na rynku instrumentów pochodnych odbywa się przede wszystkim transfer ryzyka. Przenoszenie ryzyka między podmiotami należy do najważniejszych funkcji tego rynku. Instrument pochodny to instrument finansowy, mający postać kontraktu, którego wartość zależy od instrumentu bazowego, na który instrument pochodny został wystawiony. Instrumentami bazowymi, czyli przedmiotami kontraktu, są na ogół inne instrumenty finansowe (np. akcje), towary (produkty rolne, surowce mineralne, kruszce), podstawowe zmienne ekonomiczne (stopy procentowe, waluty) albo nawet kategorie abstrakcyjne, takie jak indeksy giełdowe czy pogodowe⁹. Instrumenty pochodne nazywane są również derywatami.

Do podstawowych giełdowych instrumentów pochodny zaliczyć należy opcje giełdowe oraz kontrakty *futures*. Jednak giełda nie jest jedynym miejscem, na którym notowane są instrumenty pochodne. Wyróżnia się również pozagiełdowe instrumenty pochodne, do których należą opcje pozagiełdowe, kontrakty *forward* oraz kontrakty *swap*. Instrumenty pochodne cieszą się dużą popularnością wśród inwestorów spekulacyjnych.

RYNEK WALUTOWY

Rynek walutowy to rynek, na którym można dokonać wymiany waluty jednego kraju na walutę innego kraju. Na rynku walutowym występują również instrumenty finansowe denominowane w obcej walucie, których wartość określana jest w walucie krajowej. Na rynku walutowym można zawierać transakcje typu *spot*, tj. natychmiastowe lub transakcje typu *forward* tj. terminowe. Transakcje typu *forward* polegają na zamianie waluty w przyszłości po cenie określonej w teraźniejszości.

Rynek walutowy jest rynkiem pozagiełdowym (OTC), co oznacza, że nie ma określonego miejsca handlu. Rynek walutowy działa w sposób ciągły. W odróżnieniu od giełdy, nie ma tutaj sesji notowań. Rynek Forex jest bardzo spekulacyjnym rynkiem, zdecydowanie krótkoterminowym. Panująca na nim dźwignia finansowa powoduje, że należy on do jednych z najbardziej ryzykownych rynków. Mimo, że nie jest to rynek zalecany dla początkujących inwestorów, nastawionych

na długoterminowe inwestowanie, warto zdobyć podstawową i elementarną wiedzę na temat wszystkich rynków wchodzących w skład systemu finansowego.

Cena, po której wymieniane są dwie waluty to inaczej kurs walutowy. Na kurs walutowy, w warunkach gospodarki rynkowej, wpływa wiele rozmaitych czynników, które można podzielić na czynniki natury ekonomicznej oraz czynniki natury pozaekonomicznej. Do pierwszej grupy można zaliczyć czynniki: strukturalne, techniczne i koniunkturalne, natomiast do drugiej: polityczne, instytucjonalne i psychologiczne.

Celem funkcjonowania rynku walutowego jest umożliwienie swobodnego przepływu kapitału między krajami o różnych walutach, a także określenie ceny waluty jednego kraju w walucie kraju drugiego. Rynek walutowy spełnia szereg istotnych funkcji w gospodarce, szczególnie z punktu widzenia makroekonomicznego. Zapewnia on porównywalność cen towarów i usług w poszczególnych krajach, co w konsekwencji przyczynia się do rozwoju handlu międzynarodowego. Dodatkowo rynek walutowy uczestniczy w realizowaniu polityki gospodarczej, w szczególności polityki pieniężnej oraz polityki kursowej. Z kolei najważniejszą funkcją tego rynku w ujęciu mikroekonomicznym jest dostarczenie podmiotom finansowym i niefinansowym narzędzi, umożliwiających redukcję ryzyka kursowego.

RYNEK DEPOZYTOWO -KREDYTOWY

Na rynku depozytowo-kredytowym funkcjonują instytucje finansowe, których podstawowym zadaniem jest przyjmowanie depozytów oraz udzielanie kredytów i pożyczek. Do instytucji tych należą banki komercyjne, banki spółdzielcze, spółdzielcze kasy oszczędnościowo-kredytowych oraz inne instytucje świadczące usługi w tym zakresie. Instytucje te udzielają kredytów bankowych lub pożyczek, a także umożliwiają wpłacanie pieniędzy na lokaty bankowe. Lokaty te, przy obecnej inflacji, przynoszą straty w ujęciu realnym i nie stanowią atrakcyjnego aktywa inwestycyjnego.

Rynek depozytowo-kredytowy wykorzystywany jest do utrzymywania płynności pieniądza w gospodarce. Dodatkowo, w sposób pośredni, wpływa na poziom inflacji w kraju oraz kurs walutowy.

PODSUMOWANIE

Właściwe podejmowanie złożonych decyzji finansowych wymaga posiadania odpowiedniego poziomu świadomości finansowej. Punkt wyjścia powinna stanowić edukacja finansowa. To dzięki niej rozwija się wiedza i umiejętności oraz doskonali kompetencje finansowe¹⁰. Wiedza o funkcjonowaniu systemu finansowego w Polsce, jego segmentach, a także podstawowych instrumentach finansowych powinna stanowić pewnego rodzaju fundament i minimum wiedzy, którą posiada każdy. Jak wskazują badania w obszarze edukacji ekonomicznej wiele jest jeszcze w Polsce do zrobienia. Czy jednak możemy sobie pozwolić na zaniedbania? Rynek finansowy to rzeczywistość, która nas otacza i wpływa na nasze życie. Nie należy bagatelizować szans oraz możliwości, które stwarza rynek finansowy w kwestii zarządzania finansami osobistymi każdego z nas.

BIBLIOGRAFIA:

- 1 CICHOWICZ E., *Edukacja finansowa jako kluczowa metoda walki z wykluczeniem finansowym* [w:] *Finanse Osobiste*, [red.] WALISZEWSKI K., Polska Akademia Nauk, Warszawa 2022.
- 2 *Badanie Poziom wiedzy finansowej Polaków 2022*, <https://kef.edu.pl>, 23.09.2022.
- 3 PIETRZAK B., POLAŃSKI Z., WOŹNIAK B., *System finansowy w Polsce*, Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa 2008.
- 4 GPW, *Rynek finansowy w Polsce*, https://www.gpw.pl/biblioteka-gpw-wiecej?gpw_id=7&title=Rynek+finansowy+w+Polsce, 28.10.2022.
- 5 JAJUGA K., JAJUGA T., *Inwestycje: instrumenty finansowe, aktywa niefinansowe, ryzyko finansowe, inżynieria finansowa*, Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa 2008.
- 6 DĘBSKI W., *Rynek finansowy i jego mechanizmy: podstawy teorii i praktyki*, Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa 2007.
- 7 JONCZYK A., *Rozwój pozagiełdowego rynku papierów wartościowych w Polsce* [w:] *Organizacje komercyjne i niekomercyjne wobec wzmożonej konkurencji oraz wzrastających wymagań konsumentów*, [red.] NALEPKA A., UJWARY-GIL A., Wydawnictwo SOWA, Warszawa 2010.
- 8 PYKA I., MUSZYŃSKI M., *Nowe regulacje bezpiecznego obrotu instrumentami pochodnymi na rynku pozagiełdowym w Polsce*, „Studia Ekonomiczne” 238, 117-131.
- 9 ZALEWSKI G., *Kontrakty terminowe w praktyce*, Wydawnictwo WIG-Press, Warszawa 2006.
- 10 SOLARZ M., ROGALSKA M., *Edukacja finansowa osób starszych jako instrument ograniczania ryzyka wiktymizacji na rynku bankowym i parabankowym*, „Prace Naukowe Uniwersytetu Ekonomicznego we Wrocławiu” 478, 392-406.

FINANSOWANIE ZOO BORYSEW

Foka Dawid z opiekunką zoo

ZOO BORYSEW – BIZNES I PASJA

Zoo Borysew powstało w sierpniu 2008 roku z inicjatywy Andrzeja Pabicha. Początkowo Sawanna nad Nerem w województwie łódzkim zajmowała 15 ha powierzchni, którą zamieszkiwało jedynie 30 gatunków zwierząt dzikich. Od początku działalności zoo gromadziło unikalne gatunki zwierząt afrykańskich. W 2009 roku dołączyły białe tygrysy bengalskie. W tym samym roku w konkursie na najlepsze atrakcje turystyczne województwa łódzkiego organizowanym przez Regionalną Organizację Turystyczną Województwa Łódzkiego, Zoo Borysew zajęło 3. miejsce. I tak z roku na rok powiększała się nie tylko powierzchnia ogrodu zoologicznego, ale i liczba ekspozycyjnych zwierząt. W marcu 2011 roku Generalny Dyrektor Ochrony Środowiska przyznał Zoo Borysew status ogrodu zoologicznego i zezwolił na prowadzenie działalności pod nazwą „ZOO safari”.

Przełomowym dla Zoo Borysew był sezon 2011 i 2012, w którym poczyniono wiele inwestycji, poprawiając warunki zarówno dla zwierząt jak i dla zwiedzających.

Powstał nowy budynek, w którym mieszczą się kasy i toalety oraz sklep z pamiątkami. Ponadto trasa zwiedzania została utwardzona płytami ażurowymi. Od 2012 roku teren zoo można zwiedzać z pokładu barwnej ZooKolejki. Jedną z najciekawszych inwestycji była budowa największego w Europie i Azji Kompleksu Namiotów Sferycznych. W największym, mającym ponad 1 000 m² powierzchni znajduje się Figlarnia – sala zabaw dla dzieci, w mniejszym nowocześnie wyposażona sala edukacyjna.

Z budową Kompleksu Namiotów Sferycznych łączyła się możliwość wprowadzenia do oferty długo oczekiwanego programu edukacyjnego. Został on pozytywnie zaopiniowany przez Wojewódzki Ośrodek Doskonalenia Nauczycieli w Łodzi. Od tego momentu prowadzone są niezapomniane lekcje przyrody dla dzieci i młodzieży z przedszkoli, szkół podstawowych, gimnazjów oraz szkół średnich. Wspomniane lekcje kończą się pokazem ciekawych eksponatów oraz żywych zwierząt. Wałory edukacyjne i różnorodność zamieszkujących ogród zwierząt zostały docenione przez Instytut Genetyki i Hodowli Zwierząt Polskiej Akademii Nauk, z którym zoo podjęło 5-letnią współpracę w obszarze genetyki

i bioróżnorodności zwierząt domowych i dzikich.

Strzałem w dziesiątkę okazał się również „Świat Wodny” - kompleks czterech wysp na sztucznym akwenu. Inwestycja stworzyła zwiedzającym unikalne możliwości obserwacji życia zwierząt i cieszy się niesłabnącym zainteresowaniem.

Zwieńczeniem trudów i ciężkiej pracy Andrzeja Pabicha były jedne w Polsce narodziny białych lwów, które przysły na świat 28 stycznia 2014 roku. Narodziny maluchów były opisywane przez największe media nie tylko w Polsce, ale i na całym świecie. Lwiątko z Zoo Borysew były bohaterami publikacji na łamach gazet takich jak „The New York Times”, czy „The Guardian”.

Obecnie Zoo Borysew to największy prywatny ogród zoologiczny w Polsce obejmujący swym obszarem 26 ha, z niezwykle przestronnymi wybiegami i z dużą ilością roślinności. W zoo mieszka ponad 600 zwierząt z 5 kontynentów, reprezentujących 100 gatunków. Dodatkową wartością jest jego lokalizacja. Ogród jest położony w centrum Polski, tylko 40 km od Łodzi. **To, co wyróżnia to miejsce to bliskość**

zwierząt, przestronne wybiegi, cisza, spokój i czyste powietrze. Wizytówką Zoo Borysew są białe lwy i białe tygrysy. Z roku na rok czynione są kroki, by ogród stale się powiększał z uwagi na liczebność zwierząt, ale przede wszystkim po to, by zapewnić jak najlepsze warunki i komfort do ich życia.

Warto podkreślić, że Zoo Borysew to nie tylko miejsce atrakcyjne turystycznie i rekreacyjnie, ale także biznesowo. Ogród chętnie wchodzi we współpracę sponsoringową. Przy określonych, miesięcznych wpłatach na wybrane zwierzę, firmy stają się ich opiekunami, budując tym samym społeczną odpowiedzialność biznesu. Ponadto zoo zaprasza swoich partnerów do wsparcia i udziału w imprezach okolicznościowych odbywających się na terenie ogrodu, np. urodziny zoo, koncerty, wydarzenia kulturalne, sportowe itp. Na terenie ogrodu zoologicznego jest także możliwość zorganizowania imprez firmowych, urodzin, sesji fotograficznych, programów telewizyjnych oraz innych przedsięwzięć, które nie zakłócają życia zwierząt.

Kiedy zoo jest otwarte? Ogród zoologiczny to przede wszystkim działalność sezonowa, ale **Zoo Borysew tak naprawdę otwarte jest przez cały rok, także zimą.** W tym celu podjęto decyzję o przebudowie hali B, aby umożliwić zwiedzającym korzystanie z zoo w porze zimowej. Dzięki tej inwestycji każdy, kto wybierze się do Zoo Borysew, będzie mógł oglądać takie zwierzęta jak: żyrafy, aligatory, pelikany, tapira, krokodyle, antylopy, oryksy szablorogie, zebry, świnię rzeczne, afrykańskie oraz lwy białe i tygrysy białe, które są wizytówką tego miejsca. Ekspozycja ta zapewni Zoo Borysew urozmaicenie oferty ogrodu poprzez dostępność atrakcji zimą, co wpłynie na zwiększenie liczby odwiedzających zoo.

Kolejną inwestycją, którą ogród planuje zrealizować w najbliższych miesiącach jest Zespół Konferencyjny „Biały Lew”. To odpowiedź na oczekiwania i potrzeby odwiedzających Zoo Borysew. „Biały Lew” to nowy budynek z przestronną kuchnią i wyposażeniem oraz wydawką à la IKEA. Pozwoli to na usprawnienie obsługi klientów i szybką realizację zamówień. Poza gastronomią, inwestycja obejmie nowe toalety, przebudowę obecnego grill baru oraz bardzo ważny element w postaci sali konferencyjnej. Dzięki temu zoo stanie się miejscem organizacji spotkań biznesowych, integracyjnych, szkoleń, konferencji, forów tematycznych czy eventów zamkniętych.

Andrzej Pabich – właściciel Zoo Borysew

Zespół Konferencyjny „Biały Lew” to także miejsca noclegowe. W budynku zostanie utworzonych łącznie 8 pokoi gościnnych. Warto zaznaczyć, że kompleks będzie funkcjonował przez cały rok, co umożliwi funkcjonowanie i przyjmowanie gości także w porze zimowej.

Zoo Borysew w swej działalności stawia przede wszystkim na komfort i zapewnienie doskonałych warunków dla mieszkających w nim zwierząt, dlatego kolejną inwestycją będzie organizacja wolier dla zwierząt drapieżnych (pумы, pantery chińskie, gepardy) na nowych działkach. Ww. zwierzęta planuje się sprowadzić z USA z Teksasu. To bardzo ważny punkt w ofercie Zoo Borysew, który z pewnością wzbogaci pakiet atrakcji dla odwiedzających.

Zoo Borysew jest jedną z najprężniej rozwijających się atrakcji turystycznych w Polsce, co ważne utrzymującą się głównie ze sprzedaży biletów. Zoo Borysew to miejsce, które kładzie nacisk na podniesienie i usprawnienie jakości usług, stając się tym samym instytucją prokliencką. Stawia na innowację, nowoczesność i pionierskość, a przede wszystkim pozycjonuje się jako miejsce, dla którego najważniejsze są zwierzęta i ludzie. Zoo odwiedza rocznie

średnio 250 tys. gości. Sukces właściciela ogrodu Andrzeja Pabicha zaowocował licznymi wyróżnieniami, m.in. w 2018 roku tytułem najbardziej dynamicznie rozwijającej się firmy rodzinnej w woj. łódzkim – od magazynu „Forbes”, tytułem Menedżera Roku Regionu Łódzkiego 2019 dla Andrzeja Pabicha, certyfikatem Najlepszego Produktu Turystycznego 2017 od Polskiej Organizacji Turystycznej, wspomnianym certyfikatem Najlepszego Produktu Turystycznego Województwa Łódzkiego 2011 od Regionalnej Organizacji Turystycznej WŁ czy państwowym odznaczeniem dla Andrzeja Pabicha Za Zasługi dla Sportu i Turystyki.

POZNAJ NASZE SOCIAL MEDIA!

ZooBorysew

@zooborysew

@zooborysew

www.zoosafari.com.pl

PAC PROGRESS
ACCOUNTING
COMPETITION

OGÓLNOPOLSKI KONKURS Z RACHUNKOWOŚCI

WEŹ UDZIAŁ W KONKURSIE!

**ZAREJESTRUJ SWOJĄ
3-OSOBOWĄ DRUŻYNĘ!**

I POSZERZAJ SWOJE HORYZONTY!

1. Rejestracja trzyosobowych drużyn
2. Case study - zadania zamknięte
3. Case study - zadania otwarte
4. Gala Finałowa na Wydziale
Ekonomiczno-Socjologicznym w Łodzi

Zapisy trwają do 22 stycznia!
Nie zwlekaj!

NINTENDO DBA O SWOJE DZIECI.

POSTAWA JAPOŃSKIEGO GIGANTA WOBEC BRANŻY GIER WIDEO

Jakub Ziółkowski

Kierunek Media Audiowizualne i Kultura Cyfrowa na Uniwersytecie Łódzkim, Wydział Filologiczny

Nintendo jest jedną z czołowych firm na rynku gier wideo, która znana jest na całym świecie. Jej historia sięga jeszcze XIX wieku, co podkreśla bogactwo historyczne giganta. Choć Japończycy na przestrzeni lat zaliczali wiele spektakularnych sukcesów, które zmieniały całą branżę, to nie obeszło się również bez klęsk. Zwłaszcza te drugie pozwalają zastanowić się nad działaniem firmy i jej podejściem

do branży gier, bo gdyby nie roztropne działania decydentów z Nintendo, to mogłoby ono nie odnosić tak wielkich sukcesów. Tekst ten ukazuje podejście japońskiego giganta do branży gier wideo oraz analizuje jego wewnętrzne czynniki, które wpływają na świetne zarządzanie firmą. Dodatkowo prezentuje rolę fanów, bez których Nintendo nie mogłoby istnieć w takiej formie jak teraz.

NINTENDO DBA O SWOJE DZIECI. POSTAWA JAPOŃSKIEGO GIGANTA WOBEC BRANŻY GIER WIDEO

Historia Nintendo sięga XIX wieku, a zaczyna się w 1889 roku, kiedy Fusajiro Yamauchi założył firmę Nintendo Koppai. Zajmowała się produkcją elementów do japońskiej gry *Hanafuda*. Jednym z pierwszych dużych sukcesów firmy było uzyskanie możliwości wydawania kart do gry z postaciami z bajek Disney'a w Japonii, co miało miejsce w 1950 roku. Przyczyniło się to do otwarcia Nintendo na nowy, duży rynek gier dla dzieci. Znacząco wpłynęło to na firmę, co przyczyniło się do zmiany jej nazwy na Nintendo Playing Card Company w 1951 roku. Nintendo jakie znamy dzisiaj powstało w 1963 roku, kiedy to ponownie zmieniło nazwę, tym razem na Nintendo Co. stając się spółką. Siedem lat później wypuściło na rynek *Beam Gun*, który był systemem rozrywkowym bazującym na przesyłaniu informacji poprzez laser. W kooperacji z Mitsubishi Electric stworzyli grę wideo wykorzystującą nowe urządzenie¹.

Niewątpliwie tym, z czego Nintendo zasłynęło to wyciągnięcie branży gier wideo z kryzysu, który w 1983 roku pojawił się w Stanach Zjednoczonych. Sprawił on, że regionalny rynek elektronicznej rozrywki stracił 90% swoich dochodów². W tym samym roku firma wypuściła w Japonii konsolę do gier – Nintendo Family Computer. Była to zupełna nowość i przełom w branży. Ogromna sprzedaż doprowadziła do wydania urządzenia w Stanach Zjednoczonych dwa lata później pod nazwą Nintendo Entertainment System, co podniosło z kolan branżę gier wideo na Zachodzie. Osoby zainteresowane gramami cyfrowymi na nowo odkryły potencjał, który niosło ze sobą japońskie urządzenie.

Dzisiaj Nintendo jest wielką korporacją mającą na swoim koncie wiele sukcesów, które na stałe zapisały się w świadomości graczy. Do tego należy również dołożyć pokaźny zasób własnych marek, które pomimo wieku wciąż są rozwijane i generują ogromne zyski³. Historia powstania Pokémonów, w której to ich twórca - Satoshi Tajiri, wymyślił je dzięki zbieraniu robaków w dzieciństwie, jest za pewne znana przez większość graczy na świecie. Dodatkowym czynnikiem stymulującym popularność Nintendo są jej fani, którzy pomimo gorszych momentów wciąż stawiają na znaną firmę.

Wieloletnia praca nad budowaniem rozpoznawalności marki przez fanów pozwoliła na stabilne ugruntowanie Nintendo na rynku globalnym. Dzięki temu firma posiada pewną politykę finansową, pozwalającą na ulepszanie i rozbudowywanie swoich projektów, tak cenionych przez fanów. Ich pokaźna ilość nie tylko w Japonii sprawia, że Nintendo może tworzyć produkty skierowane bezpośrednio do nich. Sprawia to, że firma nie musi eksperymentować i poszukiwać nowych celów dla swoich produktów. Czy są to jednak czynniki, które determinują położenie giganta na rynku globalnym?

MARKI NINTENDO WCIĄŻ ŻYWE

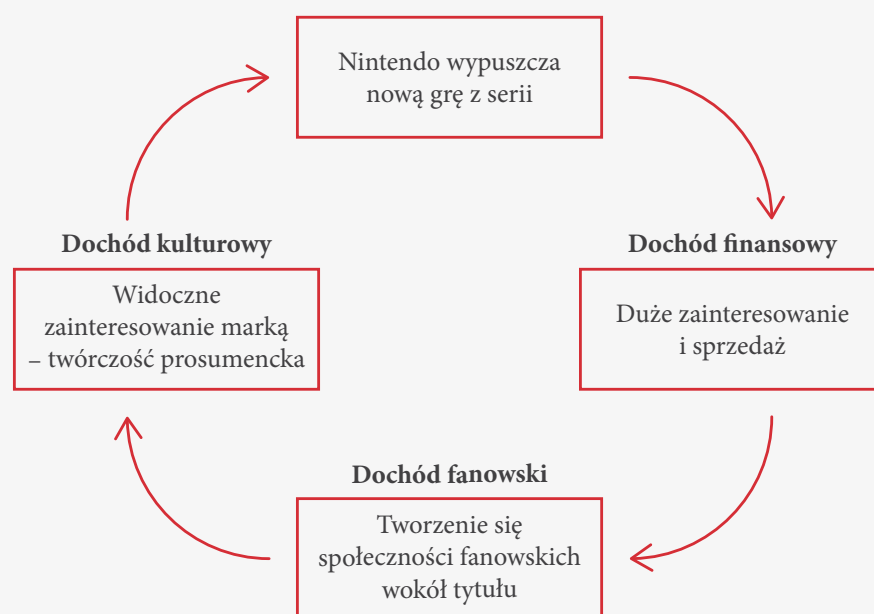
Pod względem utrzymywania żywotności swoich marek Nintendo jest fenomenem na rynku gier cyfrowych. Mała która firma w branży może poszczycić się tak długoletnim zainteresowaniem swoimi produktami. Postać Mario, która po raz pierwszy ukazała się w 1981 roku za sprawą gry *Donkey Kong*, jest szalenie popularna, co podkreślają wciąż ukazujące się kolejne odsłony przygód hydraulika, cieszące się ogromnym powodzeniem sprzedażowym⁴. Nie inaczej jest z przygodami Linka z serii gier *The Legend of Zelda*. Pierwsza odsłona ujrzała światło dzienne w 1986 roku i do dziś fani z wielką niecierpliwością czekają na każdą kolejną część⁵. Podobna sytuacja ma miejsce w przypadku Pokémonów, które po raz pierwszy premierę miały w 1996 roku i po dziś dzień święcą triumfy⁶. Nintendo posiada bardzo

duży bagaż historii gier wideo i świetnie go wykorzystuje na swoją korzyść.

Oczywiście nie udało by się to bez fanów. To dzięki nim te serie gier wciąż są popularne. Nowe tytuły są chętnie kupowane, co przetradza się na wspomaganie finansowe Nintendo (dochód finansowy), ale co najważniejsze zapisują się one na stałe w kulturze graczy i ich świadomości. W dużym stopniu jest to oczywiście zasługa nostalgii, dzięki której po nowe gry sięgają w większości osoby po 20 roku życia, jednak także i dzieci chętnie po nie sięgają⁷. Dzieje się tak głównie za sprawą uniwersalnej tematyki tych tytułów oraz estetyki audio-wizualnej, która jest skierowana zarówno do najmłodszych jak i dorosłych (dochód fanowski). Zaangażowanie fanów wpływa na tworzenie się fandomów, które zraszają osoby rozszerzające zainteresowanie marką za sprawą własnych prac w danym uniwersum, wspólnego grania lub organizując konwenty (dochód kulturowy). Takie działania fanów napędzają popularność samego Nintendo, które dzięki temu może tworzyć kolejne części gier danych serii.

Warto w tym miejscu wspomnieć o dodatkowych działaniach Nintendo, które stymulują zainteresowanie fanów. Na najnowszej konsoli firmy – Switch, po zakupieniu odpowiedniego abonamentu, gracze mają dostęp do najpopularniejszych tytułów z dawnych konsol Nintendo. Zagrać można w ponad 100 gier z NES'a, SNES'a i N64⁸. Ponadto firma odświeża kontrolery wspomnianych konsol i sprzedaje je w formie akcesoriów do Switcha, aby pozwolić na czerpanie pełnej

Schemat 1: Proces sprzedaży i popularyzacji gier Nintendo. Grafika i opracowanie własne.

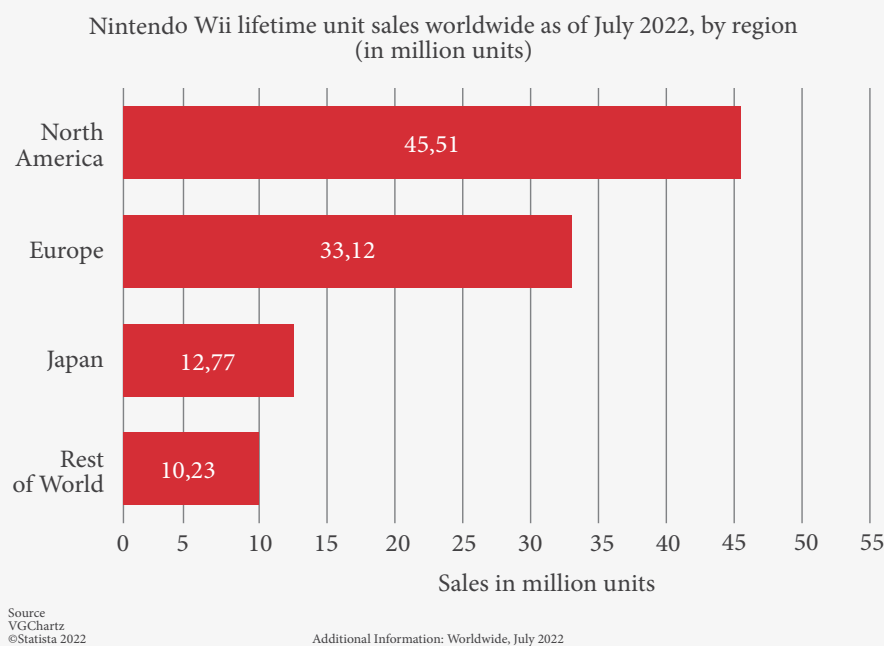
satysfakcji w obcowaniu ze starszymi utworami. Oprócz tego wiele dzieł z innych konsol Nintendo jest odświeżanych lub trafiają w pierwotnej wersji do sprzedaży na najnowszą konsolę. Takie działania powodują, że Nintendo jest firmą przyjazną dla swoich fanów nie zapominając o swojej przeszłości.

CASUAL REVOLUTION

Kolejnym dużym przełomem w historii Nintendo, jak i całej branży, było ukazanie się konsoli Wii. Po porażce sprzedażowej związanej z poprzednią konsolą firmy – GameCube, Nintendo postanowiło zmienić swoje podejście do branży gier wideo i przestało gonić za szybko rosnącym postępem technologicznym. Problemem jednak okazało się do kogo należy nowe urządzenie kierować. Gracze przyzwyczaili się do coraz to lepszej wydajności i grafiki udoskonalanych z generacji na generację. Nowa konsola od Nintendo, która nie korzystałaby z tych samych rozwiązań technologicznych, co konkurencja, nie byłaby brana pod uwagę przez odbiorców. Stąd też Nintendo wpadło na innowacyjny pomysł – skoro nie ma grupy odbiorców, do których można kierować nowy produkt, to należy taką stworzyć. To podejście pozwoliło firmie na zagospodarowanie obszaru, który w branży gier wideo uważany był za nieatrakcyjny, mianowicie tworzenie konsol i gier dla „nie graczy”.

Pomysł oraz wykonanie okazały się wielkim sukcesem, którego skutki widoczne są po dziś dzień. Nowa konsola Wii nie posiadała realistycznej grafiki znanej z urządzeń konkurencji, zamiast tego z ekranu telewizora spoglądały na graczy kolorowe i kanciaste ludziki, dobrze znane fanom Nintendo. Nie grafika, ale rozgrywka i sposób jej prowadzenia były najsilniejszą stroną Wii. Kontroler do konsoli swoją budową przypominał pilot od telewizora. Wykorzystywał on interfejs mimetyczny, co pozwalało na granie w gry całym ciałem. Dzięki temu rozgrywką mogły cieszyć się osoby, które na co dzień nie miały nic wspólnego z grami wideo. Samo urządzenie była reklamowane jako konsola dla każdego, co sprawiło, że nagle branża gier cyfrowych przekonała się, że tak naprawdę każdy może być graczem. Nintendo Wii sprzedało się w ponad 101 milionach egzemplarzy wpływając na postrzeganie gier wideo przez osoby niegrające.

Wykres 1: Wyniki globalnej sprzedaży Nintendo Wii z podziałem na regiony do lipca 2022 roku.

Źródło: <https://www.statista.com/statistics/1101890/unit-sales-nintendo-wii-region/>, (data dostępu: 25.10.2022).

WEWNĘTRZNA ANALIZA FIRMY

Jednym z podstawowych elementów, jakie zapewniają firmie sukces na arenie międzynarodowej jest bez wątpienia znajomość swoich własnych atutów i słabych stron. Nintendo posiada wiele zalet, które umiejętnie wykorzystuje na rynku rozrywki elektronicznej. Oprócz tego świadomie podchodzi do zagrożeń z jakimi może się spotkać. Połączenie tych elementów pozwala firmie na bycie jednym z największych, globalnych sukcesorów w branży gier wideo.

Obecność na globalnym rynku sprawia, że Nintendo zarobiło 16,591.1 milionów dolarów w ubiegłym roku (stan na 1.03.2022)⁹. Nie jest to jednak firma produkująca jedynie konsole. Prowadzi również badania i rozwija technologie z zakresu komunikacji, sieci czy wirtualnej rzeczywistości. Oprócz tego wciąż udoskonalona swoją najnowszą konsolę – Nintendo Switch, której użytkownicy nadal otrzymują aktualizacje systemowe. Liczne prace prowadzone w oparciu o najnowsze technologie usprawniły wyniki finansowe, co przełożyło się na wzrost w przychodach o 34,4% względem roku 2020.

Niestety krótkookresowe zobowiązania osłabiają przepływ kapitału i powiększają wzrost zobowiązań. Od poprzedniego roku wzrosły one o 45,5%, co może wpłynąć na wiarygodność firmy na rynku i zwiększyć ryzyko operacyjne. Wiąże się to z koniecznością polegania na zewnętrznych producentach. Produkcja podzespołów jest coraz droższa, co bezpośrednio przekłada się na wydatki samej firmy względem zewnętrznych podwykonawców. Chcąc zachować atrakcyjne ceny swoich urządzeń, Nintendo liczy się ze stratami na tym polu. Jest to jednak konieczność, aby sprzedaż konsol wciąż utrzymywała się na aktualnym, satysfakcjonującym poziomie.

Sprzedaż urządzeń do elektronicznej rozrywki oraz gier wideo niewątpliwie pomaga firmie w spłaceniu zobowiązań. Wciąż rosnący rynek gier cyfrowych pozwala na zwiększanie swoich zarobków. Podobnie jest w przypadku rynku elektroniki i mediów. Sprzedaż większej ilości konsol przekłada się na zwiększenie sprzedaży urządzeń peryferyjnych (np.: joy-conów) oraz gier wideo z serii należących do Nintendo. Niestety wiąże się to z piractwem, które zmniejsza zarobki na legalnych kopiach oprogramowania. Oprócz tego niedobór

Tabela 1: Analiza SWOT firmy Nintendo.

Mocne strony:	Słabe strony:
<ul style="list-style-type: none"> • Obecność na światowym rynku zmniejsza ryzyko gospodarcze; • Badania i rozwój zapewniają przewagę konkurencyjną; • Ulepszone wyniki finansowe; 	<ul style="list-style-type: none"> • Wzrost zobowiązań; • Poleganie na zewnętrznych producentach może mieć wpływ na operacyjność;
Szanse:	Zagrożenia:
<ul style="list-style-type: none"> • Globalny rynek gier wideo będzie się rozwijał; • Pozytywne perspektywy dla globalnego rynku elektroniki użytkowej; • Pozytywne perspektywy dla globalnego rynku mediów i rozrywki przemysłowej; 	<ul style="list-style-type: none"> • Piractwo i nieautoryzowane kopiowanie mogą mieć wpływ na biznes; • Niedobór pracowników w Japonii może mieć wpływ na biznes; • Klęski żywiołowe mogą spowodować problemy operacyjne;

Źródło: MarketLine, Company Profile Nintendo Co., Ltd, 2022, <http://han3.lib.uni.lodz.pl/han/ebSCO/search-1ebSCOhost-1com-100000e1w2034.han3.lib.uni.lodz.pl/login.aspx?direct=true&db=bsu&AN=156702204&lang=pl&site=eds-live>, (data dostępu: 25.10.2022). Tłumaczenie własne.

pracowników i starzejące się społeczeństwo Japonii sprawia, że firma boryka się z brakami kadrowymi, co wpływa na wydłużony czas wytwarzania dóbr. Ponadto Japonia leży w strefie narażonej na trzęsienia ziemi i tsunami, co może wpłynąć na pojawianie się niekontrolowanych przerw w pracy (np.: ewakuacja budynków).

Zaznaczałem już jak wielkie znaczenie mają serie tworzone przez Nintendo. Niewątpliwie znacząco wpływają na przychód firmy i stanowią o jej jakości. Fani doceniają wysiłek wkładany w ciągłe odświeżanie dobrze znanych uniwersów, co przekłada się na rok rocznie zwiększające się zarobki. Utrudnieniem w pozyskiwaniu nowych odbiorców może być hermetyczność starych serii, które posiadają bogatą historię, a ci, którzy dorastali razem z nimi mogą czuć pewną dozę elitaryzmu. Na szczęście dla Nintendo zewnętrzne studia chętnie tworzą gry na Switcha, co sprawia, że firma może zarobić na swojej konsoli, a jej użytkownicy wcale nie muszą grać w gry ze Wschodu. Jednak na sprzedaż swojego najnowszego urządzenia Japończycy nie mogą narzekać, gdyż sprzedało się ono w ilości ponad 109 milionów kopii, co czyni z niej piątą najlepiej sprzedającą się konsolą wszechczasów¹⁰.

WIELKIE NINTENDO

Przemysłana i ułożona polityka firmy sprawia, że Nintendo jest bardzo ważnym uczestnikiem globalnego rynku. Swoją pozycję zawdzięcza długoletniej pracy, która przekłada się na rosnącą ilość fanów, którzy chętnie płacą za nowe nowości. Wieloletnie budowanie marki przynosi efekty w postaci sukcesów w branży i oddanych odbiorców. Produkty rozwijające stare serie trafiają w gusta fanów, co zwiększa zarobki oraz pespektywę na przyszłość. Dodatkowo rozważna polityka finansowa pozwala rozsądnie gospodarować pieniędzmi, co zabezpiecza firmę na wypadek klęsk i problemów. Tak prowadzona działalność pozwala jej się rozwijać i dbać o swoich odbiorców.

Choć nie da rady przewidzieć przyszłości, to patrząc po aktualnych wynikach można śmiało stwierdzić, że przed Nintendo jeszcze wiele udanych lat. Wielkie poruszenie, które miało miejsce podczas zapowiedzi następnej części serii *The Legend of Zelda* i ciągłe spekulacje na temat kolejnej wersji Switcha pokazują, że firma wciąż cieszy się dużym zainteresowaniem. Przekładać się ono będzie na zarobki, które pozwolą na dalszy rozwój produktów

firmy. Fanom nie pozostaje nic innego jak cieszyć się z sukcesów globalnego giganta i doceniać fakt, że Nintendo dba o swoich odbiorców jak o własne dzieci.

Bibliografia:

- 1 Buchholz K., *The Pokémon Franchise Caught 'Em All*, 2021, <https://www.statista.com/chart/24277/media-franchises-with-most-sales/>, (data dostępu: 25.10.2022).
- 2 Joey the PM, *What was the Great Video Game Crash of 1983?*, 2020, <https://www.bugsplat.com/blog/less-serious/great-video-game-crash-1983/>, (data dostępu: 25.10.2022).
- 3 MarketLine, *Company Profile Nintendo Co., Ltd.*, 2022, <http://han3.lib.uni.lodz.pl/han/ebSCO/search-1ebSCOhost-1com-100000e1w2034.han3.lib.uni.lodz.pl/login.aspx?direct=true&db=bsu&AN=156702204&lang=pl&site=eds-live>, (data dostępu: 25.10.2022).
- 4 Nintendo, *Nintendo Corporate Management Policy Briefing/Nine Months Financial Results Briefing for Fiscal Year Ending March 2017*, 2017, https://www.nintendo.co.jp/ir/pdf/2017/170201_2e.pdf, (data dostępu: 25.10.2022).
- 5 Nintendo Online, 2022, <https://www.nintendo.com/switch/online-service/>, (data dostępu: 29.10.2022).
- 6 Statista Research Department, *Nintendo Switch lifetime unit sales worldwide as of July 2022, by region*, 2022, <https://www.statista.com/statistics/1101890/unit-sales-nintendo-wii-region/>, (data dostępu: 25.10.2022).
- 7 Statista Research Department, *Nintendo Wii lifetime unit sales worldwide as of July 2022, by region*, 2022, <https://www.statista.com/statistics/1101890/unit-sales-nintendo-wii-region/>, (data dostępu: 25.10.2022).
- 8 Video Game Sales Wiki, *Mario*, 2022, <https://vgsales.fandom.com/wiki/Mario>, (data dostępu: 25.10.2022).
- 9 Video Game Sales Wiki, *Pokémon*, 2022, <https://vgsales.fandom.com/wiki/Pok%C3%A9mon>, (data dostępu: 25.10.2022).
- 10 Video Game Sales Wiki, *The Legend of Zelda*, 2022, https://vgsales.fandom.com/wiki/The_Legend_of_Zelda, (data dostępu: 25.10.2022).

Przypisy:

- 1 Marketline, *Company Profile: Nintendo*, 2022, <http://han3.lib.uni.lodz.pl/han/ebSCO/search-1ebSCOhost-1com-100000e1w2034.han3.lib.uni.lodz.pl/login.aspx?direct=true&db=bsu&AN=156702204&lang=pl&site=eds-live>, (data dostępu: 25.10.2022), s. 14.
- 2 Joey the PM, *What was the Great Video Game Crash of 1983?*, 2020, <https://www.bugsplat.com/blog/less-serious/great-video-game-crash-1983/>, (data dostępu: 25.10.2022).
- 3 Buchholz K., *The Pokémon Franchise Caught 'Em All*, 2021, <https://www.statista.com/chart/24277/media-franchises-with-most-sales/>, (data dostępu: 25.10.2022).
- 4 Video Game Sales Wiki, *Mario*, 2022, <https://vgsales.fandom.com/wiki/Mario>, (data dostępu: 25.10.2022).
- 5 Video Game Sales Wiki, *The Legend of Zelda*, 2022, https://vgsales.fandom.com/wiki/The_Legend_of_Zelda, (data dostępu: 25.10.2022).
- 6 Video Game Sales Wiki, *Pokémon*, 2022, <https://vgsales.fandom.com/wiki/Pok%C3%A9mon>, (data dostępu: 25.10.2022).
- 7 Nintendo, *Nintendo Corporate Management Policy Briefing/Nine Months Financial Results Briefing for Fiscal Year Ending March 2017*, 2017, https://www.nintendo.co.jp/ir/pdf/2017/170201_2e.pdf, (data dostępu: 25.10.2022), s. 3.
- 8 Nintendo Online, 2022, <https://www.nintendo.com/switch/online-service/>, (data dostępu: 29.10.2022).
- 9 Marketline, *Company Profile: Nintendo*, 2022, <http://han3.lib.uni.lodz.pl/han/ebSCO/search-1ebSCOhost-1com-100000e1w2034.han3.lib.uni.lodz.pl/login.aspx?direct=true&db=bsu&AN=156702204&lang=pl&site=eds-live>, (data dostępu: 25.10.2022), s. 3.
- 10 Statista Research Department, *Nintendo Switch lifetime unit sales worldwide as of July 2022, by region*, 2022, <https://www.statista.com/statistics/1101901/unit-sales-nintendo-switch-region/>, (data dostępu: 25.10.2022).

LIMITY PŁATNOŚCI GOTÓWKOWYCH

JAKO METODA OGRANICZANIA SZAREJ STREFY W GOSPODARCE

Marcel Myśliński

Student kierunku Podatki i Doradztwo Podatkowe (studia II stopnia) na Uniwersytecie Gdańskim; administrator w Zespole Badań ds. Przeciwdziałania Szarej Strefie w Gospodarce (Departament Analiz Podatkowych Ministerstwa Finansów).

Jakub Chowaniec

Dyrektor Departamentu Analiz Podatkowych w Ministerstwie Finansów, adiunkt WPIA UW

Szara strefa powoduje zakłócenie mechanizmów rynkowych oraz uszczupla dochody państwa i jednostek samorządu terytorialnego. Ma ona negatywny wpływ na państwo, przedsiębiorców, pracowników i konsumentów oraz rynek.. Dlatego też bardzo ważne dla prawidłowego rozwoju nowoczesnych światowych gospodarek jest zmniejszanie jej rozmiarów. Obecnie istnieje do tego wiele narzędzi, a jednym z nich jest wprowadzenia do porządku prawnego limitów transakcji w obrocie gotówkowym. W niniejszym

opracowaniu przeanalizowano polskie przepisy związane z ograniczaniem wykorzystania gotówki wraz z sankcjami grożącymi za ich nieprzestrzeganie. Dodatkowo opisano najbardziej wyróżniające się rozwiązania zastosowane w UE, omawiając porządek prawny w zakresie tej problematyki w: Hiszpanii, Słowacji, Grecji i Bułgarii. Na końcu, sprawdzono tendencje w pozostałych krajach UE i OECD oraz przedstawiono wnioski wpływu tych ograniczeń na rozmiary szarej strefy.

ZAGADNIENIA WSTĘPNE

Zjawisko tzw. szarej strefy towarzyszy obrotowi gospodarczemu niemal od samego początku. w miarę skutecznie podejmowanych działań jego zakres może maleć, a przy niekorzystnych tendencjach gospodarki światowej oraz innych czynnikach natury administracyjnej lub regulacyjnej lub niewłaściwie prowadzonej polityce państwa – rosnąć, powodując turbulencje gospodarcze, zaburzenia na konkurencyjnym rynku, spadek jakości oferowanych dóbr i usług oraz poziomu ochrony konsumentów i pracowników, kończąc na erozji dochodów budżetowych lub przychodów jednostek sektora finansów publicznych.

Szara strefa nie posiada swojej legalnej definicji. Można zdefiniować ją jako podejmowanie i prowadzenie działalności gospodarczej poza oficjalnym obiegiem gospodarczym – zjawisko to obejmuje zarówno działalność nierejestrowaną jak i ukrytą w szerszym rozumieniu uwzględnia się jeszcze działalność nielegalną, penalizowaną normami prawa karnego lub administracyjnego.

Każda ze wskazanych powyżej form zakłada wytworzenie określonej ilości dóbr i usług, wygenerowania wartości dodanej dla gospodarki, jednakże bez uiszczenia danin publicznych, które byłyby należne, gdyby działalność miała legalny charakter. Działalność nierejestrowana zakłada brak ujawnienia faktu jej prowadzenia, pomimo pełnej legalnej możliwości jej prowadzenia – przedsiębiorca z prawnego punktu widzenia mógłby wykonywać tę działalność, ale nie dochował obowiązków rejestracyjnych i nie ujawnił faktu prowadzenia działalności. Działalność ukryta oznacza, iż pewien odsetek świadczonych usług lub dostarczanych towarów realizowany jest poza formalną ewidencją podatkową – przykładowo przedsiębiorca nie rejestruje obrotu ze sprzedaży dokonywanej z wybranymi podmiotami, najczęściej tym, którzy nie upominają się o paragon fiskalny czy fakturę VAT. Wreszcie ostatni wariant – działalność nielegalna – zakłada wykonywanie takiej działalności, która w świetle prawa nie może być przedmiotem prawnie skutecznej umowy (np. zabójstwa na zlecenie) lub z innego powodu cechuje się wadą uniemożliwiającą jej legalne ujawnienie oraz rozliczenie.

Koncepcji, teorii i wariantów szarej strefy jak i opracowań dotyczących analiz jej segmentów jest bardzo wiele, a przytoczenie ich nie jest możliwe z uwagi na ograniczenia niniejszego opracowania, ani niecelowe w świetle jego tematu przewodniego.

Należy jednak zauważyć, iż zjawisku szarej strefy sprzyja powszechny obrót gotówkowy. Wszelkie płatności bezgotówkowe zostawiają ślad w postaci historii transakcji na rachunku bankowym czy innym rachunku płatniczym, z którego klient korzysta, a także w dokumentacji przedsiębiorstw i wreszcie w rejestrach, do których mają dostęp organy podatkowe. w przypadku transakcji gotówkowych znacznie trudniej zidentyfikować osoby biorące udział w niej, jak i źródło pochodzenia środków wykorzystanych do jej przeprowadzenia. Obrót bezgotówkowy stanowi ważne narzędzie organów podatkowych w zwalczaniu szarej strefy, w tym przeciwdziałaniu zjawisku prania pieniędzy, czyli wprowadzania do obiegu gospodarczego środków pieniężnych uzyskanych z nieujawnionych podatkowo źródeł.

Międzynarodowy Fundusz Walutowy zauważa, iż powszechne płatności gotówką w gospodarkach rozwijających się i gospodarkach będących w okresie transformacji ułatwia oszustwa podatkowe ze względu na trudność w identyfikacji i weryfikacji sprzedaży przez organy podatkowe. Narzędziem pozwalającym na przeciwdziałanie temu zjawisku lub na redukcję jego wolumenu jest zachęcenie przedsiębiorców do dokonywania płatności za pośrednictwem systemu bankowego, a przede wszystkim w odniesieniu do transakcji obejmujących znaczące kwoty. Według F. Schneider'a, zwiększanie wolumenu płatności elektronicznych średnio o 10 procent rocznie przez co najmniej cztery kolejne lata może zmniejszyć wielkość szarej strefy nawet o 5 procent. Zachęta do jak najszerszego udziału płatności elektronicznych i redukcji wolumenu gotówki w gospodarce jest rekomendowanym narzędziem ograniczenia pasywnej szarej strefy.

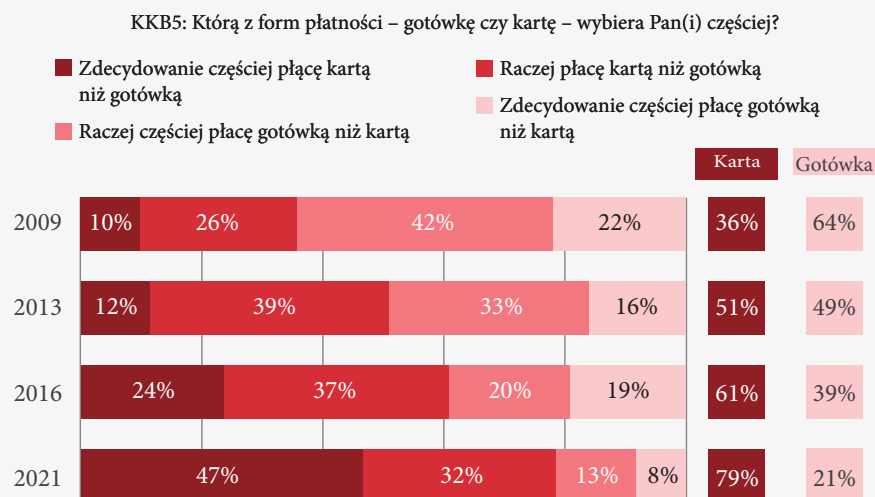
Z drugiej strony obrót gotówkowy zapewnia bezpieczeństwo, jest tradycyjną podstawową zasadą obrotu gospodarczego i jest niezastąpiony w razie awarii sieci teleinformatycznych, systemów płatniczych czy w drobnych bieżących sprawach życia codziennego, choć rozwój mikropłatności i płatności zbliżeniowych dokonał istotnych zmian preferencji konsumentów.

Rysunek 1. Definicja szarej strefy

Źródło: Opracowanie własne.

Wykres 2. Formy płatności

Źródło: D. Maison, Postawy Polaków wobec obrotu bezgotówkowego raport z badania 2021 i analiza porównawcza z danymi z 2009, 2013 i 2016 roku, Warszawa 2021, s. 23, https://www.nbp.pl/systemplatniczy/obrot_bezgotowkowy/obrot-bezgotowkowy-2021.pdf, dostęp w dniu 28.10.2022 r.

Zauważalnym trendem jest coraz mniejszy udział transakcji gotówkowych. Pomiedzy 2009 a 2021 r. odsetek osób, które zadeklarowały, że zdecydowanie częściej płacą kartą niż gotówką lub raczej częściej płacą kartą niż gotówką, wzrósł z 36% do 79%.

Pomimo korzystnych trendów prowadzących do znaczącego wzrostu udziału obrotu bezgotówkowego w obrocie ogółem, istnienie możliwości powszechnego obrotu gotówkowego wciąż jest narzędziem mogącym wspierać zjawisko szarej strefy w gospodarce. w celu jego ograniczenia państwa podejmują działania mające na celu ograniczenie możliwości korzystania z obrotu gotówką, pozostawiając tę możliwość w odniesieniu do mniejszych kwot. Istnieją państwa, które rozważają całkowitą rezygnację z gotówki, a przykładem takiego państwa jest Szwecja, a inne kraje mogą pójść jej śladem.

POLSKIE REGULACJE DOTYCZĄCE LIMITU PŁATNOŚCI GOTÓWKOWYCH

Należy zauważyć, iż w polskim prawie pojawił się szereg instytucji zachęcających do płatności bezgotówkowych. Warto zauważyć choćby najnowsze zmiany, wprowadzone od 1 stycznia 2022 r. w ramach programu „Polski Ład” – obecnie art. 26hd u.p.d.f. oraz 18ef u.p.d.p., które polegały na zaoferowaniu podatnikom preferencji podatkowych dla podatników, którzy ponieśli wydatki na nabycie terminala płatniczego oraz wydatki związane z obsługą transakcji płatniczych przy użyciu terminala płatniczego. Wydatki z tego tytułu podatnicy będą mogli odliczyć od podstawy obliczenia podatku zarówno w przypadku korzystania z opodatkowania na ogólnych zasadach według skali podatkowej jak i według jednolitej 19% stawki podatku. Ustawa jednocześnie wprowadziła zakres odliczania poniesionych wydatków na nabycie terminala płatniczego oraz wydatków związanych z obsługą transakcji płatniczych przy użyciu terminala płatniczego dla małych podatników, którym przysługuje prawo do zwrotu VAT w terminie 15-dniowym.

Jednakże z punktu widzenia niniejszego opracowania istotną regulacją jest wprowadzenie limitu płatności gotówkowych. Obowiązywał on w polskim prawie jeszcze przed wprowadzenia zmian w ramach

programu „Polski Ład”. Należy zauważyć, iż już w ustawie o działalności gospodarczej (tzw. „ustawie Wilczka”), w jej art. 3 ust. 3 pkt 1) przedsiębiorca był zobowiązany do posiadania rachunku bankowego i gromadzenia oraz wydatkowania środków pieniężnych za pośrednictwem tego rachunku w każdym przypadku, gdy stroną transakcji był inny przedsiębiorca i jednorazowa wartość należności lub zobowiązań przekracza równowartość 3.000 EUR albo równowartość 1.000 EUR, gdy suma wartości tych należności i zobowiązań powstałych w miesiącu poprzednim przekraczała 10.000 EUR. Analogiczne rozwiązanie znalazło się w kolejnej ustawie. Zmianę w tym zakresie przyniosła ustawa o swobodzie działalności gospodarczej, która w art. 22 wprowadziła obowiązek dokonywania lub przyjmowania płatności związanych z wykonywaną działalnością gospodarczą za pośrednictwem rachunku płatniczego przedsiębiorcy, w każdym przypadku gdy:

1) stroną transakcji, z której wynika płatność, jest inny przedsiębiorca oraz

2) jednorazowa wartość transakcji, bez względu na liczbę wynikających z niej płatności, przekracza równowartość 15.000 EUR.

W chwili obecnej kontynuacją powyższej zasady jest art. 19 prawa przedsiębiorców w wyniku zmian wprowadzonych przepisami Ustawa o zmianie u.p.d.o.f., limit ten z dniem 1 stycznia 2024 r. zostanie zmniejszony do 8.000 PLN. Jednocześnie do ustawy o prawach konsumenta dodano art. 7b który nakłada na konsumenta obowiązek do dokonywania płatności za pośrednictwem rachunku płatniczego, jeżeli jednorazowa wartość transakcji z przedsiębiorcą, bez względu na liczbę wynikających z niej płatności, przekracza 20.000 PLN. Poza tym z dniem 1 stycznia 2022 r. w art. 19a pr. przed. wprowadzono obowiązek dla przedsiębiorców do zapewnienia możliwości dokonywania płatności za pomocą bezgotówkowych instrumentów płatniczych. Obowiązek ten nie obejmuje przedsiębiorcy, który nie ma obowiązku prowadzenia ewidencji sprzedaży przy zastosowaniu kas rejestrujących.

Warto również wspomnieć, że pewne ograniczenia związane z płatnościami gotówkowymi wprowadzają również przepisy AML. Zgodnie z art. 2 ust. 1 pkt 23 AML przedsiębiorcy w rozumieniu pr. przed. dokonujących transakcji również

lub większej niż 10 000 EUR stają się tzw. instytucjami obowiązany, w rezultacie czego muszą oni zastosować wszelkie środki bezpieczeństwa wskazane w tejże ustawie. W przypadku niewypełnienia tego obowiązku instytucjom obowiązany grożą kary, zgodnie z art. 150 ust. 1-2 AML w postaci: publikacji informacji o dokonanych naruszeniach, cofnięcia koncesji lub zezwolenia albo wykreślenie z rejestru działalności regulowanej, zakaz pełnienia obowiązków kierowniczych przez osobę odpowiedzialną za naruszenie przez okres nie dłuższy niż rok albo karę pieniężną do wysokości 1.000.000 EUR. Z uwagi na zakres niniejszego opracowania, aspekty AML z zakresu obrotu gotówkowego nie będą przedmiotem dalszych analiz.

ROZWIĄZANIA WYBRANYCH PAŃSTW UE W ZAKRESIE LIMITU PŁATNOŚCI GOTÓWKOWYCH

Poniżej poddano analizie prawnej regulacje w wybranych państwach Unii Europejskiej. Kraje zostały dobrane pod względem jak wyróżniających się rozwiązań w celu stworzenia bazy do porównań wprowadzenie limitów gotówkowych podzielono na 3 oddzielne grupy. Pierwsza z nich, B2B, oznacza regulacje wprowadzone w relacjach dwóch przedsiębiorców; B2C dotyczy transakcji przedsiębiorca z konsumentem, a C2C oznacza obrót nieprofesjonalny, czyli między dwiema osobami fizycznymi, które dokonują transakcji niezwiązanej z działalnością gospodarczą. Analizie poddano także sankcje, jakie grożą za przekroczenie limitów maksymalnych transakcji gotówkowych. Dodatkowo zbadano, nie tylko przepisy prawne, ale także dążenia sektora przedsiębiorstw do zwiększania obrotu bezgotówkowego.

HISZPANIA

W Hiszpanii transakcje B2B oraz B2C od 1.000 EUR lub jej równowartości w walucie obcej, nie mogą być wykonywane przy pomocy gotówki, zgodnie z art. 7 ust. 1 pkt 1 Ustawy 7/2012. Jednakże limit ten jest zwiększony do 10.000 EUR, gdy płacącym jest osoba fizyczna niebędąca rezydentem i nieprowadząca działalności zawodowej lub gospodarczej. Hiszpański ustawodawca zabezpieczył się również przed

możliwością obejścia tej normy w pkt 2 tego artykułu. Zgodnie z nim sztuczne dzielenie jednej transakcji na kilka będzie sumowane. Odrębne ograniczenia dotyczą natomiast obrotu nieprofesjonalnego – tutaj nie zostały wprowadzone żadne ograniczenia.

Nieprzestrzeganie powyżej opisanych ograniczeń stanowi wykroczenie administracyjne, które jest penalizowane w bardzo nietypowy sposób, uregulowany w art. 7 ust. 2 pkt 1-9 Ustawy 7/2012. Grzywna wynosi 25% wartości zapłaconej kwoty gotówką powyżej limitu. Zarówno płacący jak i przyjmujący zapłatę są solidarnie zobowiązani do jej zapłaty. Jednakże, można się zwolnić z odpowiedzialności, jeśli w ciągu trzech miesięcy od daty dokonania płatności z naruszeniem zgłosi się ten incydent do Państwowego Urzędu Administracji Podatkowej. Jest to mechanizm, który z pewnością będzie zniechęcał do opłacania transakcji wśród podmiotów, które nie darzą siebie wzajemnym zaufaniem.

SŁOWACJA

W Słowacji, zgodnie z ogólnym przepisem § 4 ust. 1 Ustawy nr 394/2012 opłacanie gotówką transakcji powyżej 5.000 EUR jest zabronione. Jednakże zgodnie, z regułą kolizyjną *Lex specialis derogat legi generali* oraz § 4 ust. 2 te same ustawy, maksymalna kwota transakcji pomiędzy osobami fizycznymi niebędącymi przedsiębiorcami została zwiększona do 15.000 EUR Oznacza to, że każda transakcja, w której choćby jedna ze stron jest przedsiębiorcą posiada ograniczenie do 5.000 EUR Dodatkowo, jak stanowi Instruktaż Administracji Finansowej Republiki Słowackiej **zakaz ten dotyczy nie tylko płatności z tytułu sprzedaży towarów i świadczenia usług, ale także pożyczek, realizacji zobowiązań, wpłat na kapitał zakładowy czy wypłat udziału w zysku** td. (pozostawiając katalog otwarty katalog tych czynności). Za złamanie tego zakazu grozi kara grzywny w wysokości do 10.000 EUR, zgodnie z § 9 ust. 1-3 Ustawy 394/2012.

Słowacki ustawodawca uregulował również inne przepisy wpływające na regulacje zobowiązań za pomocą gotówki.. w celu ograniczenia wykorzystania monet 1 i 2 centowych od 1 lipca 2022 r., przy płatnościach gotówkowych cena musi zostać zaokrąglona w górę do 5 eurocentów, zgodnie z § 3 ust. 4 Ustawy 18/1996. Zachęty do płatności bezgotówkowych stosują również podmioty

z sektora bankowego – przykładowo za płatności kartą banki oferują zwrot 1-1,5% środków na konto. Innym przykładem jest wprowadzenie przez przedsiębiorstwo „VISA” programu lojalnościowego „Money-back” daje on możliwość otrzymania 30 euro, jeśli dana osoba wykona ona 100 transakcji przy pomocy karty.

GRECJA

W Grecji limit B2B nie pozwala na zapłatę przy pomocy gotówki w transakcjach o łącznej wartości ponad 3.000 EUR, zgodnie z art. 20 ust. 2 Ustawy 3842/2010. Dodatkowo, operacje o takiej wartości muszą być wykonywane przy pomocy profesjonalnego rachunku, z których przepływają są przekazywane do elektronicznej bazy danych Sekretariatu Generalnego Systemów Informatycznych Ministerstwa Finansów. Kolejną zachętą unormowaną w tym przepisie jest fakt, że banki nie mogą pobierać opłat za prowadzenie takich kont. Jednakże podatnicy podatku dochodowego od osób fizycznych, nie mogą uwzględniać w kosztach uzyskania przychodów wszelkiego rodzaju wydatków o wartości większej niż 500 EUR, jeśli płatność nie została zrealizowana przy pomocy bankowego instrumentu płatniczego, zgodnie z art. 23 lit. b Ustawy 4172/2013. Oznacza, więc to że w obrocie B2B obowiązują dwa limity, pierwszy ogólny wynosi 3.000 EUR, a drugi dla przedsiębiorców będących podatnikami podatku dochodowego od osób fizycznych - 500 EUR Dodatkowo, zgodnie z art. 23 lit. n Ustawy 4172/2013, wydatki podatnika podatku dochodowego od osób fizycznych poniesione na wypłatę wynagrodzeń z tyt. stosunku pracy mogą być uznane za koszty uzyskania przychodów jedynie w przypadku przekazania ich za pośrednictwem dostawcy usług płatniczych. W transakcjach B2C obowiązuje jednolity limit ustalony na kwotę 500 EUR, zgodnie z art. 20 ust. 3 Ustawy 3842/2010. Nie zostały natomiast nałożone żadne ograniczenia na obrót nieprofesjonalny, jednakże wśród wydatków osób fizycznych również występują pewne ograniczenia, które zostaną opisane poniżej.

Podstawową sankcją za nieprzestrzeganie limitu B2B oraz B2C jest grzywna w wysokości 100 EUR, zgodnie z art. 54 ust. 1 lit. m i q w powiązaniu z ust. 2 lit. a oraz i Ustawy 4174/2013. Jak wspomniano powyżej, dla pewnej grupy przedsiębiorców sankcją za przekroczenie ograniczeń jest również brak możliwości zaliczenia wydatków do

kosztów uzyskania przychodów. Ponadto, zgodnie z art. 15 ust. 6 lit. b Ustawy 4172/2013, 30% rzeczywistych wydatków albo co najmniej 20.000 EUR musi zostać wydane przy pomocy płatności elektronicznych. Jeśli nie spełni się tego wymagania, podatek obliczony wg. skali podatkowej powiększa się o 22% brakującej różnicy (maksymalna kara to: 20.000 EUR * 22% = 4.400 EUR). Przykładowo jeśli podatnik uzyskał przychód w wysokości 100.000, poniósł 40.000 kosztów uzyskania przychodów, z czego jedynie 10.000 zapłacił przy pomocy transakcji elektronicznych, to musi zwiększyć swój podatek o 2.200 EUR, zgodnie z poniższymi obliczeniami.

$$100.000 \text{ EUR} * 30\% = 30.000 \text{ EUR}$$

$$30.000 \text{ EUR} - 10.000 \text{ EUR} = 20.000 \text{ EUR}$$

(sprawdzenie ile brakuje do 30% limitu)

$$20.000 \text{ EUR} - 10.000 \text{ EUR} = 10.000 \text{ EUR}$$

(sprawdzenie ile brakuje do 20.000 EUR limitu) wybrano tę opcję, ponieważ różnica jest niższa.

$$10.000 \text{ EUR} * 22\% = 2.200 \text{ EUR}$$

Dla tego obowiązku istnieją pewne wyjątki, których katalog znajduje się w art. 15 ust. 6 lit. c Ustawy 4172/2013; zalicza się do nich m.in. podatników, którzy ukończyli 70 lat, osoby z niepełnosprawnością w stopniu 80% lub więcej, osoby odbywające obowiązkową służbę wojskową, więźniowie oraz mieszkańcy wysp (do 3.100 mieszkańców), chyba że są to wyspy turystyczne.

W Grecji zostały uregulowane również zachęty do płatności elektronicznych, które mają na celu zmniejszenie szarej strefy w branżach uchylających się od opodatkowania, co ma pomóc w walce z szarą strefą. Zgodnie z art. 15 ust. 7 lit. a i b Ustawy 4172/2013, od 2022 r. do 2025 r. istnieje możliwość odliczenia 30% wydatków od podstawy opodatkowania w podatku dochodowym od osób fizycznych. Te wydatki muszą dotyczyć niniejszych grup (art. 15 ust. 6 lit. d te same ustawy): 4 (Mieszkanie), 5 (Usługi), 7 (Transport), 9 (Wypoczynek, działalność kulturalna), 10 (Edukacja), 12 (Usługi). Warunkiem uzyskania tej ulgi jest zapłata przy pomocy elektronicznych środków płatniczych. Maksymalna kwota odliczenia to 5 000 EUR rocznie, chyba że dochody z pracy, emerytur, działalności gospodarczej lub nieruchomości są niższe – wówczas ich wysokość. Przykładowo odliczenie to dotyczy wydatków na usługi

hydraulika, elektryka, malarza, sprzątaczkę, opiekunkę do dzieci, siłownię, szkoły tańca, taksówki oraz usługi prawne.

BUŁGARIA

W Bułgarii, zgodnie z art. 3 ust. 1-3 Ustawy o ograniczeniu płatności gotówkowych, wszystkie transakcje od wartości 10.000 BGN (24 132 PLN) lub równowartości w walucie obcej muszą być dokonywane przy pomocy przelewu lub wpłaty na rachunek płatniczy. Ustawodawca nie wprowadził tutaj rozróżnień dla obrotu B2B, B2C oraz C2C. Wszystkie transakcje są traktowane równomiernie. Jednakże, zwolnione z tego obowiązku została m.in. wypłaty wynagrodzeń za pracę, zgodnie z art. 2 ust. 6 te same ustawy.

Za przekroczenie powyżej opisanego limitu, zgodnie z art. 5 ust. 1-2 Ustawy o ograniczeniu płatności gotówkowych, grozi sankcja w wysokości 25% całkowitej wartości transakcji dla osób fizycznych oraz 50% całkowitej kwoty dla osób prawnych. w przypadku wielokrotnego naruszenia (ponowne przekroczenie limitu w ciągu tego samego roku przez podmiot, który został już ukarany) tego limitu dla osób fizycznych stawka zostaje zwiększona do 50%, a dla osób prawnych 100%. Sankcja jest nakładana na każdą stronę transakcji.

Bułgarski ustawodawca wprowadził również zachęty do uczestnictwa w obrocie bezgotówkowym. Art. 22d ust. 1-3 Ustawy o podatku dochodowym od osób fizycznych,

reguluje ulgę podatkową za płatności bezgotówkowe. Mogą z niej skorzystać osoby fizyczne, które spełnią jednocześnie 3 warunki: uzyskanie dochodu do opodatkowania, 100% uzyskanych wpływów otrzymano przelewem, 80% płatności stanowią płatności bezgotówkowe. Dzięki tej uldze jest możliwość zmniejszenia swojego zobowiązania podatkowego o 1%, ale nie więcej niż 500 BGN (1.206,06 PLN).

PODSUMOWANIE

Powyższe analizy wskazują, że wprowadzanie limitów dla transakcji gotówkowych, niekoniecznie jest najbardziej efektywną metodą do walki z szarą strefą. w wyżej wymienionych krajach udział nierejestrowanej gospodarki jest dużo niższy, niż w pozostałych krajach OECD, poza tym w państwach tych funkcjonuje bardzo powszechny zwyczaj płatności bezgotówkowych. Powyższe zestawienie pokazuje jednak to, że jakiegokolwiek regulacje nie są w stanie zastąpić motywacji konsumentów i przedsiębiorców do działania zgodnego z prawem. Jednakże połowa analizowanych państw wprowadziła limity płatności gotówką, co wskazuje, iż wciąż jest to jedna z powszechnych metod ograniczania szarej strefy, szczególnie w państwach w których tradycyjny obrót gotówką ma wciąż wysoki udział w obrocie gospodarczym ogółem.

Zwalczanie szarej strefy stanowi istotny obszar w działalności każdej gospodarki. Niewątpliwie duża liczba nierejestrowanych transakcji odbywa się właśnie przy jej

pomocy. Pomimo, że do nielegalnych transakcji coraz większą rolę zaczynają odgrywać inne formy płatności jak, np. waluty wirtualne, to jednak w relacjach B2C nadal najpopularniejszą formą są płatności gotówkowe. Wprowadzenie, więc do porządku prawnego limitów dla takich płatności stanowi ważny element walki z szarą strefą. Wśród krajów panuje światowa tendencja do wprowadzania takich regulacji. Przykładowo najnowsze przepisy obowiązują w Litwie, w której od 1 listopada 2022 r. wprowadzono takie ograniczenia.

W różnych systemach prawnych występują nie tylko mechanizmy sankcjonujące przekroczenie limitów, ale także istnieją zachęty do płatności w formie bezgotówkowej. Mogą one umożliwić uwzględnienie dodatkowych kosztów uzyskania przychodów albo stanowić ulgę zmniejszającą zobowiązanie podatkowe. Dodatkowo również przedstawiciele sektora bankowego starają się zachęcać do płatności przy użyciu ich kart, oferując różnego rodzaju programy lojalnościowe. Warto również wspomnieć, że sam obrót bezgotówkowy sam w sobie posiada wiele zalet m.in. obniżenie kosztów wymiany gotówki i kosztów przeliczania jej, redukcja korupcji, brak problemów z wydawaniem reszty, zwiększenie bezpieczeństwa, usprawnienie szybkości obsługi. Można wymienić wiele zalet i wad zarówno obrotu gotówkowego jak i bezgotówkowego, tak pod kątem kosztów ich utrzymania, bezpieczeństwa, wygody dla uczestników obrotu i pod wieloma innymi kryteriami, jednakże rozważania te pozostają poza zakresem niniejszego opracowania

Tabela 1. Analiza wprowadzenia limitów płatności w wybranych krajach UE i OECD

Liczba przeanalizowanych systemów prawnych	Liczba regulacji dotyczących ograniczeń płatności gotówkowych w B2B	Liczba regulacji dotyczących ograniczeń płatności gotówkowych w B2C	Liczba regulacji dotyczących ograniczeń płatności gotówkowych w C2C
36	18 (50,00%)	12 (33,33%)	11 (30,56%)

Opracowanie własne na podstawie danych F. Schneidera i przepisów prawnych powyższych krajów.

Tabela X. Limity w krajach UE i OECD o największym spadku udziału szarej strefy w latach 2017-2022.

Państwo	Szara strefa w stosunku do PKB w 2017 r.	Szara strefa w stosunku do PKB w 2021 r.	Zmiana w latach 2017-2021 r. w odniesieniu do 2017 r.	Czy w danym kraju w latach 2017-2022 r. wprowadzono limity
Dania	10,90%	9,62%	-11,74%	11 (30,56%)

Opracowanie własne.

A professional portrait of Michał Rączy, a man with short dark hair and a light beard, wearing a dark suit, white shirt, and patterned tie. He is looking directly at the camera with a slight smile. The background is a blurred office interior with large windows. On the right side of the image, there is a large, stylized white graphic element resembling a plus sign or a cross, outlined in green.

WYWIAD

Z PANEM **MICHAŁEM RĄCZY**
PARTNEREM W DZIALE AUDYTU,
EY POLSKA

zespołu polega na wsparciu audytorów w aspekcie technologicznym i analizie danych.

Jako ekspert z 14-letnim doświadczeniem z zakresu automatyzacji, analizy danych oraz rozwiązań IT, co Pan może powiedzieć o zmianach jakie nastąpiły w audycie na przestrzeni ostatnich 15/20 lat? W jakim stopniu technologia wpłynęła na obecny kształt audytu?

Zmiany są ogromne. Najlepiej zobrazować to na przykładzie takim jak relatywnie prosta procedura audytowa, w ramach której porównujemy próbkę zapisów księgowych do dokumentów np. faktur. Kilkanaście lat temu audytor robił to w sposób manualny, tj. brał zapisy księgowe oraz faktury i porównywał je ze sobą. Obecnie technologia pozwala nam taką procedurę w pełni zautomatyzować. Dysponujemy rozwiązaniem technologicznym, które „wyciąga” dane z systemu finansowo-księgowego; a następnie przetwarza dokumenty, odczytuje je, sprawdza i porównuje ze sobą zapisy księgowe. Dzięki temu praca audytora nie koncentruje się na manualnej czynności porównywania, tylko na tym gdzie i dlaczego występują rozbieżności; a następnie na analizie wspólnie z klientem z czego one wynikają. Analogiczna zmiana zaszła w innych obszarach. Wiele czynności, które kiedyś były wykonywane na „papierze”, została w znaczący sposób zautomatyzowana. Kolejnym, ważnym elementem, jest też zrozumienie biznesu klienta i tego co rzeczywiście jest w zapisach księgowych. Warto zaznaczyć, że nasi klienci często mają dziesiątki milionów zapisów księgowych w ciągu roku. Nie ma możliwości, aby je „ręcznie” zweryfikować - jeden po drugim. Stosuje się do tego odpowiednie narzędzia analizy danych, żeby zobaczyć, czy zapisy księgowe są zgodne z naszymi oczekiwaniami; w automatyczny sposób wykryć i pokazać audytorowi anomalie do dalszej analizy i wreszcie, żeby zwizualizować jak przebiegają procesy biznesowe. O ile kiedyś audytor był wyposażony dość prosty program z arkuszami kalkulacyjnymi, obecnie jest wyposażony w pełne platformy analityczne. Dzięki nim

W ramach działu zarządzania ryzykiem nadużyć rozwinąłem moją pasję, czyli analizę danych. Z czasem okazało się też, że zdobyte umiejętności wsparte wiedzą o innowacyjnych rozwiązaniach technologicznych są coraz bardziej potrzebne w audycie finansowym.

Dlaczego audyt? Skąd u Pana wystąpiło zainteresowanie tym tematem?

W trakcie studiów szczególnie interesowała mnie analiza danych i chciałem się rozwijać w tym kierunku. Aplikowałem do różnych firm i w ten sposób rozpocząłem pracę w EY. Swoją zawodową drogę rozpocząłem w dziale zarządzania ryzykiem nadużyć. To jeden z obszarów w ramach szeroko rozumianego audytu, gdzie mamy również dział CFO Consulting - pomagający i doradzający członkom zarządu odpowiedzialnym za finanse oraz dział Sustainability zajmujący się tematami zrównoważonego rozwoju i zmian klimatycznych. Pracuję w EY od 14 lat i z perspektywy czasu myślę, że to naprawdę doskonałe miejsce, żeby się rozwijać. W ramach działu zarządzania ryzykiem nadużyć rozwinąłem moją pasję, czyli analizę danych. Z czasem okazało się też, że zdobyte umiejętności wsparte wiedzą o innowacyjnych rozwiązaniach technologicznych są coraz bardziej potrzebne w audycie finansowym.

W pewnym momencie w ramach działu audytu zintegrowano funkcje analityczne. W ten sposób zacząłem się opiekować zespołami technologii i analizy danych, które wspierają audytorów, CFO Consulting oraz dział zarządzania ryzykiem nadużyć. Obecnie to ponad 70 osób, współpracujących przy ponad 500 audytach finansowych w ciągu roku. W związku z tym, na audyt finansowy patrzę bardziej od technologicznej strony. Zadanie moje i mojego

może dokładnie zaobserwować co znajduje się w danych i dzięki temu je dalej eksplorować. To zupełna zmiana podejścia do audytu - z bazowania na próbkach idziemy w stronę zrozumienia co znajduje się w całej populacji danych. To oczywiście jest proces, który trwał przez ostatnie kilkanaście lat i znacząco przyspieszył w okresie pandemii. Jako EY też mocno inwestujemy w rozwój tych kompetencji analitycznych, technologicznych i jestem głęboko przekonany, że audytor przyszłości to osoba, która dobrze rozumie technologie oraz dane, może nawet potrafi programować oraz korzysta z wielu innowacyjnych narzędzi.

Jak ocenia Pan automatyzację? Jak Pan myśli, jak będzie w przyszłości to wyglądać? Czy ludzie będą potrzebni czy komputery wystarczą?

Człowiek zawsze będzie niezbędny. Tak jak powiedziałem, technologią i analizą danych zajmuje się mój ponad 70-osobowy zespół. Dalszy rozwój innowacyjnych narzędzi nie będzie się mógł odbywać bez udziału ludzi. Równocześnie, przynajmniej na tym etapie, znajdujemy się bardzo daleko do punktu, w którym roboty mogą podejmować decyzje czy konkluzje odnośnie danych finansowych. Kluczowe jest merytoryczne spojrzenie oraz profesjonalny osąd biegłego rewidenta. Metody automatyzacji i roboty będą znacząco ułatwiać życie audytorom, którzy w coraz mniejszym stopniu będą skupiać się na manualnych czynnościach. W ten sposób więcej czasu będą mogli poświęcić na kreatywną pracę i ocenę danych finansowych.

Z perspektywy ludzi, roboty nie będą zabierać pracy. Z jednej strony potrzebne będą osoby zajmujące się utrzymaniem oraz rozwojem robotów, a z drugiej będziemy mogli coraz więcej czasu poświęcać na merytoryczną ocenę danych i doradzanie klientom. Możliwe, że pracy dla ludzi będzie nawet więcej, tylko będzie inna, ciekawsza, bardziej kreatywna, bardziej zaawansowana.

Jakie wyzwania stoją obecnie przed audytem?

Na pewno wyzwaniem jest transformacja, w którą mocno inwestujemy również jako EY. Nasi klienci się zmieniają, idą do przodu razem z technologią. Wyzwaniem dla audytorów będzie więc dotrzymanie kroku klientom i odpowiednie

dostosowanie się do trendów rynkowych. Ważne jest, aby dobrze rozumieć realne potrzeby klientów, który będzie potrzebował, żeby audyt był blisko technologii i biznesu, a także polegał nie tylko na wydaniu opinii o sprawozdaniu finansowym, ale też na odpowiednim wsparciu, również w obszarach innowacji. Dlatego audytorzy muszą się rozwijać, wychodzić z obszaru finansowego i pozyskiwać kompetencje technologiczne.

(...) na rynku
będą wygrywać
firmy audytorskie
oferujące
odpowiednie
technologie
w połączeniu
z ludźmi.
Dużo mówię
o technologii,
ale najważniejszy
jest zespół, który
będzie ją stosować.

Równie ważna będzie adaptacja samych innowacji. Widzimy, że jest dużo startupów i firm technologicznych, które działają w obszarze finansowym. Wyzwaniem jest zrozumienie, które technologie warto wdrożyć oraz stosować w procesie audytu, żeby podnosić jego jakość. W efekcie na rynku będą wygrywać firmy audytorskie oferujące odpowiednie technologie w połączeniu z ludźmi. Dużo mówię o technologii, ale najważniejszy jest zespół, który będzie ją stosować. Możemy dysponować innowacyjnymi rozwiązaniami, ale jeżeli nie będziemy w stanie ich dobrze wykorzystać, jeżeli zespoły nie będą je wykorzystywać, to technologia na koniec się nam nie sprawdzi. Konieczne będzie więc inwestycja również w ludzi, żeby nasi pracownicy rzeczywiście byli audytorami

przyszłości, wiedzącymi jak najlepiej stosować rozwiązania analityczne. My jako EY oczywiście inwestujemy i w technologię i w ludzi. Ta synergia jest kluczowa, żeby sprostać wyzwaniom w przyszłości, które będą stawać przed branżą audytu.

Jakie narzędzia są obecnie wykorzystywane w audycie?

Z perspektywy EY, mamy globalną platformę analityczną Canvas, która wspiera audytorów w całym procesie – od kontaktu i wymiany informacji z klientami, przez prowadzenie i dokumentowanie procedur, do obsługi strony administracyjnej. Od strony analizy danych, niezbędne jest pozyskanie danych od klientów. Mamy wyspecjalizowane narzędzia, które pozwalają na efektywne pobieranie danych bezpośrednio z systemów finansowo – księgowych naszych klientów, a także na wykorzystanie plików JPK. Do analizy informacji służy narzędzie EY Helix, gdzie nasi audytorzy mogą bezpośrednio pracować z danymi, a co za tym idzie analizować je w postaci wizualnej i eksplorować. Oczywiście jest też dużo rozwiązań wspierających codzienną pracę audytora. Promujemy również programy innowacyjne, gdzie zespoły zgłaszają swoje pomysły na nowe narzędzie. W ramach Assurance mamy dział R&D – zespół technologiczny, który zgłoszone pomysły wdraża w życie. Przykładem może być potrzeba narzędzia do efektywniejszego planowania pracy. My je przygotowujemy i udostępniamy, a dzięki temu mamy bardziej optymalnie zaplanowane zadania i łatwiejszą alokację osób do ich wykonywania. To tylko jeden z przykładów narzędzi, które obecnie wdrażamy. Ten zestaw rozwiązań wykorzystywanych przez audytorów się zmienia i ewoluuje zgodnie z potrzebami zgłaszanymi przez naszych pracowników. Ważne jest, żeby na te potrzeby odpowiadać i rzeczywiście, skutecznie transformować pracę audytora.

Na czym polega praca audytora?

Myślę, że praca audytora jest bardzo interesująca. Trafiając do firmy takich jak EY można uczestniczyć w audytach wielu podmiotów gospodarczych, zobaczyć jak zorganizowane są nie tylko finanse, ale też w jaki sposób działają różne spółki. Audytor patrzy na całość funkcjonowania danej organizacji, żeby móc wypowiedzieć się o sprawozdaniu finansowym. Na początku niezbędne jest dużo nauki zarówno

od strony finansowej, żeby zrozumieć procesy księgowe, jak i poznanie aspektu biznesowego. Audytor musi bardzo dobrze rozumieć jak działa jego klient. Pierwsze lata stoją więc pod znakiem pozyskiwania wiedzy. W kolejnym etapie można przejść w stronę zarządzania zespołem i współpracy z klientem lub realizacji projektów w ramach funkcji specjalistycznych. W ramach tego drugiego obszaru dysponujemy również zespołem wsparcia audytu, który znajduje się w Łodzi. Pracuje w nim blisko 200 specjalistów, którzy wspierają różne obszary audytu. Technologiczny, analityczny, ale też obejmujący planowanie oraz wykonywanie konkretnych procedur audytowych.

Szczególnie fajne w zawodzie audytora jest to, że można tak naprawdę robić dużo różnych rzeczy i kształtować swoją karierę w kierunku, który nas interesuje, czy to w aspekcie finansowym czy bardziej specjalistycznym, czy też, jak w moim przypadku, aspekcie technologicznym. Kariera w EY pozwoliła mi pójść w tą stronę, w którą chciałem i myślę, że każdy kto do nas przychodzi też ma taką możliwość kształtowania swojej własnej kariery zawodowej.

Jakie zalety i wady dostrzega Pan w pracy audytora?

To jest przede wszystkim interesująca praca. Można zobaczyć w jaki sposób funkcjonują firmy, bardzo wiele się nauczyć oraz pozyskać dużo specjalistycznej wiedzy, czy to w obszarze finansowym, czy technologicznym. Stawiamy mocno na innowacje i na rozwój naszych pracowników, mamy dostęp odpowiednich ścieżek szkoleniowych. Również jeżeli ktoś ma ciekawe pomysły, propozycje innowacji, które chce rozwijać, to oferujemy programy, w których może się realizować. Generalnie, widzę przede wszystkim zalety też z własnego doświadczenia. EY dał mi bardzo dużo jeżeli chodzi o rozwój osobisty i zawodowy. Jeżeli chodzi o wady to często były podnoszone długie godziny pracy. Na przestrzeni lat widzę jednak, że ten aspekt się zmienia, że teraz tzw. *work life balance* jest istotnie lepszy niż był kiedyś. Jestem zwolennikiem tego procesu - żeby być efektywnym w pracy, trzeba być wypoczętym.

Jakie egzaminy czekają kandydatów, którzy w przyszłości chcieliby zostać profesjonalnymi audytorami? Jaki certyfikat warto posiadać?

Przede wszystkim są to egzaminy na biegłego rewidenta. Do tego popularna jest również kwalifikacja ACCA, która jest rozpoznawalna na świecie w zakresie finansów i rachunkowości. To są dwa główne certyfikaty, potrzebne oraz przydatne w zawodzie audytora. Na samym początku kariery nie trzeba ich posiadać, zaś na kolejnych etapach kariery można je zdobyć zdając odpowiednie egzaminy - jest ich kilkanaście zarówno w ścieżce ACCA jak i dla biegłego rewidenta,

To jest przede wszystkim interesująca praca, gdzie można zobaczyć wielu klientów; można zobaczyć w jaki sposób funkcjonują firmy; (...) a także bardzo wiele się nauczyć oraz pozyskać dużo specjalistycznej wiedzy.

plus wymagane doświadczenie zawodowe. Można oczywiście zacząć uzyskiwać te kwalifikacje już na studiach, i część osób tak robi. Dodatkowo jest też wiele przydatnych certyfikatów, niezwiązanych bezpośrednio z profesją, ale umożliwiających rozwój np. w zarządzaniu projektami takich jak PMP.

Jakie umiejętności powinien posiadać kandydat na audytora?

Jeżeli chodzi o umiejętności powiedziałbym, że przede wszystkim ciekawość i dociekliwość. Audytor przede wszystkim weryfikuje i sprawdza dane finansowe. Znajomość rachunkowości i finansów będzie dodatkowym atutem. Rozwój branży sprawia, że umiejętność analizy danych czy znajomość technologii także

będą przydatne. Ktoś kto jest dociekliwy, interesuje się finansami, ale też nie boi się analizy danych jest w dobrym miejscu, żeby myśleć o karierze audytora.

Jakie ma Pan rady dla osób, które w przeszłości chciałyby zostać audytorami?

Osoby pragnące zostać audytorami na pewno powinny rozwijać się w obszarze rachunkowości i finansów, a także nie zapominać o aspektach technologicznych. Już na studiach można też pomyśleć o kwalifikacjach ACCA, czy biegłego rewidenta.

Zaczynając swoją karierę zawodową warto starać się zrozumieć z czym tak naprawdę związany jest dany zawód. Przynajmniej ja, będąc jeszcze na studiach, nie miałem pełnego obrazu na czym będzie polegać moja praca. Na pewno warto być również proaktywnym i dociekliwym, żeby rozumieć dlaczego robimy dane zadania, do czego potem wykorzystywane są uzyskane wyniki, co można zrobić lepiej i w jaki sposób się dalej rozwijać. Na pewno wraz z końcem studiów nie kończy się etap edukacji. Pierwsze lata pracy to jest bardzo dużo nauki. Moja rada dla osób, które dopiero zaczynają pracę jest taka, żeby stawiać właśnie na swój rozwój. W EY mamy określone ścieżki szkoleń oraz dostęp różnych platform z kursami. Z tego jak najbardziej warto korzystać, żeby inwestować w siebie, bo to bardzo pomaga w karierze zawodowej. Oczywiście studia są ważne, natomiast nauka trwa przez całą karierę.

Wywiad przeprowadzili:

Paulina Kucharska
p.kucharska@progress.org.pl

Krzysztof Franciszkowski
k.franciszkowski@progress.org.pl

KWALIFIKOWANY PODPIS ELEKTRONICZNY

Kup e-podpis

Wygeneruj

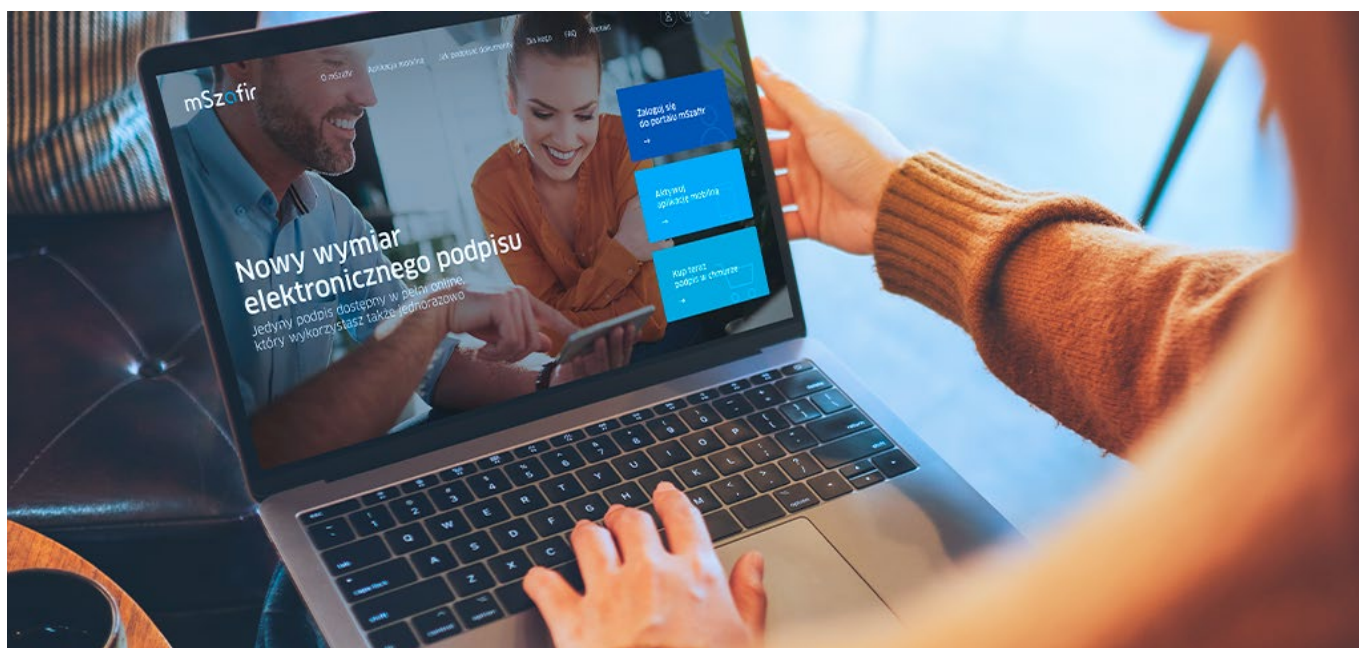

Podpisz

Pobierz

W EDUKACJI, TAK JAK W ŻYCIU I BIZNESIE, LICZY SIĘ TERAZ CYFROWA TRANSFORMACJA

Cyfryzację życia zawodowego, ale także i prywatnego, traktujemy współcześnie jako normę. Jako społeczeństwo poszukujemy rozwiązań zapewniających szybsze i efektywniejsze wykorzystanie naszego czasu. Mamy coraz większą świadomość, jak wybierać usługi, którym możemy zaufać. Stawiamy na jakość, technologiczną wygodę, prostotę oraz cyberbezpieczeństwo. Warto wiedzieć, że wszystkie te korzyści niesie ze sobą korzystanie z podpisu elektronicznego i pieczęci elektronicznej. Dzięki tym narzędziom zyskujemy m.in. możliwość zdalnego podpisywania dokumentów i zawierania umów, co przekłada się na realne oszczędności czasu, który musielibyśmy poświęcić na dojazd do pracy, urzędu, siedziby kontrahenta czy na uczelnię. Znacząco zmniejszamy także negatywny wpływ na środowisko.

Cyfryzacja wprowadziła nieograniczone możliwości w naszym życiu. Widać to zwłaszcza w ostatnich latach, które zrewolucjonizowały nasze myślenie i podejście do kwestii komunikacji oraz uwierzytelniania danych wrażliwych. Upowszechnienie zdalnej pracy i edukacji sprawiło, że dotychczasowy obieg dokumentów w wersji fizycznej przestał być dla nas wygodny, a wszystkie niezbędne sprawy chcemy dzisiaj załatwiać sprawnie i szybko w trybie online.

Zmianę naszych zachowań potwierdza Indeks Gospodarki Cyfrowej

i Społeczeństwa Cyfrowego (DESI)¹, z którego wynika, że ograniczenia wynikające z konieczności zachowania dystansu społecznego, przyspieszyły rozwój i znaczenie cyfrowych kompetencji na terenie Unii Europejskiej nawet o siedem lat. Polska jest jednym z państw, których obywatele podążają za zmianami technologicznymi i przenoszą coraz więcej swoich spraw do cyberprzestrzeni. Wykorzystują do tego zaawansowane narzędzia, takie jak **kwalifikowany podpis elektroniczny**. Polscy użytkownicy regularnie dostrzegają jego potencjał w załatwianiu codziennych formalności.

Tegoroczne badanie przeprowadzone na zlecenie KIR i Związku Banków Polskich pokazało, że dla 52 proc. ankietowanych e-podpis byłby szczególnie przydatny przy zawieraniu umów na usługi realizowane za pośrednictwem banków. Niewiele mniej, bo 45 proc. respondentów chętnie sięgnie po to narzędzie zawierając umowy z dostawcami usług użyteczności publicznej takich jak: prąd, gaz, woda i śmieci. Kwalifikowany podpis elektroniczny przyspieszyłby ponadto rozpoczęcie współpracy z firmami ubezpieczeniowymi (42 proc.), telekomunikacyjnymi (41 proc.) i medycznymi (34 proc.). Co ciekawe, od 2018 r. do 2022 r. odsetek osób zainteresowanych użyciem e-podpisu zwiększył się aż o 38 proc.²

PRZYSZŁOŚĆ USŁUG, KTÓRA DZIEJE SIĘ NA NASZYCH OCZACH

Od przeszło dwudziestu lat rozwiązania do kwalifikowanych podpisów

elektronicznych dostarcza KIR. W 2020 r. firma udostępniła mSzafir, czyli mobilny podpis elektroniczny w całkowicie zdalnej wersji. Kwalifikowany podpis elektroniczny mSzafir jest zgodny z wymaganiami rozporządzenia eIDAS i ma moc prawną równoważną podpisowi złożonemu własnoręcznie. Oznacza to, że jest pełnoprawnym instrumentem służącym poświadczaniu woli, uznawanym na rynku lokalnym oraz we wszystkich państwach członkowskich Unii Europejskiej. Dostarczany przez KIR e-podpis dostępny jest w dwóch wariantach – jednorazowym lub z długim terminem ważności (na rok lub dwa lata, z limitem od 1 do 100 tys. podpisów).

W przeciwieństwie do tradycyjnego podpisu elektronicznego mSzafir nie wymaga stosowania fizycznych urządzeń, takich jak karty i czytniki. Taki podpis możemy uzyskać całkowicie online, potwierdzając swoją tożsamość w systemie własnej bankowości elektronicznej. To pod każdym względem wyjątkowo wygodne rozwiązanie – do użycia e-podpisu mSzafir można wykorzystać każde urządzenie elektroniczne z dostępem do internetu.

mSzafir znakomicie ułatwia cyfrowy obieg dokumentów – umożliwia sprawne podpisywanie faktur, podpisywanie i przedłużanie umów i aneksów, autoryzowanie płatności z zachowaniem najwyższych standardów bezpieczeństwa, zdalnie i błyskawicznie – bez angażowania poczty kurierskiej czy konieczności wysyłania wrażliwych dokumentów pocztą tradycyjną.

Czy wiesz że...

3

Przemysłowa produkcja celulozy i papieru plasuje się na **3. miejscu** pod względem zanieczyszczenia powietrza, wody i ziemi na świecie.

77%

77% papieru wykorzystywanego w biurach trafia do kosza.

17

Produkcja jednej tony papieru wymaga ścięcia **17 drzew**, zużycia **26 tys. litrów wody** i **8 tys. kWh energii**.

Obieg papierowych dokumentów to **nie tylko koszt samego papieru** i jego przechowywania. Policz, ile kosztują tusz, tonery i inne materiały biurowe, takie jak teczki, koszulki, spinacze, itp. A koszt opłat pocztowych i przesyłek kurierskich?

80%

Firmy, które postanowiły wyeliminować papier z obiegu dokumentów, deklarują redukcję czasu potrzebnego na podpisywanie umów **o ponad 80%**. Badanie przeprowadzone przez McKinsey pokazało, że w 84% firm, które przeszły na tryb 'paperless', zwrot z inwestycji zaobserwowano w czasie krótszym niż 18 miesięcy.

Narzędzie KIR może być z powodzeniem wykorzystywane wszędzie tam, gdzie zwykle stosowaliśmy tradycyjne pisma, np. w kontakcie z Urzędem Skarbowym, w celu złożenia e-deklaracji podatkowej w formie JPK, dokumentów do ZUS, wymiany dokumentacji z GUS, GIIF, KRS, organami samorządowymi czy w uzyskaniu odpisu aktu z urzędu stanu cywilnego. mSzafir sprawdzi się także **w firmach, wspierając je m.in. w zarządzaniu dokumentacją HR-ową, taką jak umowy z pracownikami, wnioski o wypłatę świadczeń socjalnych bonusów czy premii.**

KWALIFIKOWANY, CZYLI BEZPIECZNY

Kwalifikowany e-podpis daje nam gwarancję, że jego treść nie uległa zmianie, a także pozwala ustalić tożsamość osoby podpisującej. mSzafir zapewnia dokumentom elektronicznym znacznie wyższy poziom bezpieczeństwa niż podpis złożony na papierze. Jakakolwiek zmiana wprowadzona w treści dokumentu zostanie automatycznie wykryta w trakcie weryfikacji podpisów, a wówczas podpis tak zmienionego dokumentu będzie nieważny.

Oprócz podpisów kwalifikowanych na rynku są również dostępne rozwiązania mniej zaawansowane, pozwalające na składanie „zwykłego” e-podpisu. – *Warto pamiętać, że autoryzacja dokumentów podpisem tzw. niekwalifikowanym w wielu sytuacjach może być niedostateczna i partner biznesowy, urząd lub uczelnia mogą odmówić przyjęcia tak podpisanych dokumentów. Przepisy prawa wprost określają, jakie dokumenty dla swojej ważności wymagają stosowania podpisu kwalifikowanego lub Profilu Zaufanego* – tłumaczy Elżbieta Włodarczyk, dyrektor Linii biznesowej podpis elektroniczny w KIR.

OSZCZĘDNOŚCI W DUCHU „EKO”

Dziś e-podpis jest jednym z kluczowych rozwiązań umożliwiających m.in. rezygnację z papieru. Dlaczego to takie ważne? Wystarczy, że spojrzymy na liczby, które pozwalają wyraźniej dostrzec problem. Wyprodukowanie 1 tony papieru wymaga ścięcia 17 drzew. Tymczasem, tylko jedno takie ścięte drzewo przez rok mogłoby wyprodukować tlen wystarczający dla 10 osób³. Czyli wycięcie 17 drzew przekłada się na utratę rocznego zapasu tlenu dla 170 osób. Niekorzystne dla klimatu

są również tradycyjne kasy fiskalne: co roku w naszym kraju drukuje się 1,5 miliarda papierowych paragonów i faktur, co oznacza wycinkę 255 tysięcy drzew⁴.

– *Osoby korzystające z podpisu elektronicznego nie tracą czasu na drukowanie, wysyłanie czy archiwizowanie dokumentów. E-podpis ułatwia i usprawnia pracę, jednocześnie zapewniając firmom i instytucjom konkretne oszczędności. Wiemy, że biznes docenia te zalety, bo w 2021 r. wydaliśmy 2 razy więcej długoterminowych e-podpisów mSzafir niż w 2020 r. Wśród naszych klientów mamy firmy, w których zastosowanie e-podpisu pozwoliło na redukcję kosztów obsługi dokumentów aż o 75%* – dodaje Elżbieta Włodarczyk.

BEZ PAPIERU TAKŻE NA UCZELNIACH

Cyfrowa przemiana w duchu „paperless” nie omija także szkolnictwa wyższego. Osoby pracujące w sektorze edukacyjnym są często przytłoczone żmudną i czasochłonną pracą papierkową. Większość instytucji edukacyjnych szuka sposobów na włączenie nowych technologii w proces usprawniania działania na poziomie dydaktycznym i administracyjnym. Ponadto studenci i pracownicy

uczelnia stają się coraz bardziej świadomi technologicznie i eko-odpowiedzialni.

Potwierdza to raport „Szkolnictwo wyższe a technologie”, opracowany przez Fundację Rektorów Polskich oraz Wolters Kluwer. Z opracowania wynika, że aż 86% badanych uczelnia dostrzega konieczność usprawnienia rozwiązań IT do zarządzania dokumentami⁵.

Jednym z nich jest kwalifikowany podpis elektroniczny mSzafir od KIR, który funkcjonuje w szkołach wyższych już kilka lat. Zgodnie z rozporządzeniem legitymacje studenckie i doktoranckie są podpisywane przez pracowników dziekanatów z wykorzystaniem właśnie kwalifikowanego e-podpisu.

Wśród rozwiązań KIR obecnych na rynku szczególną popularnością wśród uczelnia cieszy się także kwalifikowana pieczęć elektroniczna. Podobnie jak e-podpis dla podpisu własnoręcznego, e-pieczęć jest cyfrowym odpowiednikiem klasycznej, firmowej pieczętki. KIR udostępnia rozwiązanie kwalifikowanej pieczęci w różnych wariantach w zależności od potrzeb klienta. Uczelnia mogą wykorzystać pieczęć na karcie lub dedykowanym module kryptograficznym HSM.

Dokumenty opatrzone kwalifikowaną pieczęcią elektroniczną potwierdzają źródło pochodzenia dokumentu oraz gwarantują, że nie został on zmieniony. Tożsamość podmiotu, który złożył elektroniczną pieczęć na dokumencie, można łatwo zweryfikować na podstawie danych zawartych w certyfikacie, takich jak nazwa podmiotu oraz jego NIP.

– Jako kwalifikowany podmiot dostarczający usługi zaufania, takie jak mobilny e-podpis mSzafir czy pieczęć elektroniczna, obserwujemy wzrastające zainteresowanie tymi narzędziami nie tylko w biznesie, ale również na uczelniach wyższych oraz w ośrodkach naukowych. Upowszechnienie e-dokumentacji na uniwersytetach z punktu widzenia procesów zarządczych pozwala na usprawnienie czynności administracyjnych, ale jest także ważnym krokiem w inicjowaniu kontaktu młodych Polaków z bezpiecznymi narzędziami cyfrowymi – mówi Elżbieta Włodarczyk.

mSzafir jest obecnie stosowany m.in. w Szkole Głównej Handlowej w Warszawie, która zintegrowała usługę KIR z **używanym przez siebie systemem Elektronicznego Zarządzania Dokumentacją (EZD)**. Dzięki aplikacji mSzafir pracownicy uczelnia mogą

korzystać z e-podpisu także w telefonie, całkowicie zdalnie i podpisywać elektronicznie umowy i inne dokumenty, które do tej pory wymagały podpisu odręcznego. Dodatkowo każdy podpisany dokument jest automatycznie opatrzone kwalifikowanym znacznikiem czasu.

Z kolei pieczęć elektroniczna wspiera proces digitalizacji dokumentów w Akademii Leona Koźmińskiego w Warszawie. ALK wykorzystuje pieczęć KIR do usprawniania procesów związanych m.in. z wydawaniem decyzji, zaświadczeń i legitymacji studenckich online czy umieszczaniem dokumentacji studenta w e-Teczcze.

Przypisy:

- <https://cyberpolicy.nask.pl/indeks-gospodarki-cyfrowej-i-spolnoczenstwa-cyfrowego-desi-2021/>
- Badanie ośrodka Minds & Roses, marzec 2022, N=1000
- <http://www.ekopark.info.pl/eko-ciekawostki>
- <https://klimada2.ios.gov.pl/oszczedzaj-papier/>
- <https://pggacademia.pl/lumen-2021-uczelnia-bez-papieru-wizja-kompleksowego-elektronicznego-obiagu-dokumentow-w-szkole-wyzszej/>

JAK WSPIERAĆ AFRYKĘ

W USZCZELNIANIU PODATKÓW?

dr Mateusz Lewandowski

Kierujący Centrum Solidarności Podatkowej
w Ministerstwie Finansów,
mateusz.lewandowski@mf.gov.pl

Damian Wąsiewicz

Administrator w Centrum Solidarności Podatkowej
w Ministerstwie Finansów,
damian.wasiewicz@mf.gov.pl

PROBLEMY FINANSOWE PAŃSTW AFRYKAŃSKICH

Afryka to jeden z najdynamiczniej rozwijających się regionów świata. Wzrost gospodarczy utrzymuje się na wysokim poziomie i w 2021 roku wyniósł 3,1%. Do atutów Afryki w kontekście gospodarczym należy ogromny potencjał społeczny, duże złoża zasobów naturalnych, a także dynamicznie postępująca integracja gospodarcza w ramach Afrykańskiej Kontynentalnej Strefy Wolnego Handlu.

Pomimo tych czynników, Afryka jest jedynym z najuboższych regionów świata. Liczba osób żyjących w skrajnym ubóstwie (tj. za co najwyżej 1,9 USD dziennie) wzrosła w 2021 roku do rekordowego poziomu i wyniosła 490 mln. W wielu państwach prowadzenie długoterminowej, zrównoważonej polityki społecznej uniemożliwia nieefektywny system podatkowy, a tym samym brak trwałych i przewidywalnych dochodów budżetowych. Do najważniejszych problemów, z jakimi mierzą się państwa afrykańskie można zaliczyć: lukę VAT, szarą strefę, niedopuszczalne przepływy finansowe (*illicit financial flows*) i agresywną optymalizację podatkową, a także niewystarczający poziom wykorzystania nowoczesnych technologii przez administrację skarbową.

Nieefektywny system podatkowy sprawia, iż dochody z podatków w państwach afrykańskich stanowią niewielką część PKB większości państw afrykańskich. Dochody podatkowe, jako kluczowy element dochodów publicznych, umożliwiają finansowanie inwestycji w kapitał ludzki, infrastrukturę oraz świadczenie usług dla obywateli i przedsiębiorstw. Szacuje się, że utrzymanie przez państwo świadczeń społecznych oraz innych niezbędnych wydatków publicznych wymaga 15% udziału dochodów podatkowych w PKB. Tymczasem, według szacunków OECD z 2019 roku, tego poziomu nie przekroczyła znaczna część państw afrykańskich, w tym przykładowo: Botswana (13,7%), DRK (7,7%), Kamerun (13,9%) oraz Nigeria (6%).

Niski poziom dochodów podatkowych przekłada się na ograniczenia w usługach publicznych (skromne nakłady publiczne w rozwój społeczny odzwierciedlają słabo funkcjonujące systemy edukacji i opieki zdrowotnej), co z kolei wymusza

uzależnienie rozwoju od źródeł zewnętrznych, takich jak finansowa pomoc rozwojowa.

Środkowoafrykańskiej (luka VAT wyniosła 92,2%) oraz Eswatini (86,1%), natomiast w takich państwach jak: Uganda, Nigeria i Tanzania, przekracza poziom 70%.

Jednym z głównych czynników wpływających na lukę VAT w Afryce jest działalność podmiotów w szarej strefie, a efektywna kontrola i pobór podatków obrotowych jest możliwy jedynie w dużych miastach, na co istotny wpływ ma ograniczona dostępność do Internetu, utrudniona komunikacja z mniejszymi ośrodkami oraz centralizacja organów podatkowych w większych aglomeracjach. W części badań wskazano również na niski stopień zaufania do władz publicznych. W efekcie, obniżona chęć raportowania przez podatników w połączeniu z limitami strukturalnymi organów podatkowych tworzy zachętę do unikania płatności i tym samym powiększenia luki VAT.

Nieefektywny system podatkowy sprawia, iż dochody z podatków w państwach afrykańskich stanowią niewielką część PKB większości państw afrykańskich.

NIEDOPUSZCZALNE PRZEPIŁY FINANSOWE (ILLICIT FINANCIAL FLOWS) W AFRYCE

Niedopuszczalne przepływy finansowe (*illicit financial flows*) obejmują transgraniczne przepływy środków pieniężnych, które zostały pozyskane (np. w wyniku przemytu, korupcji), przetransferowane (np. w ramach uchylania się od opodatkowania) lub wykorzystane sprzecznie z prawem (np. do finansowania terroryzmu). Ten problem dotyczy większości państw afrykańskich, zmniejszając dostępne środki finansowe i wymuszając ograniczenie inwestycji w infrastrukturę i inne długoterminowe projekty.

W latach 1970-2008 z państw Afryki Subsaharyjskiej wyprowadzony został kapitał szacowany od 854 mld USD do 1,8 bln USD, co przekracza całe zewnętrzne zadłużenie państw regionu. W ostatnich latach sytuacja nie uległa znaczącej poprawie. Według analiz UNCTAD (*United Nations Conference on Trade and Development*) z 2020 roku, kwota niedopuszczalnych przepływów finansowych wynosi ok. 88,6 mld USD rocznie, co przekłada się na 3,7% PKB kontynentu. Jest to kwota przewyższająca wartości dotacji i programów pomocowych, tytułu oficjalnej pomocy rozwojowej ODA, od których uzależnione jest wiele państw, a z tytułu których 52 mld USD rocznie trafia do Afryki.

LUKA VAT W AFRYCE

Luka podatkowa to różnica między kwotą podatków, które powinny zostać wpłacone, a kwotą, która faktycznie trafia do budżetu państwa. Na lukę VAT mają wpływ m.in. straty ponoszone przez budżet państwa w wyniku działalności podmiotów w szarej strefie oraz procedury wyłudzeń zwrotu podatku VAT. Według wycień UNECA z 2019 roku, w 12 państwach luka VAT przekracza 50% potencjalnych dochodów z tego podatku. Najmniej efektywny był system podatkowy w Republice

RAJE PODATKOWE A AFRYKA

Raje podatkowe to państwa stosujące niskie (częstokroć zerowe) efektywne stawki podatkowe oraz kształtujące przepisy w sposób sprzyjający niedopuszczalnym przepływom kapitałowemu (niski standard regulacyjny, instytucje ułatwiające zachowanie tajemnicy). Pozwala to na ukrywanie dochodów pochodzących zarówno z legalnych, jak i nielegalnych źródeł. Podmioty unikające opodatkowania wykorzystują raje podatkowe lokując w nich np. siedziby spółek odpłatnie ubezpieczających ryzyko podmiotów powiązanych, czy siedziby spółek świadczących podmiotom powiązanim trudne do wyceny usługi zarządzania, administrowania lub reklamy.

WSPARCIE MIĘDZYNARODOWE DLA AFRYKI

Państwa afrykańskie korzystają z szeregu programów pomocowych, począwszy od bezpośredniego wsparcia finansowego, poprzez inwestycje publiczne i prywatne, bodźce finansowe dla inwestorów prywatnych, na pomocy humanitarnej skończywszy. Celem części programów pomocowych, oferowanych przede wszystkim przez takie organizacje międzynarodowe jak OECD czy IMF jest poprawa efektywności systemów podatkowych oraz zwiększenie dochodów budżetowych państw afrykańskich (są to tzw. programy zwiększania zdolności podatkowej, tj. *tax capacity*

Państwa afrykańskie
korzystają z szeregu
programów
pomocowych,
począwszy
od bezpośredniego
wsparcia
finansowego,
poprzez inwe-
stycje publiczne
i prywatne.

buliding). Istotną rolę w realizacji i koordynacji tych przedsięwzięć pełnią również organizacje regionalne, skupiające państwa afrykańskie, takie jak ATAF.

W realizację projektów budowania zdolności podatkowej są zaangażowane także państwa europejskie, takie jak Finlandia, Niemcy, Norwegia oraz Wielka Brytania. W Finlandii projekty pomocowe

koordynuje Ministerstwo Spraw Zagranicznych, koordynując program Tax4D –Taxation for Development. W Wielkiej Brytanii te zadania są realizowane przez wyspecjalizowane komórki organizacyjne HMRC: w której programy z zakresu *tax capacity building* koordynują dwie wyspecjalizowane komórki organizacyjne: Tax Capacity Building Unit oraz Tax Expert Unit.

W niektórych państwach zadania związane ze wsparciem państw rozwijających się są realizowane przez wyodrębnioną jednostkę budżetową. Przykładem takich organizacji jest norweski NORAD, niemiecki GIZ, czy austriacka ADA. Istotny wpływ mają również organizacje spoza Europy takie jak m.in. koreańska KOICA czy amerykańska USAID. Warto jednocześnie zwrócić uwagę na fakt, iż najczęściej wyodrębnione z administracji podmioty posiadają szerszy zakres właściwości, więc ich programy rozwojowe wykraczają również poza sferę podatków.

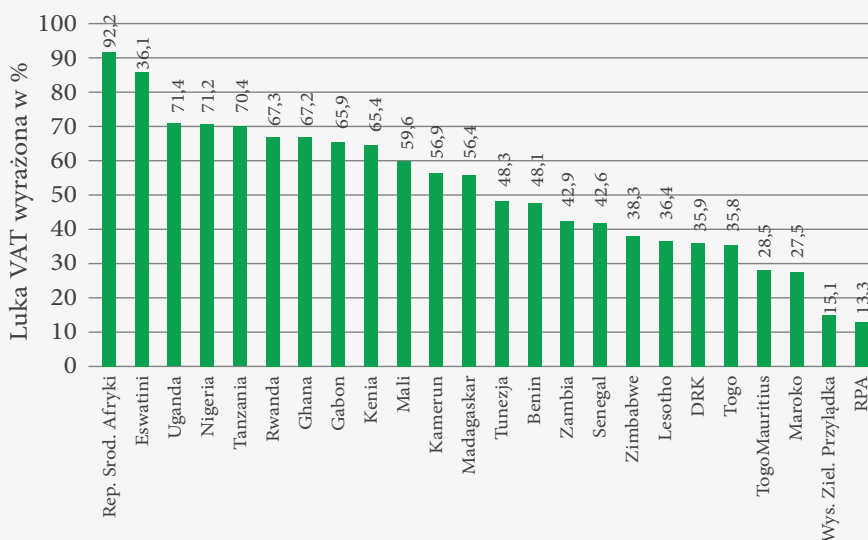
POLSKA OFERTA PODATKOWEJ WSPÓŁPRACY ROZWOJOWEJ

Polska aktywnie wspiera trwały rozwój społeczeństwa i gospodarki w krajach rozwijających się, kierując się ideami solidarności i humanitaryzmu. W 2022 roku Ministerstwo Finansów zainicjowało rozszerzenie polskiej oferty pomocowej o wsparcie krajów partnerskich w poprawie efektywności systemu podatkowego. Doświadczenia organizacji i inicjatyw międzynarodowych wskazują, że jest to jedna z najbardziej efektywnych form wsparcia. Przykładowo, w raporcie z pracy TIWB dostrzeżono, że na każdego 1 dolara wydanego na organizację tego rodzaju programów przypadło 70 dolarów dodatkowych dochodów podatkowych dla państw partnerskich.

Współpraca z państwami afrykańskimi to nie tylko forma efektywnego wsparcia rozwojowego, ale także branding narodowy (budowanie marki narodowej) oraz budowanie silnej pozycji Polski na arenie międzynarodowej.

Za koordynację projektów budowania zdolności podatkowej w krajach rozwijających się odpowiada Centrum

Wykres 1. Luka VAT jako % teoretycznych wpływów w wybranych państwach afrykańskich w 2018 na podstawie raportu UNECA, Fiscal Policy [...].

Solidarności Podatkowej, które zostało utworzone w Ministerstwie Finansów. Centrum współpracuje z pracownikami administracji państw uczestniczących w programie w celu precyzyjnego określenia potrzeb i wyboru najlepszych narzędzi pozwalających na zwiększenie potencjału podatkowego. Centrum oferuje państwom partnerskim różne formy wsparcia rozwojowego, które są dostosowane do potrzeb i uwarunkowań lokalnych. Są to przede wszystkim:

- prowadzenie szkoleń dla pracowników administracji publicznej państw afrykańskich, w tym pracowników resortów odpowiedzialnych za legislację podatkową
- organizacja wizyt studyjnych w celu zapoznania przedstawicieli państw afrykańskich z funkcjonowaniem procedur i praktyk stosowanych przez polską administrację podatkową
- stworzenie możliwości konsultacji z polskimi ekspertami podatkowymi, zatrudnionymi w Ministerstwie Finansów i Krajowej Administracji Podatkowej
- współpraca we wdrażaniu nowoczesnych technologii podatkowych w państwach afrykańskich.

Współpracując z państwami partnerskimi, eksperci podatkowi MF i KAS dzielą się rozwiązaniami, które umożliwiły uszczelnienie polskiego systemu podatkowego.

EFEKTY USZCZELNIANIA SYSTEMU PODATKOWEGO W POLSCE

Polska osiągnęła szereg sukcesów w zakresie zwiększania efektywności systemu podatkowego, wdrażania nowoczesnych rozwiązań technologicznych oraz identyfikacji i usuwania luk w przepisach prawa. Dzięki tym działaniom, w latach 2015-20 budżet państwa zyskał aż 130 mld PLN. Wprowadzone przez Polskę rozwiązania mogą przykładem dla innych krajów zmagających się z problemem stale rosnącej luki podatkowej, agresywnymi optymalizacjami podatkowymi czy wyłudzeniami zwrotu podatku przez zorganizowane grupy przestępcze.

ZMNIEJSZANIE LUKI VAT

W 2012 roku luka VAT wynosiła ok. 41 mld PLN, tj. 27% kwoty, która powinna w tym czasie trafić do budżetu państwa.

Polska
aktywnie wspiera
trwały rozwój
społeczeństwa
i gospodarki
w krajach
rozwijających się,
kierując się
ideami
solidarności
i humanitaryzmu.

Dzięki wprowadzanym w ostatnich latach rozwiązaniom, luka VAT systematycznie się zmniejsza. Według wstępnych szacunków MF, luka VAT zmniejszyła się z poziomu 24,1% (2015) do zaledwie 4,3% (2021) potencjalnych wpływów. W tym czasie dochody podatkowe z VAT wzrosły o 89,8 mld PLN, czyli o 71,3% Zgodnie z wyliczeniami CASE dla Komisji Europejskiej, luka VAT zmniejszyła się

z poziomu 41,2 mld PLN (2015) do poziomu 23,1 mld PLN (2019). Dla porównania, w latach 2016-2017 koszt programu 500+ wyniósł ok. 41 mld PLN

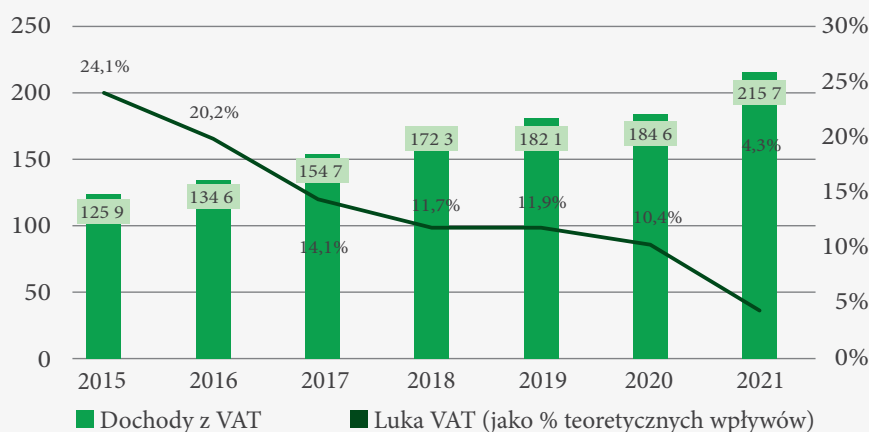
WZROST DOCHODÓW Z CIT

W 2014 roku luka CIT wynosiła 34,1 mld PLN, co stanowiło równowartość 2% PKB oraz 54% teoretycznych dochodów z tego podatku. Dla porównania wartość luki CIT w tym roku była ponad 4 razy większa niż wysokość wydatków na świadczenia rodzinne w tym czasie (ponad 7,5 mld PLN)

W ostatnich latach dochody z CIT w Polsce rosły bardzo szybko. W latach 2014-2021 wartość nominalna dochodów z CIT zwiększyła się o 181%. Dochody podatkowe rosną, pomimo tego, że w 2017 roku stawka CIT dla małych oraz nowych przedsiębiorców została obniżona z 19% do 15%, a dwa lata później nastąpiła kolejna obniżka dla tej grupy podatników do 9%.

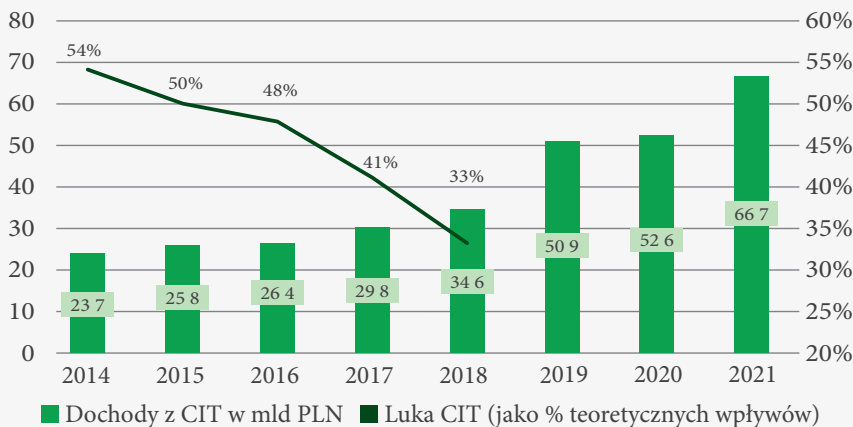
Do redukcji luki CIT przyczyniła się nie tylko dobra koniunktura gospodarcza, ale także poprawa ściągłości tego podatku, będąca efektem działań podjętych przez Ministerstwo Finansów w latach 2014-2018. W tym czasie wprowadzono kilkadziesiąt regulacji, takich jak: klauzula generalna przeciwko unikaniu opodatkowania (GAAR), obowiązkowe informowanie o schematach podatkowych (MDR), przepisy dotyczące kontrolowanej spółki zagranicznej (CFC), jak i ukierunkowanych na konkretne schematy unikania

Wykres 2. Dochody z VAT oraz luka VAT w Polsce w latach 2015-2021.

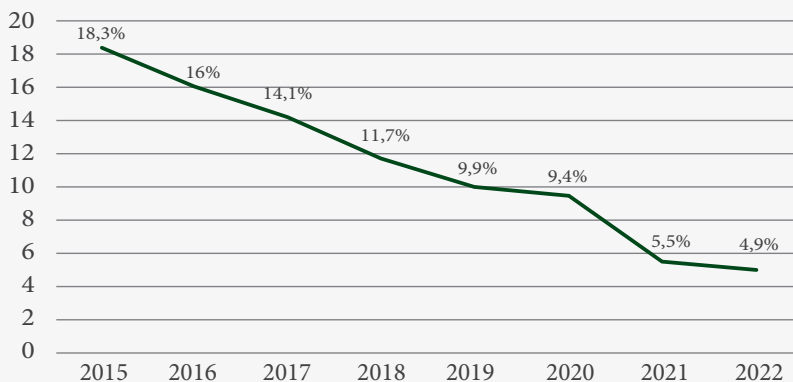
Opracowanie własne na podstawie danych ze sprawozdań z wykonania budżetu w latach 2015-2021 oraz danych z Programu Konwergencji 2022 Ministerstwa Finansów.

Wykres 3. Luka CIT jako % teoretycznych wpływów oraz dochody z CIT wyrażone w mld PLN dla lat 2014-2021.

Opracowanie własne na podstawie danych ze sprawozdań z wykonania budżetu w latach 2015-2021 oraz danych z Programu Konwergencji 2022 Ministerstwa Finansów.

Wykres 4. Szara strefa na rynku tytoniu w Polsce.

Opracowanie własne na podstawie badań Instytutu Doradztwa i Badań Rynku ALMARES w latach 2015-2022 Q2. Badanie metodą próby zebranych pustych paczek.

opodatkowania (np. objęcie podatkiem CIT spółek komandytowo-akcyjnych czy rozdzielenie rozliczania przychodów z zysków kapitałowych i z działalności gospodarczej).

Wykres 4. Luka CIT jako % teoretycznych wpływów oraz dochody z CIT wyrażone w mld PLN dla lat 2014-2021. Opracowanie własne na podstawie sprawozdań z wykonania budżetu w latach 2014-2021 oraz raportu Luka CIT w Polsce [...].

REDUKCJA SZAREJ STREFY NA RYNKU TYTONIU

Polska osiągnęła znaczący sukces w przeciwdziałaniu szarej strefie na rynku tytoniu, która została ograniczona z 18,3% w 2015 roku do 4,9% w Q2 2022. Instytut Doradztwa i Badań Rynku Almares wskazuje, że ograniczenie szarej strefy na rynku papierosów o 1% pozwala na zwiększenie dochodów podatkowych o 250 milionów

PLN. Spadek poziomu szarej strefy nastąpił dzięki skutecznej polityce akcyzowej, a także wprowadzeniu tzw. pakietu tytoniowego, czyli szeregu regulacji uszczelniających m.in. uprawę tytoniu i obrót suszem. W pakiecie tytoniowym wprowadzono również system monitorowania upraw i transakcji dotyczących obrotu surowcem tytoniowym. Do pozytywnej tendencji przyczyniły się również zintensyfikowane działania służb administracji podatkowej.

PODATKOWY SKOK TECHNOLOGICZNY

Nowoczesna administracja podatkowa, która chce efektywnie wykonywać swoje zadania, nie może się obyć bez narzędzi technologicznych. Technologie podatkowe przynoszą wiele korzyści: zwiększają wykrywalność działań niezgodnych z prawem podatkowym, zmniejszają czas poświęcany przez podatników na tzw. *tax*

compliance oraz czas poświęcany przez urzędników na kontrolę podatników. Polska jest europejskim liderem cyfryzacji systemu podatkowego. W ostatnich latach wdrożyliśmy liczne systemy informatyczne, które przynoszą wymierne korzyści zarówno podatnikom, jak i administracji podatkowej. Do tej grupy rozwiązań można zaliczyć m.in. JPK (Jednolity Plik Kontrolny), SENT, STIR, KSeF (Krajowy System e-Faktur) oraz kasy online. Takie rozwiązania jak: PUESC czy Twój e-PIT oraz e-Urząd Skarbowy, znacząco uprościły wypełnianie obowiązków nakładanych w prawie podatkowym.

Bibliografia

- 1 AfDB, *African Economic Outlook 2019*, <https://www.afdb.org/en/knowledge/publications/african-economic-outlook/>.
- 2 AfDB, *Drivers and Dynamics of Fragility in Africa*, https://www.afdb.org/fileadmin/uploads/afdb/Documents/Publications/Economic_Brief_-_Drivers_and_Dynamics_of_Fragility_in_Africa.pdf.
- 3 AfDB, *Working Paper 333 - Corruption and Tax Morale in Africa*, <https://www.afdb.org/en/documents/working-paper-333-corruption-and-tax-morale-africa>.
- 4 CASE, *Study and Reports on the VAT Gap in the EU-28 Member States: 2017 Final Report*, https://www.case-research.eu/files/?id_plik=5284.
- 5 CASE, *Vat gap in the EU: Report 2021*, <https://op.europa.eu/en/publication-detail/-/publication/bd27de7e-5323-11ec-91ac-01aa75ed71a1>.
- 6 HMRC, *CBU and TEU annual evaluation for the tax year 2015 to 2016*, <https://www.gov.uk/government/publications/hmrc-capacity-building-unit-and-tax-expert-unit-annual-evaluation/hmrc-tax-capacity-building-unit-and-tax-expert-unit-annual-evaluation-for-the-tax-year-2015-to-2016>.
- 7 IMF, *The IMF and the Fight Against Illicit Financial Flows*, <https://www.imf.org/en/About/Factsheets/Sheets/2018/10/07/imf-and-the-fight-against-illicit-financial-flows>.
- 8 KPRM, *Premier Mateusz Morawiecki w Sejmie: Środkami z VAT wsparliśmy polskie rodziny*, <https://www.gov.pl/web/premier/premier-mateusz-morawiecki-w-sejmie-srodkami-z-vat-wsparli-smy-polskie-rodziny>.
- 9 MF, *Program Konwergencji: Aktualizacja 2022*, <https://www.gov.pl/attachment/06e6c42f-723b-45f8-8f0c-c93539b5804a>.
- 10 MFA of Finland, *Taxation for development: Finland's Action Programme 2020-2023*, https://um.fi/documents/35732/0/Finland_Tax4D_Action_program_050620.pdf/cf6f8dae-434c-96e5-be1c-b9e79e0dc102.
- 11 MPiPS, *Informacja o realizacji świadczeń rodzinnych w 2014 r.*, <https://www.gov.pl/attachment/6dcb49e1-bd04-49d4-8a3e-27afcb7e5eeb>.
- 12 NIK, *Informacja o wynikach kontroli: Realizacja Programu „Rodzina 500 Plus”*, <https://www.nik.gov.pl/kontrola/P/18/065/>.
- 13 OECD, *Comparez votre pays de l'OCDE: Statistiques des recettes publiques en Afrique*, <https://www1.compareyourcountry.org/tax-revenues-africa/fr/0/633/default/1999-2019/AFRIC+OECD>.
- 14 OECD, *Development Aid at a Glance. Statistics by Region 2019*, <https://www.oecd.org/dac/financing-sustainable-development/development-finance-data/Africa-Development-Aid-at-a-Glance-2019.pdf>.
- 15 PIE, *Luka CIT w Polsce w latach 2014-2018*, https://pie.net.pl/wp-content/uploads/2020/07/PIE-Raport_Luka_CIT_PL.pdf.
- 16 R.F. Junquera-Varela, B. Haven, *Getting to 15 percent: addressing the largest tax gaps*, <https://blogs.worldbank.org/governance/getting-15-percent-addressing-largest-tax-gaps>.
- 17 S. Hebus, Johannesen, *At Your Service! The Role of Tax Havens in International Trade with Services*, https://nielsjohannesen.net/wp-content/uploads/AtYourService_March2016_FullPaper.pdf.
- 18 TIWB, *Tax Inspectors Without Borders: Annual Report 2020*, <http://www.tiwb.org/resources/reports-case-studies/tax-inspectors-without-borders-annual-report-2020.pdf>.
- 19 UN, *Progress Report on the Illicit Financial Flows: Track it! Stop it! Get it!*, https://www.uneca.org/sites/default/files/PublicationFiles/iff_main_report_26feb_en.pdf.
- 20 UNCTAD, *Facts and Figures - Economic Development in Africa Report 2021: Reaping the potential benefits of the African Continental Free Trade Area for inclusive growth*, <https://unctad.org/press-material/facts-and-figures-7>.
- 21 UNCTAD, *Tackling Illicit Financial Flows for Sustainable Development in Africa*, https://unctad.org/en/PublicationsLibrary/aldcafrica2020_en.pdf.
- 22 UNECA, *Fiscal Policy for Financing Sustainable Development in Africa: Tax Policy and Performance in Africa*, https://www.uneca.org/sites/default/files/chapterimages/era2019_eng_Chapter_3.pdf.
- 23 WB, *The World Bank in Africa*, <https://www.worldbank.org/en/region/afr/overview>.
- 24 WB, *World Development Report 2017: Governance and the Law*, <https://openknowledge.worldbank.org/bitstream/handle/10986/25880/9781464809507.pdf>.

KAŻDY STUDENT/ PRACOWNIK EKSOCU...

**...dokończ hasło
i wygraj nagrody**

**Na Wasze propozycje czekamy
od 17.11. do 8.12.2022 r.**

PROJEKTY ZAGRANICZNE UNIWERSYTETU ŁÓDZKIEGO — EXPO 2020 W DUBAJU

Monika Wadowska

*Finanse i biznes międzynarodowy, I rok, II stopień
Wydział Ekonomiczno-Socjologiczny
Uniwersytet Łódzki*

Uniwersytet Łódzki oferuje studentom różne możliwości rozwoju, dbając też o ofertę projektów zagranicznych. Najpopularniejszym z nich jest program „Erasmus +”, dzięki któremu jego uczestnicy mają okazję studiować przez semestr na jednej z uczelni partnerskich. Co roku można również rekrutować się na krótsze wyjazdy np. w ramach projektu „Summer School”. Daje on możliwość uczestnictwa w cyklu wykładów prowadzonych w języku obcym, poznania studentów danego kraju oraz zwiedzenia nowego miejsca. Warto jednak, wiedzieć, że poza wymienionymi wyżej możliwościami, zdarzają się też projekty absolutnie wyjątkowe, którym bez wątpienia była oferta stażu w Pawilonie Polski na Światowej Wystawie Expo 2020 w Dubaju.

PROJEKTY ZAGRANICZNE A ROZWÓJ OSOBISTY

Wiele osób zastanawiających się nad możliwością udziału w projekcie zagranicznym, oprócz poczucia ekscytacji, ma również sporo obaw. Jest to jak najbardziej zrozumiałe. Przeniesienie się na jakiś okres w zupełnie obce miejsce, wiąże się zawsze z wyjściem ze swojej strefy komfortu i licznymi wyzwaniami.

Ale czy to źle? W mojej opinii wręcz przeciwnie, jest to najlepszy powód, dla którego warto brać udział w takich projektach. Wyjście ze swojej strefy komfortu zawsze jest równoznaczne z rozwojem osobistym, daje sposobność przeżycia i poznania rzeczy, które dotąd były nam obce. Możemy zyskać nowe umiejętności, doświadczenia, wiedzę, przyjaźnię z osobami z całego świata i, oczywiście, masę niesamowitych wspomnień.

Co zatem jeszcze dają nam takie wyjazdy? Przede wszystkim: odwagę, większe poczucie własnej wartości i zaradność. Obawy, które większość osób ma w związku z podjęciem decyzji o wyjeździe, wynikają najczęściej między innymi z konieczności opuszczenia wszystkiego i wszystkich, których znaliśmy do tej pory. Rozłąka z rodziną i przyjaciółmi nie jest prosta, tym bardziej że na miejscu wszystko jest obce i nie możemy mieć pewności jak sobie poradzimy w takich okolicznościach. Zatem moment, w którym podejmujemy świadomą decyzję o udziale w programie jest najważniejszy. Zazwyczaj najtrudniej jest wykonać właśnie pierwszy krok. Później okazuje się, że każdy kolejny napędza nas do działania, pomimo tego, że nie zawsze jest łatwo, ale właśnie

dlatego stajemy się coraz silniejsi psychicznie i pewni siebie. Po zakończeniu przygody często okazuje się, że stajemy się bardziej skłonni niż wcześniej do podejmowania coraz to większych wyzwań.

Kolejnym ogromnym plusem jest rozwijanie umiejętności językowych. Ucząc się języków w szkołach czy na kursach, wielu osobom nie jest łatwo przełamać się i zacząć posługiwać się danym językiem w sposób płynny. Poza tym bardzo dużą rolę odgrywają dialekty. Rozmawiając w obcym języku z osobami tej samej narodowości, nie mamy do czynienia z różnorodnymi akcentami, które w praktyce mogą okazać się dużym wyzwaniem. Fakt, że podczas wyjazdu jesteśmy otoczeni ludźmi, którzy na co dzień tam mieszkają sprawia, że nauka języków jest znacznie szybsza i skuteczniejsza.

Podczas różnorodnych programów zagranicznych zawsze uczymy się też otwartości na ludzi i tolerancji. Znacznie szybciej zawieramy nowe znajomości i jednocześnie kształtujemy w sobie dużą wrażliwość, poznając ludzi o różnych problemach, czasem zupełnie odmiennych niż te które są nam znane. Osoby innego pochodzenia, przez odmienną kulturę, zwyczaje czy religię mają zupełnie inne spojrzenie na wiele spraw, więc możemy nauczyć się od nich bardzo dużo. Dzięki temu będziemy bardziej świadomi i mniej podatni na uleganie np. krzywdzącym stereotypom.

Niesamowitym przeżyciem są też niewątpliwie podróże, które są nieodłącznym elementem programów zagranicznych. Można nawet powiedzieć, że jest to coś więcej niż zwiedzenie wielu miejsc, bo poza faktycznym ich zobaczeniem doświadczamy czegoś znacznie więcej. Mieszkamy w nowym otoczeniu przez jakiś czas, więc możemy zobaczyć jak wygląda życie w innych krajach nie tylko z perspektywy turysty, ale również mieszkańca.

CZYM JEST EXPO?

Zakładając, że udało mi się choć trochę zachęcić Czytelnika do angażowania się w programy zagraniczne, chciałbym opowiedzieć o jednym z nich, czyli o Światowych Wystawach Expo. Wydarzenie to trwa 6 miesięcy, odbywa się co 5 lat i jest największym wydarzeniem gospodarczym na świecie. Wszystkie kraje i inni wystawcy biorący w nim udział, mogą zaprezentować swój potencjał oraz rozwijać

współpracę o charakterze międzynarodowym. Głównym celem wystaw światowych jest pokazanie dorobku naukowego, kulturowego oraz technicznego państw z całego świata.

Za pierwszą Wystawę Światową uznaje się tzw. Wielką Wystawę Wytworów Przemysłu Wszystkich Narodów, zorganizowaną w 1851 roku w Londynie. Stanowiła ona przełom w historii architektury i w dziedzinie wystawiennictwa. Budynek wzniesiony na to wydarzenie nazwany „Kryształowym Pałacem” był ogromną przeszkloną halą o praktycznie nieosiągalnych w ówczesnych czasach rozmiarach. Każde następne Expo wносиło coś nowego. Kolejną budowlą, która zapisała się w historii Wystaw Światowych jest Wieża Eiffla. Została ona zbudowana specjalnie na odbywające się w 1889 roku w Paryżu Expo, symbolizując wysoki poziom francuskiej wiedzy inżynierskiej. Natomiast w 1964 roku Walt Disney wraz z WED Enterprises skonstruował na wystawę w Nowym Yorku liczne urządzenia lunaparkowe, które działają do dziś w parku rozrywki Disneyland.

To zaledwie trzy przykłady, dowodzące jak duży wpływ na architekturę i rozwój innowacji mają Wystawy Światowe. Ostatnim tego typu wydarzeniem było Expo 2020 w Dubaju, które jako pierwsze odbyło się na Bliskim Wschodzie i po raz pierwszy zostało zorganizowane przez kraj arabski. Hasło przewodnie Wystawy brzmiało „Creating mind, connecting the future” („Łącząc umysły, tworzymy przyszłość”).

STAŻ W PAWILONIE POLSKI

Polska była jednym ze 192 krajów biorących udział w Expo 2020. Pawilon Polski, w którym miałam okazję odbywać staż, stał się dla nas studentów z różnych uniwersytetów niemal drugim domem. Dla każdego z nas było to miejsce, w którym przeżyliśmy bardzo dużo pięknych, ale i często skrajnych emocji. Od początkowej niepewności czy sobie poradzimy, przez mnóstwo radosnych chwil, czasem także smutnych i zaskakujących. Myślę jednak, że przede wszystkim każdy z nas czuł dumę, zadowolenie z samej i samego siebie oraz wdzięczność, że mogliśmy być częścią tak ważnego wydarzenia.

Pierwszym i najważniejszym elementem stałej wystawy Pawilonu Polski była instalacja artystyczna nazwana „Polskim

Ceremonia otwarcia Pawilonu Polski

Źródło: Zbiory własne Moniki Wadowskiej

stołem”. To właśnie przy niej witaliśmy gości ze wszystkich zakątków świata i zachęcaliśmy do dowiedzenia się czegoś o naszym kraju. Dzięki interaktywności „Polskiego stołu” w momencie, w którym goście próbowali powiedzieć np. „dzień dobry” do mikrofonów będących jego częścią, stół podświetlał się, prezentując poszczególne elementy wykonane z różnych surowców naturalnych. Dodatkowo efekt był tym lepszy, jeżeli udało nam się zintegrować większą grupę osób, które współpracując mogły rozświetlić i obudzić do życia całą instalację. Stół przybliżał również Polskę od strony geograficznej – można na nim było zauważyć wycięte laserem w drewnie polskie pasma górskie, wraz ze znanym jeziorem jakim jest Morskie Oko, a nawet miasta, w tym m.in. Katowice z charakterystycznym budynkiem Spodka. Mnogość tematów, która mogła być przez nas poruszana, pozwalała personalizować treści kierowane do naszych rozmówców. Inaczej mogliśmy prezentować wystawę rodzinom z małymi dziećmi, skupiając się wtedy bardziej na zainteresowaniu najmłodszych elementem oświetlenia stołu przez naukę prostych polskich słówek. Inaczej osobom, które były bardziej zainteresowane aspektem gospodarczym Polski, przybliżając wówczas tematy np. polskich przedsiębiorstw produkujących luksusowe jachty, które bardzo licznie eksportowane są do Zjednoczonych Emiratów Arabskich.

Dzięki temu każdego dnia rozwijaliśmy swoje umiejętności komunikacji, mieliśmy okazję rozmawiać z masą ciekawych ludzi i sami uczyliśmy się bardzo wiele na temat Polski. Kluczowe było nauczenie się przekazywania całej ścieżki zwiedzania w sposób, rzetelny i jednocześnie ciekawy dla naszych słuchaczy. Do tego trzeba było być często przygotowanym do rozmów na różne tematy, ponieważ nasi goście widząc naszą otwartość, sami często zadawali wiele pytań, niejednokrotnie wchodząc z nami

Ceremonia otwarcia Pawilonu Polski

Autor zdjęcia: dr Jakub Doński-Lesiuk

w dłuższy dialog. Było to przez wielu bardzo doceniane, ponieważ było to coś co zdecydowanie wyróżniało nasz pawilon. Większość krajów postawiła na przekazywanie treści swoim gościom w sposób interaktywny, czyli za pomocą filmów, kodów QR czy nagranych wcześniej materiałów audiowizualnych. Oczywiście w naszym pawilonie też pojawiały się podobne elementy, ale nie stanowiły całości ekspozycji, a jedynie dodatek do historii kreowanej za pomocą realnego dialogu i kontaktu z drugim człowiekiem.

Nieodłącznym elementem Pawilonu Polski były także koncerty chopinowskie, które odbywały się codziennie. Było czymś absolutnie niesamowitym obserwowanie tego jak z dnia na dzień ich popularność rosła. Recitale były zapewniane przez niezwykle utalentowanych finalistów konkursu chopinowskiego. Tworzyły unikatowy klimat, który sprawiał, że goście nie tylko chętniej odwiedzali nasz Pawilon, ale także do niego wracali.

Warto również zaznaczyć jak bardzo rozwijało to nasze umiejętności interpersonalne. Oprowadzaliśmy ludzi z całego świata; osoby młode, turystów, lokalną społeczność, czasem gwiazdy sporu np. Roberta i Annę Lewandowskich, jak i delegacje ważnych polityków, w tym głowy różnych państw między innymi Indii, Iranu czy Zjednoczonych Emiratów Arabskich. Różnorodność osób która nas odwiedzała i ich ilość

Pawilon Polski na Expo 2020

Źródło: <https://pap-mediroom.pl/biznes-i-finance/polski-pawilon-na-expo-dubai-2020-obsypany-nagrodami,08.11.2022>

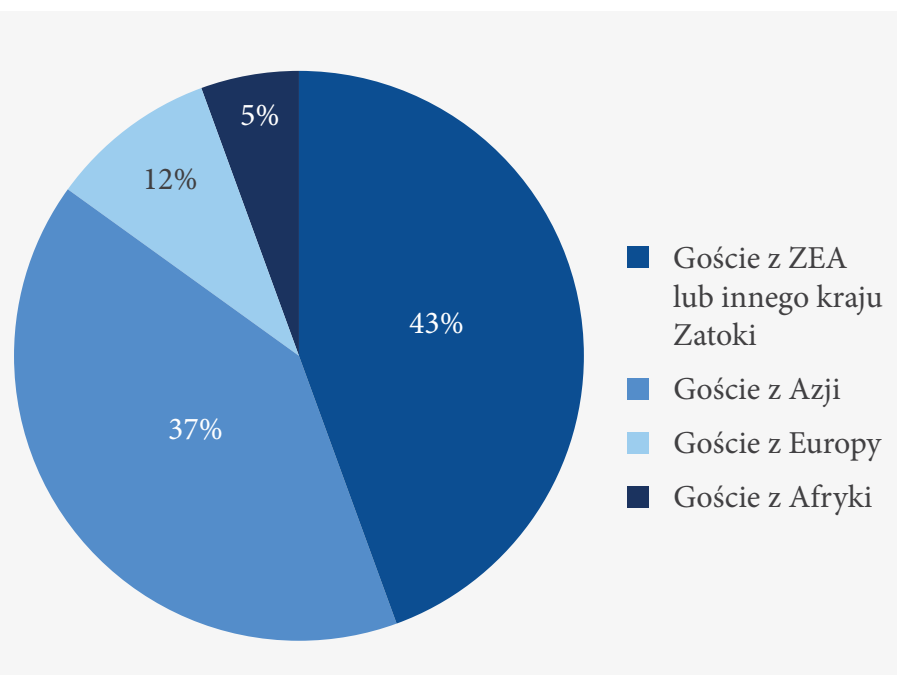
sprawiły, że żaden dzień pracy jako obsługa Pawilonu Polski nie był taki sam.

PAWILON POLSKI W LICZBACH – PODSUMOWANIE

W ciągu 6 miesięcy trwania wydarzenia Polska zorganizowała 20 wystaw czasowych, 180 warsztatów edukacyjnych dla dzieci i młodzieży, 540 recitali Chopinowskich

oraz ponad 1000 różnego rodzaju wydarzeń kulturalno-biznesowych w Pawilonie Polskim oraz na terenie Expo. Łącznie teren naszej wystawy odwiedziło 1,5 mln osób, co dla porównania było większą frekwencją niż liczba odwiedzających Pawilon USA, Wielkiej Brytanii czy Finlandii. W strefie wystaw czasowych zaprezentowało się 11 województw, w tym województwo łódzkie, promując przemysł włókienniczy i organizując do tego luksusowy pokaz mody znanych projektantów.

Wykres 1. Miejsca pochodzenia gości Pawilonu Polski

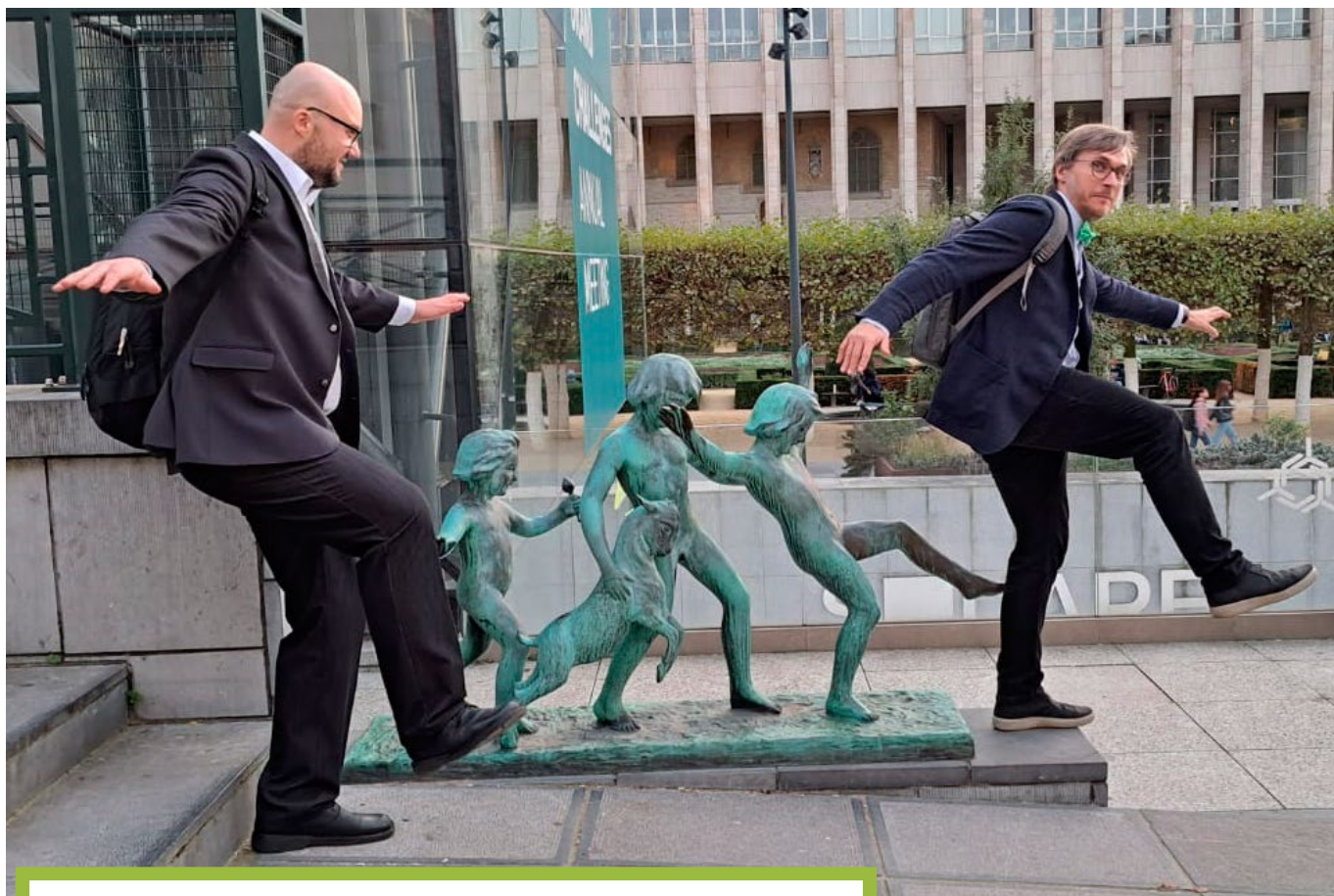

Źródło: <https://www.trade.gov.pl/tagi-rozszerzone/expo-2020/polska-na-expo-2020-dubai/>, 08.11.2022

Dbając również o relacje gospodarcze Polska zorganizowała dwa ważne wydarzenia: Polsko-Arabskie Forum Gospodarcze i Polsko-Afrykańskie Forum Gospodarcze, które przyciągnęły dużą ilość inwestorów. Z kolei 7 grudnia na Wystawie Światowej Expo 2020 w Dubaju obchodzono Dzień Polski, który był niezwykle ważnym wydarzeniem. Udział w nim wzięło bardzo dużo polskich dyplomatów i polityków.

Bibliografia:

- 1 EXPO 2020 Dubai w liczbach, 08.06.2022, <https://www.trade.gov.pl/tagi-rozszerzone/expo-2020/polska-na-expo-2020-dubai,07.11.2022>
- 2 Sykta L., *Wystawy Międzynarodowe i ich wpływ na kształtowanie krajobrazu miast- próba retrospekcji i współczesnej oceny skutków krajobrazowych*, Instytut Architektury Krajobrazu, Politechnika Krakowska, 2014.
- 3 Polska Agencja Inwestycji i Handlu, *Pawilon Polski na Expo 2020 w Dubaju już otwarty*, 1.10.2021, https://www.paih.gov.pl/20211001/pawilon_polski_na_exp_2020_w_dubaju_juz_otwarty,07.11.2022
- 4 Business insider, *Adrian Malinowski: „Udział w Expo 2020 w Dubaju to szansa dla Polski na nawiązanie owocnych relacji biznesowych”*, 22.09.2021, <https://businessinsider.com.pl/firmy/adrian-malinowski-udzial-w-expo-2020-w-dubaju-to-szansa-dla-polski-na-nawiazanie/vcentk2,07.11.2022>
- 5 Bartosiewicz A., *Polska z licznymi sukcesami na Expo 2020 w Dubaju. Nasz pawilon zdobył prestiżowe nagrody*, 31.03.2022, <https://strefabiznesu.pl/polska-z-licznymi-sukcesami-na-expo-2020-w-dubaju-nasz-pawilon-zdobył-prestizowe-nagrody/ar/c3-16180685,07.11.2022>
- 6 Strefa biznesu, *Wystawa światowa Expo 2020 – jak wpłynie na polską gospodarkę?*, 13.04.2022, <https://pap-mediroom.pl/biznes-i-finance/wystawa-swiatowa-expo-2020-jak-wplynie-na-polska-gospodarka,07.11.2022>
- 7 Media feed, *Expo 2020: relacja i sneak peak wydarzenia*, 24.11.2022, <https://www.mediafeed.pl/expo-2020-dubai-connecting-minds-creating-the-future/,07.11.2022>

WYWIAD

Z PRODZIEKANEM

DR PIOTREM GABRIELCZAKIEM

NA TEMAT WYJAZDÓW ZAGRANICZNYCH

Jak Pan Dziekan ocenia reprezentację Pawilonu Polski na tle reprezentacji innych Pawilonów na EXPO 2020 w Dubaju?

Absolutnie doskonale – studenci zapewnili polskiemu pawilonowi wigor, dynamikę i naturalność. Trzeba zwrócić uwagę, że na EXPO były pawilony, które w ogóle nie miały swojej obsługi i stanowiły tylko rodzaj wystawy, a polski pawilon po prostu żył! W czasie EXPO prowadzono też różne pomiary atrakcyjności pawilonów i nasz wypadł bardzo dobrze – wzbudzał znaczne zainteresowanie.

Jak udało się zorganizować żeby Uniwersytet Łódzki brał udział w EXPO 2020?

Z tego co wiem, dr Jakub Doński-Lesiuk, który był spiritus movens całego przedsięwzięcia na UŁ, zabiegał o nasze zaangażowanie już w 2019 r., ale formalnie to Polska Agencja Inwestycji i Handlu w 2020 wystosowała zapytanie do kilku uczelni i UŁ odpowiedział pozytywnie. Model oparty na współpracy ze studentami przetestowano wraz z Vistulą przy poprzednim EXPO i zauważono, że on doskonale działa. Dlatego teraz zastosowano go na szerszą skalę. Uczelnie są jednak co do zasady ostrożne w angażowaniu się w nowego typu przedsięwzięcia – dlatego zapewne tak niewiele uniwersytetów, bo chyba ostatecznie

pięć, wysłało swoich studentów do Dubaju. Myślę, że na UŁ przeważała determinacja Jakuba – jestem przekonany, że żaden mechanizm instytucjonalny nie zastąpi aktywnej postawy konkretnego człowieka.

Jak ocenia Pan Dziekan udział studentów Uniwersytetu Łódzkiego w pracy Pawilonu Polski na tle innych uniwersytetów na EXPO 2020?

Nasi studenci nie bali się brać odpowiedzialności. Potrafili też wyrażać swoje opinie i kierować rozmaite wnioski racjonalizatorskie do osób odpowiedzialnych za pawilon. Nawiasem mówiąc, dr Doński-Lesiuk przeprowadził badania ewaluacyjne na grupie wszystkich studentów, którzy byli w Dubaju i okazało się, że studenci UŁ zdecydowanie przeważali nad innymi studentami w wymiarze zaangażowania. Ich udział w EXPO oceniam wysoko i jestem z nich dumny.

Jak ocenia Pan Dziekan współpracę Polskiej Agencji Inwestycji i Handlu z Uniwersytetem Łódzkim?

Również pozytywnie. Oczywiście, zarówno PAIH, jak i UŁ, co trzeba sobie powiedzieć otwarcie, są dużymi organizacjami i charakteryzuje je pewna bezwładność. To czasem utrudniało kontakty na poziomie instytucjonalnym. Ale na poziomie operacyjnym załoga PAIH oddelegowana do projektu EXPO była elastyczna i otwarta, dzięki czemu wszelkie tarcia udało się szybko opanować, a to jest najważniejsze.

Czy Uniwersytet Łódzki będzie starał się o udział w kolejnym tj. Expo 2025 w Osace?

To zależy od tego, czy PAIH będzie tym zainteresowana. Myślę, że ta formuła się sprawdziła, ale czy utrzyma swoją świeżość w kolejnych latach – nie mnie oceniać. Ponadto, tu ważny jest element kulturowy, a są w Polsce uczelnie, które kształcą w zakresie japonistyki i do wystawy w Osace mogą być lepiej predisponowane. Jeśli jednak PAIH postawi na przetestowanych już partnerów, to jestem przekonany, że UŁ podejmie wyzwanie.

Jak Uniwersytet Łódzki pomaga studentom angażować się w projekty zagraniczne, a zwłaszcza godzić wyjazdy z zajęciami na wydziale? Np. przy okazji Summer School?

Akurat w przypadku Summer School nie ma konfliktu z zajęciami, jest to bowiem

w końcu szkoła letnia. W przypadku innych wyjazdów staramy się, aby podjęte w ich czasie aktywności integrować z tokiem studiów. W czasie wyjazdów erasmusowych studenci uczęszczają na zajęcia, które zastępują zajęcia w Łodzi, o ile realizują podobne efekty uczenia się. Kierunkowi koordynatorzy ds. ECTS pomagają przygotować listę kursów do realizacji za granicą tak, aby maksymalnie wykorzystać zdobyte tam punkty ECTS. Z kolei np. wyjazd na EXPO dawał podstawy do zaliczenia go na poczet obowiązkowych praktyk studenckich. W ostateczności, jeśli efekty uczenia się nie dają się pogodzić, aktywności zagraniczne zawsze mogą posłużyć do rozliczenia zajęć fakultatywnych, tym samym zmniejszając obciążenia studentów po ich powrocie do Polski. Jeśli zaś jakiś przedmiot trzeba zaliczyć w Polsce po powrocie, odbyta mobilność stanowi doskonałą podstawę do aplikowania o indywidualną organizację studiów, co pozwala np. na roczne rozliczenie przedmiotów. Wiem, że pojawia się czasem taka plotka, iż wyjazd może storpedować ukończenie studiów w terminie, ale takie sytuacje są bardzo rzadkie i wynikają albo z dużych zaniedbań samych studentów, albo z katastrofalnych zbiegów okoliczności. Co do zasady, nie ma powodu do obaw.

Jakie Uniwersytet Łódzki zakłada cele i kierunki rozwoju Summer School w okresie po pandemicznym? Czy planowany jest powrót do wyjazdów do innych krajów tak jak to miało miejsce przed pandemią?

Projekt Summer School mocno ucierpiał w wyniku pandemii. Już w zeszłym roku wydawało się, że sytuacja zacznie się normalować, ale partner brazylijski w ostatniej chwili zmienił formułę szkoły na zdalną i wyjazd się nie odbył. W tym roku też się tego obawiamy, choć niczego jeszcze nie wiemy. Cały czas wyczuwalna jest ogromna niepewność. Wydaje się, że warto przesunąć priorytety współpracy w ramach szkół letnich na partnerów europejskich, którzy są bardziej przewidywalni. Co więcej, w wyniku wejścia Uniwersytetu Łódzkiego do sieci UNIC znacznie rozszerzył się katalog partnerów strategicznych po tej samej stronie oceanu. Rzecz jasna, nie wycofamy się całkiem ze współpracy z Brazylią, Ekwadorem czy Meksykiem, ale zapewne skupimy się na partnerach z Europy. Prace nad strategią rozwoju Wydziału na kolejnych osiem lat wciąż trwają, a Summer School jest istotnym elementem umiędzynarodowienia.

Jakich umiejętności studenci nabywają w trakcie wyjazdów w ramach projektu Summer School? Jakie są korzyści z takich wyjazdów? Np. certyfikat kończący wyjazd / zaświadczenie?

Tak, nasi partnerzy wystawiają certyfikaty, do których przypisuje się też określoną liczbę punktów ECTS. Oznacza to, że udział w szkole letniej można wykorzystać do rozliczenia przedmiotów o podobnych efektach uczenia się. I tu napotykamy pewien problem – szkoły letnie na ogół nie mają skonkretyzowanych efektów uczenia się, co oznacza, że zwykle zdobyte dzięki nim punkty można rozliczyć wyłącznie na zajęcia do wyboru. W ten sposób jednak student może zmniejszyć sobie bieżące obciążenie np. na jednym z końcowych semestrów, kiedy to czas jest szczególnie cenny. Ale certyfikat jest chyba najmniej istotny. Nie chcę też przesadnie koncentrować się na aspekcie turystycznym, choć szkoła letnia daje możliwość obejrzenia ciekawych miejsc i to nie jest żadna tajemnica. Największa korzyść płynie stąd, że student ma możliwość zobaczenia jak funkcjonuje uczelnia w zupełnie innym systemie i ma możliwość nawiązania kontaktów z ludźmi, którzy z jednej strony myślą podobnie, jako osoby kształtujące się w środowiskach akademickich, ale jednocześnie też mają zupełnie inne podłoże kulturowe i inne założenia na temat świata. Każdy wyjazd poszerza horyzonty. Im dłuższy wyjazd, tym silniejszy efekt.

Jakie zagrożenia i wady należy wykazać przy okazji wyjazdów na Summer School dla studentów UŁ?

W przypadku Summer School problem jest tylko jeden – finansowy. Wydziału nie stać na sfinansowanie pobytu, a dofinansowanie do kosztów podróży w coraz mniejszym stopniu pokrywa realnie te koszty, ponieważ ostatnio ceny szybują mocno w górę. Tu widać ogromną przewagę mobilności wewnątrz Europy, gdzie przejazdy są znacznie tańsze, a programy takie jak Erasmus+ oferują stypendia na pokrycie kosztów pobytu. To także jeden z argumentów na rzecz większego skupienia się na Europie w najbliższych latach.

Jak przebiega proces rekrutacji na Summer School?

Studenci zgłaszają w wyznaczonym terminie swoje kandydatury. Komisja nadaje punkty za średnią, znajomość języka angielskiego, znajomość języków lokalnych (w naszym

przypadku hiszpańskiego i portugalskiego), a także dotychczasową aktywność studentów na rzecz Wydziału. Te kryteria pozwalają ustawić studentów w ranking według którego zapewnia się miejsca przyznane przez partnerów. Tworzy się też listę rezerwową, aby wypełniać luki, jeśli zrezygnuje ktoś z listy głównej.

Na czym polega program Erasmus oraz Erasmus+? Czym się różnią?

To ten sam program – historycznie zaczął on działać we Wspólnotach Europejskich w 1987 r. jako Erasmus, potem zmieniał nazwę z kolejnymi budżetami na Sokrates, Sokrates II i Lifelong Learning Programme (popularnie LLP). Ta ostatnia nazwa sugeruje, że Erasmus, który zaczął się jako program wymiany między uczelniami i współpracy między nimi, stopniowo rozrastał się, włączając pozostałe etapy edukacji, w tym edukację osób dorosłych. Wreszcie w 2014 r. przybrał on obecnie znany nam kształt i nazwę Erasmus+, nawiązującą do pierwszego programu, ale z plusem wskazującym, że jest to już coś więcej niż w latach osiemdziesiątych. Z punktu widzenia Wydziału kluczowymi elementami Erasmusu są mobilności studentów i pracowników.

Jakie korzyści daje studentom wyjazd w ramach programu Erasmus+?

Moim zdaniem najważniejsze jest to, że wyjazdy zagraniczne to doskonały trening samodzielności i radzenia sobie z nietypowymi problemami. Znaczna część naszych absolwentów będzie pracować w korporacjach, gdzie współpraca międzynarodowa będzie codziennością – warto się przecierać już na studiach. Co więcej, również pracodawcy patrzą na takie rzeczy. Firmy współpracujące z naszym Wydziałem w ramach Rady Biznesu często podkreślają, że dziś wszyscy studenci są dobrze przygotowani pod względem edukacyjnym. O wyborze danego kandydata decydują zatem czynniki dodatkowe, a to czy skorzystał z Erasmusu lub innego wyjazdu jest jednym z nich. Tok rozumowania jest następujący. Student, który coś takiego zrobił, musi być bowiem człowiekiem odważnym i zaradnym, o dobrej praktycznej znajomości języka i zapewne sporych zdolnościach komunikacyjnych. Prawdopodobnie jest też zdeterminowany i zaangażowany, skoro chciało mu się zrobić coś więcej. Czyli potencjalnie jest doskonałym kandydatem. Wyjazdy erasmusowe są tu szczególnie, ponieważ to długie wyjazdy. Dwa tygodnie

można przetrwać, nawet jeśli człowiek nie odnajdzie się w nowym środowisku. Wyjazd półroczny zmusza do adaptacji, do zanurzenia się w miejscową kulturę. To tu leży prawdziwa korzyść z wyjazdów. Niestety, nie jest ona oczywista i chyba nie wszyscy zdają sobie z niej sprawę. Mam nadzieję, że czytelnicy Forward ten fragment wywiadu przeczytają ze szczególną uwagą! Poza tym, rzecz jasna, w mocy pozostają efekty, o których wspominałem przy okazji szkół letnich – Erasmus pozwala zwiedzać, zapoznawać się z innymi uczelniami, realizować część programu studiów z innymi wykładowcami, o innym podejściu, przy czym tu na ogół nie ma problemu z dobraniem efektów uczenia się, więc za granicą zalicza się sporą część studiów. Erasmus to szkoła tradycyjna i szkoła życia w jednym.

Jak ocenia Pan Dziekan poziom programu zajęć realizowany przez studentów zagranicą w porównaniu z siatkami zajęć obowiązkowymi na Wydziale Ekonomiczno – Socjologicznym UŁ?

To bardzo trudne pytanie, ponieważ uczelnie partnerskie są różne. Mam wrażenie, że poziom kształcenia w Europie się wyrównuje – nie ma już uczelni bardzo słabych, a dystans do tych najlepszych też jest chyba coraz mniejszy. W większości przypadków nasi studenci powinni poradzić sobie z zajęciami bez większych problemów, ale też nie ma co liczyć na semestr całkowitego wypoczynku.

Czy jest w planach większy nabór studentów na programy Erasmus+ niż dotychczas? Jaka w dzisiejszych czasach jest strategia rozwoju? Czy stawiamy bardziej na studiowanie stacjonarne na Ek-Socu, czy lepszą opcją jest udział w wyżej wymienionych programach erasmusowych?

EkSoc jest bardzo popularny wśród studentów przyjeżdżających. Każdego roku to my rywalizujemy z Fil-Histem o prymat w rankingu najpopularniejszych wydziałów goszczących. Z jakiegoś jednak powodu nasi studenci nie chcą wyjeżdżać. Kiedy ja byłem studentem możliwości było mniej, ale zawsze ustawiały się kolejki. Dziś naszych studentów trzeba niemal siłą wyrzucać za granicę. Nie dostrzegają oni korzyści z wyjazdu. Wydaje mi się, że część z nich jest zbyt mocno przywiązana do pracy, którą mają w Polsce, a część boi się, że jeśli wyjadą, to będą mieć problemy z ukończeniem studiów. Tymczasem ja staram się właśnie wyjaśnić, że z punktu widzenia kariery zawodowej Erasmus jest

doskonałym doświadczeniem i atrakcyjnym punktem w CV. Warto skorzystać z takiej inwestycji – bo to jest właśnie inwestycja w swój własny kapitał ludzki. Jeśli chodzi o drugi problem, Wydział zdecydowanie stara się promować wyjazdy, zwłaszcza erasmusowe. Nie jest prawdą, że wyjazd burzy tok kształcenia – on go wręcz wzbogaca. Nasza administracja (mam na myśli CRW, COS, ale także kierunkowych koordynatorów ds. ECTS i nieocenioną panią koordynator ds. mobilności, dr Ewę Feder-Sempach) robi co może, aby udzielić studentom wsparcia. Oferta uczelni partnerskich jest naprawdę szeroka i każdy coś dla siebie znajdzie. Umiejętność jest ważnym obszarem strategicznym. Biznes już się zglobalizował, edukacja podąża za tym trendem. Na pytanie czy lepszą opcją jest okopanie się na EkSocu, czy też uczestnictwo w Erasmusie odpowiadam jednoznacznie – wyjeżdżajcie, jeśli możecie. EkSoc zawsze pozostanie waszą Alma Mater, którą jednak możecie kochać też na odległość.

Czy będąc studentem miał Pan Dziekan okazję brać udział w którymś z programów realizujących wyjazdy zagraniczne?

Z pewnym zawstydzeniem muszę przyznać, że nie skorzystałem z wyjazdu erasmusowego, choć miałem możliwość. Ja należałem do tych studentów, którzy bali się, że semestr na wyjeździe zaburzy im tok studiów. Dopiero jako pracownik Wydziału zacząłem korzystać z różnych wyjazdów. Dziś bardzo tego żałuję i klasyfikuję tamtą decyzję jako straconą szansę. Teraz jestem mądrzejszy i dlatego zajmuję się promocją umiędzynarodowienia. Czasem złośliwie mówi się, że współczesna młodzież szybciej dojrzewa – a ja właśnie za to trzymam kciuki. Oby czytelnicy Forward uczyli się na moich błędach, a nie swoich własnych.

Wywiad przeprowadzili:

Paulina Kucharska
p.kucharska@progress.org.pl

Krzysztof Franciszkowski
k.franciszkowski@progress.org.pl

WYKREŚLANKA

CZY UDA CI SIĘ ZNALEŹĆ WSZYSTKIE HASŁA ZWIĄZANE Z RYNKIEM GIEŁDOWYM?

Prosimy o nadsyłanie rozwiązań na adres mailowy: redakcja.forward@progress.org.pl

E	L	Y	M	B	T	R	C	Y	A	C	W	U	P	R	D	Z	G	B	P	L	E	E	N	N	A	F	L
F	L	Y	U	B	Z	I	G	H	B	O	P	W	Y	U	M	A	P	R	A	W	O	P	O	B	O	R	U
I	F	S	C	P	I	T	A	K	G	W	E	O	C	A	W	Y	W	T	K	Y	O	R	L	Y	U	Z	U
G	W	M	P	M	E	O	O	N	U	G	K	N	N	R	W	U	I	B	C	G	W	E	M	U	A	C	L
C	J	M	C	N	B	M	S	L	L	G	Z	W	U	N	T	B	Y	H	J	M	D	M	N	B	K	A	D
Y	T	G	C	R	C	Z	C	D	H	J	D	K	E	G	P	E	U	O	O	B	L	I	G	A	C	J	E
R	Z	P	A	R	J	S	H	M	S	C	N	Z	M	B	C	S	Z	K	N	A	Y	A	M	P	J	L	Z
W	A	M	E	F	F	G	A	I	P	M	K	Z	B	R	W	S	J	D	A	Z	E	C	R	R	E	W	D
Z	C	U	R	F	A	F	T	F	A	J	O	B	L	I	G	A	T	A	R	I	U	S	Z	S	T	O	R
O	A	A	W	S	A	N	P	W	C	B	N	N	U	R	K	P	T	S	I	A	F	P	Z	O	C	L	B
N	P	R	G	O	T	K	D	H	T	F	T	P	E	N	I	I	P	Z	U	T	J	H	H	M	C	O	W
O	R	A	E	D	T	T	N	P	S	A	R	Z	C	Y	D	I	R	W	S	W	A	P	C	H	W	Z	Z
U	F	Y	N	Y	O	N	F	G	R	U	A	E	H	W	O	T	T	K	Z	C	P	L	F	C	N	A	J
Y	M	Z	C	N	P	H	I	A	G	Z	K	M	I	L	Y	G	D	D	T	S	R	T	F	W	R	A	M
H	T	K	Y	W	C	S	A	I	B	H	T	B	P	A	P	C	D	B	Y	J	M	S	E	M	L	R	I
U	N	F	T	Y	J	N	T	F	S	R	Y	T	S	S	T	T	O	E	L	I	S	D	G	R	I	G	K
S	M	T	Y	H	E	M	I	T	E	N	T	L	I	I	A	K	R	P	L	N	H	C	S	E	C	W	P
J	J	S	W	D	J	I	J	G	P	H	E	T	T	Z	F	B	R	M	S	J	H	B	H	O	N	B	Z
H	Y	L	T	D	B	F	Z	H	I	M	R	Y	Z	Y	K	O	O	B	I	Y	P	U	S	D	O	A	M
M	A	K	L	E	R	E	K	S	H	U	M	C	R	T	E	H	D	H	U	D	P	C	B	R	F	F	S
I	I	W	S	H	Y	W	D	A	R	B	I	T	R	A	Ż	S	Y	A	L	R	C	B	B	K	B	K	O
K	K	R	B	C	Z	D	L	D	N	G	N	J	M	M	H	Y	J	M	B	I	E	R	C	K	B	I	B
B	P	N	O	D	Y	S	K	O	N	T	O	R	J	T	G	M	U	E	U	Z	O	D	Z	U	I	A	Y
W	I	F	F	B	K	O	W	U	T	W	W	P	D	U	M	D	R	R	J	W	G	P	M	C	J	Z	C
L	Z	J	A	T	O	A	M	P	P	W	E	K	S	L	E	W	P	B	S	D	U	G	U	M	Y	G	D
E	N	O	D	U	K	B	B	S	J	G	H	U	C	J	M	Y	D	K	T	P	L	A	L	G	K	G	I
E	C	J	K	J	E	M	U	Z	K	A	I	P	F	R	I	P	A	L	K	B	U	O	J	D	E	W	U
O	Z	Y	H	U	A	C	R	S	O	L	F	O	Y	G	J	J	B	A	A	Z	H	I	J	K	R	I	S
P	I	M	U	U	R	I	J	M	J	N	T	N	C	F	R	A	N	H	H	K	Y	P	M	C	J	W	W

PEWNOŚĆ SIEBIE

– JAK ZWIĘKSZYĆ JEJ POZIOM

Anna Ustaszewska

Socjologia, 1 rok studiów, I stopień

Szkoła Główna Gospodarstwa Wiejskiego w Warszawie; Wydział socjologii i pedagogiki

W artykule tym opisałam dwa proste i szybkie sposoby, które powodują podniesienie poziomu pewności siebie. Pierwszym z nich jest metoda Amy Cuddy, która polega na przyjęciu pozycji siły (otwartej pozycji ciała) przez 2 minuty. Celem tego eksperymentu było zbadanie wpływu pozycji ciała na emocje. Z jej badań wynika, że zarówno u małp, jak i u ludzi, ćwiczenie to podnosi poziom testosteronu, a obniża ilość kortyzolu, co przekłada się na większe poczucie pewności siebie. Odwrotny skutek odnieśli uczestnicy badania, którzy przyjęli pozycję słabości (zamkniętą pozycję ciała) – zauważono u nich większą niepewność.

Oprócz tego przedstawiłam eksperyment bazujący na technice oddechowej – uczestnicy badania robili wdechy i wydechy przez 4 sekundy (wraz z upływem czasu wydech się wydłużał, aż ostatecznie trwał 6 sekund). Celem było zbadanie początkowego i końcowego poziomu stresu i lęku. Cały eksperyment trwał 5 minut. U badanych zanotowano wyraźne obniżenie poziomu obu badanych parametrów.

„FAKE IT TILL YOU MAKE IT”

Powiedzenie to było popularne swego czasu w mediach społecznościowych. Nawołuje ono do udawania pewnego zachowania, dopóki nie stanie się ono prawdziwe i naturalne. Nawiązuje do niego min. amerykańska psycholożka społeczna, Amy Cuddy. Prowadziła ona swego czasu badania nad zachowaniem i mechanizmami dominacji w świecie zwierząt. Na ich podstawie zauważyła, jak dużą rolę gra pozycja ciała oraz jak

mocno wpływa ona na nasze zachowanie i emocje. Cuddy uważa, że wystarczy zmienić swoją posturę przez 2 minuty, by poczuć różnicę w swoich emocjach.

BADANIA NAD NACZELNYMI

Cuddy badała min. mechanizmy dominacji w świecie zwierząt. Z tego powodu zastanawiała się, czym się różnią samce alfa od innych małp. Okazało się, że takie osobniki mają wyższy poziom testosteronu (który jest odpowiedzialny min. za zdecydowanie, śmiałość, odwagę czy skłonność do ryzyka), a niższy poziom kortyzolu (hormonu stresu) niż inni członkowie stada. Można by pomyśleć, że taka kolej rzeczy jest związana z wrodzonymi predyspozycjami genetycznymi, jednak tak nie jest. Gdy jakiś osobnik z jakiegoś powodu przejmuje rolę samca alfa, w ciągu kolejnych kilku dni jego poziom testosteronu rośnie, a kortyzolu maleje. Z tego faktu nasuwa się wniosek, że to nie

natura stworzyła go liderem, tylko sytuacja – czyli przyjęcie najwyższej pozycji w stadzie.

Podczas badań Cuddy zauważyła różnice w przyjmowanej pozycji ciała między samcami alfa, a pozostałymi osobnikami. Te pierwsze wydawały się być większe, jakby zajmowały więcej przestrzeni, a te drugie – małe, zamknięte i skurczone. Z tej obserwacji wynikła hipoteza, że to pozycja ciała może wpływać na zmiany hormonalne.

Zjawisko to widać również u ludzi. Wspomniana psycholożka w Ted Talku opowiedziała o interesującym zjawisku, a mianowicie o przyjmowanej pozycji zawodników widzących i niewidomych w dyscyplinach fizycznych. Okazało się, że obie te grupy tuż po wygranej przyjmują taką samą pozycję ciała – ramiona wyciągnięte w górę w kształcie litery „V”. Mimo braku wiedzy o „pozycji wygranej” to niewidomi robią ją naturalnie.

Grafika 1 i 2: pozycja słabości (po lewej) i pozycja siły (po prawej) u naczelnymi

Źródło 1: <https://www.freepik.com/free-photos-vectors/gorilla-sitting>

Źródło 2: <https://www.dreamstime.com/photos-images/male-gorilla-sitting-grass.html>

Grafika 3: zawodnik tuż po wygranej, który ma ramiona wyciągnięte w kształcie litery „V”

Źródło: Christian Petersen//Getty Images, <https://www.runnersworld.com/news/a37154575/2021-olympics-mens-10000-meters-results/> (data dostępu: 30.07.2021)

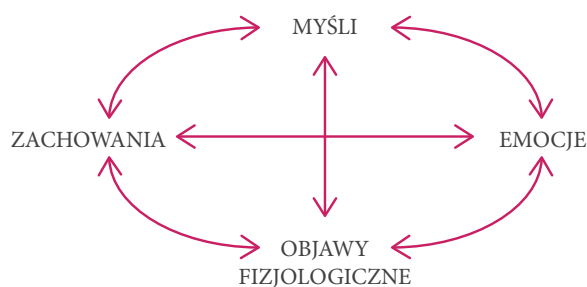
CZY SYGNAŁY NIEWERBALNE WPŁYWAJĄ NA NASZE MYŚLI?

To właśnie pytanie przeszło przez myśl Cuddy podczas obserwacji studentów kursu MBA. Zauważyła ona bowiem, że otwarta

pozycja ciała wpływa na większą aktywność uczniów w trakcie zajęć, a częstsze wypowiedanie się publiczne jest równoznaczne z wyższym poziomem pewności siebie.

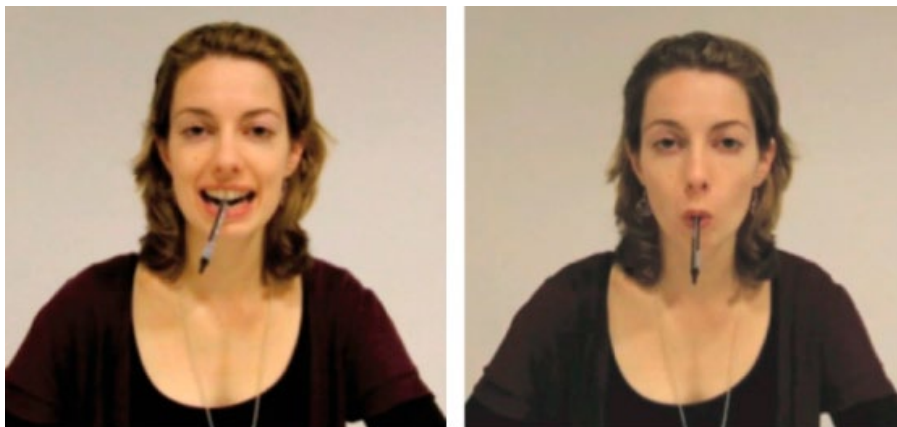
Odpowiedź na to pytanie znajdziemy w książce Magdaleny Staniek „Autoterapia. Pokonaj problemy, stres i lęki”. Możemy w niej przeczytać, że emocje,

Grafika 4: Schemat pokazujący zależność między myślami, emocjami, zachowaniem i objawami fizjologicznymi

Źródło: <https://uzalenie-terapia.com.pl/mysli-emocje-zachowania-czyli-kajzerka/>

Grafika 5: Trzymanie ołówka w ustach (po lewej) i w wargach (po prawej) podczas eksperymentu „Hipoteza mimicznego sprzężenia zwrotnego”

Źródło: The Power of the Pen Paradigm: A Replicability Analysis, <https://replicationindex.com/2017/09/04/the-power-of-the-pen-paradigm-a-replicability-analysis/> (data dostępu: 04.09.2017)

myśli, zachowania i objawy fizjologiczne wpływają na siebie nawzajem. Z tego też wynika, że wystarczy zmienić tylko jedną z tych czterech rzeczy (np. zachowanie), by nadeszły zmiany w pozostałych obszarach (np. w emocjach).

Hipotezę tą potwierdzają również wyniki eksperymentu przeprowadzonego w 1988 roku przez Fritza Stracka i jego współpracowników pt. „hipoteza mimicznego sprzężenia zwrotnego”. W nim badani zostali podzieleni na dwie grupy – w jednej z nich uczestnicy trzymali ołówek w ustach za pomocą zębów, a druga za pomocą warg. Taki zabieg miał na celu zaangażowanie mięśnia odpowiedzialnego za wyrażanie radości (ołówek w zębach) albo smutku (ołówek w wargach). Następnie uczestnikom badania pokazano śmieszne obrazki i poproszono o ocenienie ich zabawności. Grupa pierwsza, trzymająca ołówek w zębach, oceniła zabawność rysunków znacznie wyżej, niż grupa druga. Z tego też możemy wywnioskować, że nasze zachowanie wpływa na emocje.

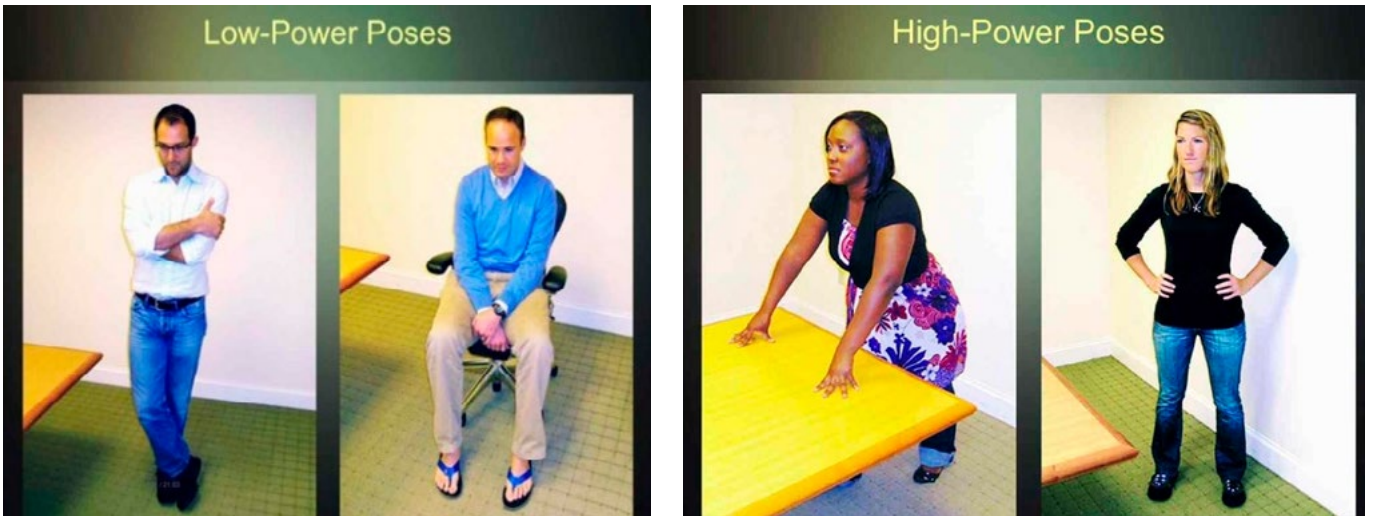
KORELACJA MIĘDZY PEWNOŚCIĄ SIEBIE, A POSTAWĄ CIAŁA

W celu uzyskania odpowiedzi na nurtujące pytanie, Cuddy przeprowadziła badanie, w którym podzieliła uczestników eksperymentu (26 kobiet i 16 mężczyzn) na dwie grupy – pierwsza z nich miała przyjmować pozycję siły, a druga pozycję słabości.

Po wejściu do laboratorium osoby dawały swoją próbkę śliny (by móc sprawdzić początkowy poziom hormonów), a następnie przez 2 minuty przyjmowały one odpowiednio pozycję siły lub słabości. Po 17 minutach od tego zabiegu ponownie zbadano poziom hormonów. Okazało się, że u uczestników z pierwszej grupy (siły) poziom testosteronu wzrósł o 20%, natomiast w drugiej grupie nastąpił spadek tego hormonu o 10%. Odnosząc się natomiast do kortyzolu – nastąpił jego 25% spadek w przypadku grupy siły, natomiast u ludzi, którzy przybierali pozycję słabości, poziom tego hormonu wzrósł o 15%.

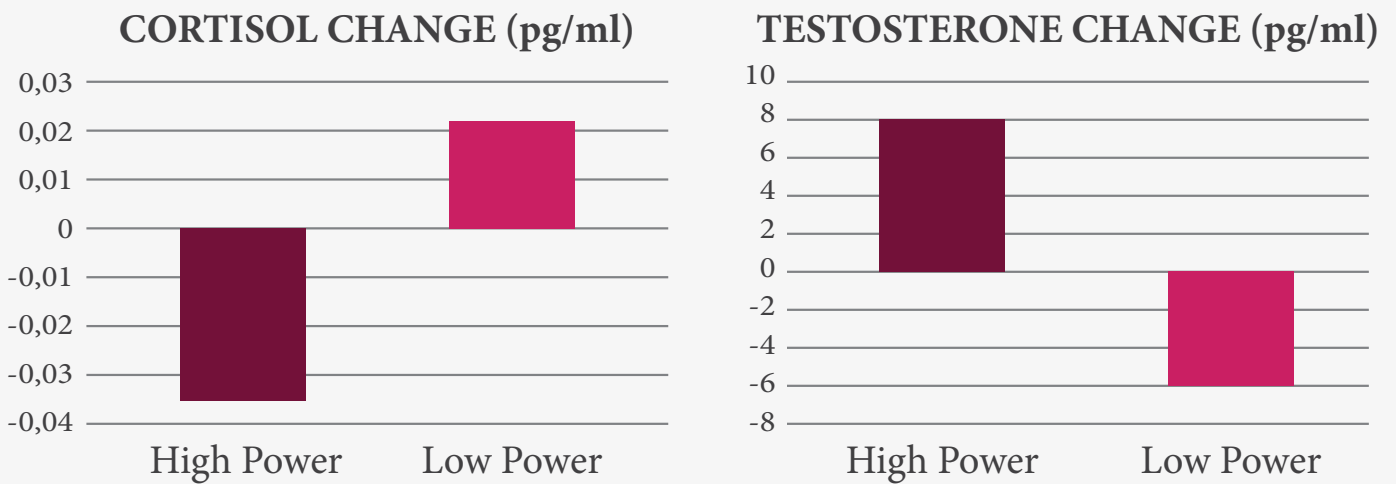
Ponadto sprawdzono również skłonność do podejmowania ryzyka (hazardu) – osoby z pierwszej grupy zagrałyby w grę losową w 86% przypadków, natomiast w drugiej grupie podjęłyby się ryzyka 60% osób. Te dane, zarówno na poziomie hormonalnym, jak i zachowania, dosadnie świadczą o wpływie mowy ciała na nasze samopoczucie, jak i pewność siebie.

Grafika 6: pozycje siły (po lewej) i pozycje słabości (po prawej) przyjmowane przez uczestników badania

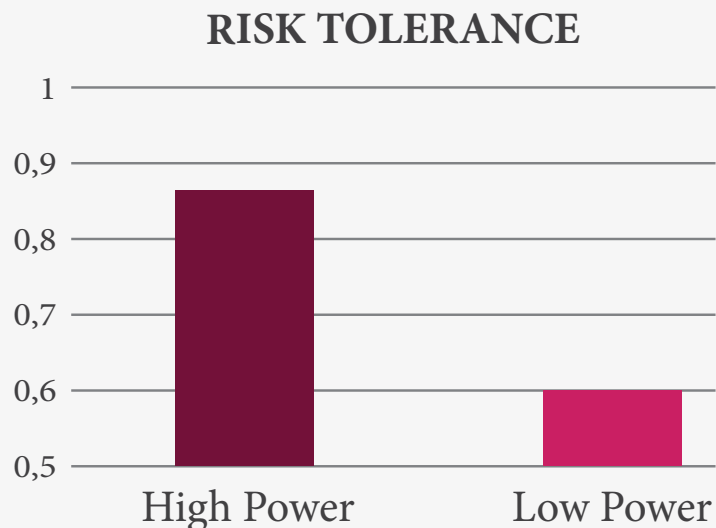
Źródło: The Secrets to Body Language: How to Improve Confidence in Just 2 Minutes, https://www.linkedin.com/pulse/secrets-body-language-how-improve-confidence-just-2-minutes-davies?trk=portfolio_article-card_title (data dostępu: 10.06.2015)

Tabela 1. Analiza wprowadzenia limitów płatności w wybranych krajach UE i OECD

Opracowanie własne na podstawie danych F. Schneidera i przepisów prawnych powyższych krajów.

Tabela 1. Analiza wprowadzenia limitów płatności w wybranych krajach UE i OECD

Opracowanie własne na podstawie danych F. Schneidera i przepisów prawnych powyższych krajów.

Cuddy przeprowadziła również badanie, w którym uczestnicy mieli odbyć stresującą rozmowę kwalifikacyjną, którą oceniali jurorzy. Trwała ona 5 minut i była dodatkowo nagrywana. Jurorzy przez cały czas trwania doświadczenia nie odzywali się. Zostali również przeszkoleni, by nie dawać żadnych niewerbalnych oznak, dlatego przyglądali się uczestnikom badania z kamienną miną. Takie warunki miały za zadanie jak najbardziej zestresować uczestników doświadczenia. Przed rozmową, podobnie jak w poprzednim badaniu, zostali oni podzieleni na dwie grupy, gdzie jedna przez dwie minuty przyjmowała pozycję siły, a druga – pozycję słabości. Po wypowiedziach pokazano nagrania czterem osobą oceniającym, które nie miały wcześniej do czynienia z eksperymentem. Nie wiedziały one, jaka jest hipoteza oraz jakie były warunki badania. Co się okazało? Po obejrzeniu filmów wszystkie osoby zgodnie odpowiedziały, że zatrudniłyby uczestników, którzy wcześniej przybrali pozycję siły. Co ciekawe, nie były w ogóle brane pod uwagę ich kwalifikacje. Jurorzy zgodnie powiedzieli, że wybrane osoby sprawiały ogólne dobre wrażenie oraz wykazywały się takimi cechami jak: pewność siebie, entuzjizm, czy autentyczność. Właśnie te rzeczy okazały się mieć faktyczny wpływ na odbiór drugiej osoby na rozmowie kwalifikacyjnej, co pokazuje, jak dużą rolę odgrywa bycie pewnym siebie.

PODNIESIENIE PEWNOŚCI SIEBIE W PRAKTYCE

Jak zatem zastosować powyższą wiedzę w praktyce? Wystarczy przyjąć pozycję siły przez dwie minuty. Ważne jest jednak to, by nie robić tego przy innych ludziach – możemy wtedy wyjść za osobę arogancką, przez co uzyskamy odwrotny skutek od zamierzonego. Z tego względu zalecałabym wykonać to ćwiczenie przed wyjściem z domu bądź w łazience.

Oprócz tego warto, byśmy praktykowali na co dzień otwartą pozycję ciała. Charakteryzuje się ona min. wyprostowanymi plecami, podniesioną głową i rozstawionymi nogami mniej więcej na szerokość barków. Należy natomiast unikać skrzyżowania rąk i nóg, chowania dłoni, garbienia się i pochylania głowy do dołu. Jest to o tyle wygodna praktyka, że możemy ją stosować zawsze i wszędzie, ponieważ nie jest tak przerysowana, jak typowa pozycja siły. Efekty będą przez to mniejsze, jednak mimo wszystko wyczuwalne.

CO JESZCZE MOŻNA ZROBIĆ?

Jak już wiemy, nasze emocje, myśli, zachowania i reakcje fizjologiczne oddziałują na siebie nawzajem. To oznacza, że zmiana w jednym obszarze wpłynie na pozostałe. Wcześniej zostało omówione, jak zmodyfikowanie swojego zachowania (postawy ciała) wpływa na nasze emocje. Teraz natomiast przedstawię prostą technikę, która ma pozytywny wpływ na aspekt reakcji fizjologicznych.

W poprzednim badaniu zostało pokazane, że przyjęcie pozycji siły spowodowało wzrost poziomu testosteronu i spadek hormonu stresu. Idąc tym tropem, można przyjąć, że techniki obniżające poziom kortyzolu również będą skuteczne – to właśnie w stresujących sytuacjach następuje największy spadek pewności siebie. Ważny egzamin, sesja, prezentacja, rozmowa o pracę – są to istotne wydarzenia, do których przykładamy dużą wagę. Szczególnie w tego typu momentach jest nam potrzebna wiara w siebie, a zazwyczaj w takich sytuacjach występuje jej właśnie najmniej. Z tego powodu zachęcam do większego zwracania uwagi na... Swój oddech.

Na tym właśnie aspekcie skupiamy się mocno zarówno w medytacji, jak i w uprawianiu jogi. Obie te czynności mają na celu oczyścić umysł oraz uzyskać wewnętrzny spokój. Jay Shetty w książce „Zacznij myśleć jak mnich” zwraca szczególną uwagę na prawidłowe oddychanie. Jako buddyjski mnich uświadomił sobie, jak duży wpływ ma to na funkcjonowanie organizmu oraz nauczył się, jak robić to poprawnie.

Autor książki tłumaczy, że przede wszystkim o chodzi o wydłużenie zarówno swojego wdechu, jak i wydechu. Taki pogłębiony oddech pomaga w zrelaksowaniu się i zniwelowaniu napięcia. Dlaczego tak się dzieje? Stan stresowy charakteryzuje się min. płytkim i krótszym oddechem. Z tego powodu jego pogłębienie daje sygnał organizmowi, że nie jesteśmy zestresowani. Dzięki takiej praktyce poziom kortyzolu maleje.

W badaniu przeprowadzonym w 2021 roku sprawdzano wpływ 5 minutowego ćwiczenia oddechowego na poziom stresu i lęku u badanych. Uczestnicy oglądali film, w którym kropla wody poruszała się w górę i w dół po okręgu. W momencie, gdy wędrowała ku górze, badani musieli wziąć wdech, a gdy kropla opadała, wypuszczali powietrze. W ten sposób brali na początku przez 4 sekundy wdech i wydech, a wraz z upływem czasu

wdech wydłużył się do 6 sekund. Zgodnie z założeniami, zarówno poziom lęku jak i stresu wyraźnie się obniżył.

PRAKTYKA ODDECHOWA

Wysuwa się zatem wnioszek, że ćwiczenia oddechowe pomagają nam się zrelaksować. Z tego powodu warto je stosować w stresujących momentach. Zaletą tej praktyki jest to, że można ją robić zawsze i wszędzie (w przeciwieństwie do przybierania pozycji siły). Teoretycznie im dłuższe robi się wdechy i wydechy, tym lepiej, jednak dla osób początkujących polecane jest robienie ich w czasie 4 sekund, tak jak to było w badaniu. Jeszcze lepszą alternatywą jest wypuszczanie powietrza dłużej, niż jest ono wciągane – takie oddychanie jest charakterystyczne dla snu, a tak jak wiemy, stan ten charakteryzuje się wyjątkowym odprężeniem (niższy poziom aktywności mózgowej, wiotkie mięśnie, poczucie bezpieczeństwa – w stanie silnego stresu ludzie doświadczają problemów z zaśnięciem).

Jak zatem oddychać? Najbardziej bym polecała branie wdechów przez 4 sekundy i wypuszczanie powietrza przez 6 sekund w czasie 5 minut. Wraz z praktyką natomiast zalecane jest wydłużanie wdechów i wydechów.

PODSUMOWANIE

Poprzez zmianę swojego zachowania, jesteśmy w stanie wpłynąć na nasze samopoczucie. Wystarczy wykonać jedno, bądź oba przedstawione ćwiczenia, by realnie zwiększyć poziom swojej pewności siebie. Z tego powodu w momentach, w których szczególnie jest nam potrzebna ta cecha, warto stanąć w pozycji siły przez 2 minuty oraz wydłużyć swój oddech na 5 minut. Dzięki takiej praktyce, podejmiemy do naszych wyzwań z większym spokojem.

Bibliografia:

- 1 Cuddy A., *Your body language may shape who you are*, <https://www.youtube.com/watch?v=Ks-Mh1QhMc>, 01.10.2012.
- 2 Fritz S., Martin L., *Facial feedback hypothesis*, https://www.researchgate.net/publication/19775913_Inhibiting_and_Facilitating_Conditions_of_the_Human_Smile_A_Nonobtrusive_Test_of_the_Facial_Feedback_Hypothesis, 06.1988
- 3 Redmer D., *Jak zwiększyć pewność siebie w 2 minuty?* <https://www.youtube.com/watch?v=WgPyxtQF3A&t=52s>, 13.12.2012.
- 4 Magnon V., Dutheil F., Vallet G., *Benefits from one session of deep and slow breathing on vagal tone and anxiety in young and older adults*, <https://www.ncbi.nlm.nih.gov/pmc/articles/PMC8481564/>, 29.09.2021.
- 5 Shetty J., *Zacznij myśleć jak mnich*, Insignis Media, New York 2020
- 6 Staniek M., *Autoterapia. Pokonaj problemy, stres i lęki*, Samo sedno, Warszawa 2015.

MOTYWACJA I CELE JAKO KLUCZ DO SAMOROZWOJU W OKRESIE ŻYCIA STUDENCKIEGO

Weronika Zabawa

Wydział Nauk o Wychowaniu Pedagogika
przedszkolna i wczesnoszkolna
Uniwersytet Łódzki, Łódź

WPROWADZENIE

Decyzja o podjęciu studiów i dołączenie do studenckiej społeczności to niewątpliwie ważny krok w życiu człowieka. Wiąże się to z pewnego rodzaju odpowiedzialnością. Bowiern przeważnie po szkole średniej człowiek musi przewertować swoje życie o 180 stopni i rozpocząć zupełnie inny styl i sposób bycia. Ten pierwszy, poważny krok w dorosłość jest pełen optymizmu, marzeń, ale także wątpliwości czy nasze daleko idące plany uda nam się zrealizować. Z doświadczenia wiem jednak, że nie wszystkim się to udaje. Mnóstwo studentów przychodzi na swoje wymarzone studia w pełni zmotywowanych do pracy i gotowych do osiągania celów. Jednakże pierwsze wykłady, kolokwia, zaliczenia czy sesja wiele weryfikuje i zmienia. Wysoka motywacja zaczyna spadać, cele odchodzą w zapomnienie, a studenci tracą jakąkolwiek ochotę do dalszego studiowania. Najczęściej: „*dzieje się tak dlatego, że mamy pod jego wpływem nierealistyczne oczekiwania względem siebie, bierzemy na siebie zbyt wiele i wyznaczamy zbyt szybkie tempo.*”²¹ Dlatego istotne w tym wszystkim jest to,

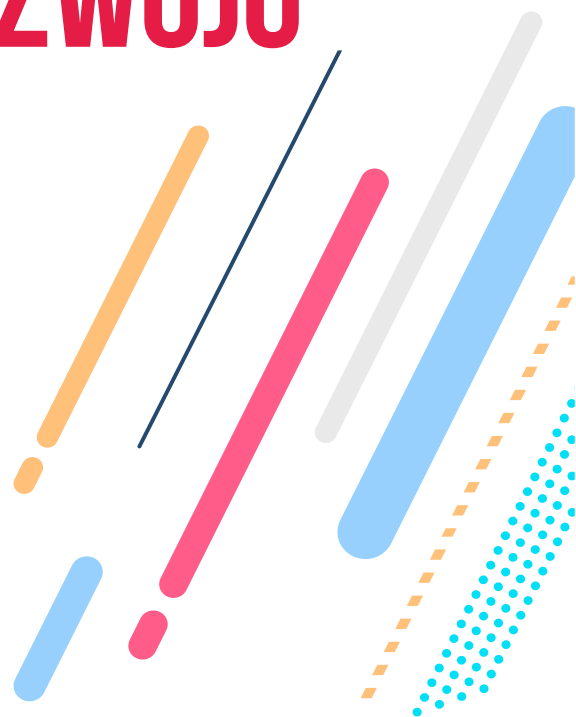
aby spojrzeć na siebie trochę łaskawszym okiem. Lubię takie nowoczesne określenie, które brzmi: „wrzuć na luz!”. Aczkolwiek to nie znaczy, że możemy leżeć i nic nie robić, bo wszystko przyjdzie samo. Niestety rzeczywistość wygląda nieco inaczej i ku zdziwieniu trzeba włożyć trochę wysiłku w to, aby osiągać to co się zamierzało. Jedną z najbardziej znanych podróżniczek na świecie, Martyna Wojciechowska w jednym z wywiadów wspomniała, że: „*Nic w życiu nie przychodzi łatwo, mi także.*”²² Dodam, że szczególnie warto popracować nad motywacją. Bowiern to nie jest coś na całe życie, co pojawia się i zostaje na zawsze. Pod motywacją kryje się ogrom pracy, jaką musi włożyć człowiek w to, aby nadal czuć ten bodziec. Czym zatem jest motywacja?

MOTYWACJA

Motywacja obecnie występuje we wszystkich dziedzinach życia. Bez motywacji sportowcy nie potrafiliby osiągnąć tego co już osiągnęli. Bez motywacji siatkarze nie byłiby dwa razy z rzędu Mistrzami Świata. Bez motywacji

student nie zda sesji, ani nie napisze swojej pracy dyplomowej. Bez motywacji człowiek nie znajdzie dobrej pracy, gdzie będzie mógł godnie zarabiać. Bez motywacji ludzie nie dostawaliby awansów na wyższe stanowiska. Dlatego motywacja nie jest określeniem obcym czy nieznanym. Warto jednak zastanowić się nad znaczeniem tego dogmatu.

Samo określenie motywacja, jest dość trudne do zdefiniowania. W jednym z artykułów, autorki opisują motywację jako: „*(...) stan wewnętrzny powodujący aktywowanie się ludzkiego zachowania i nadający mu kierunek. Oznacza to, iż każdy człowiek posiada indywidualną motywację kształtującą poziom jego zaangażowania w wykonywaną pracę*”²³. W związku z tym, motywacja to pewnego rodzaju bodziec, który oddziałuje na człowieka, a w szczególności na zachowanie. Dzięki czemu występuje większa chęć do podejmowania działań. Warto jeszcze dodać, że każdy ma w sobie pokłady motywacji, które niewątpliwie wpływają na efekty oraz dynamiczność pracy. Co więcej: „*motywację określa się jako proces, który wywołuje, ukierunkowuje i podtrzymuje określone zachowania*

ludzi spośród innych, alternatywnych form zachowania, w celu osiągnięcia określonych celów.⁷⁴ Stąd też, motywacja to nic innego jak proces, który jest działaniem długotrwałym. Oznacza to, że nad motywacją trzeba pracować cały czas, przez całe życie. Bowiem nie pracując poziom motywacji spada. Oprócz tego dodam, że w dużej mierze motywacja przyczynia się do zdobywania i odhaczania kolejnych celów, jakie człowiek sobie wyznaczył. Myślę, że śmiało można powiedzieć, iż motywacja nie jest nieodłącznym, ale dość ważnym i istotnym aspektem w życiu człowieka. Bez tego trudno byłoby wykonać i osiągnąć szereg rzeczy. To właśnie motywacja daje impuls do działania, który pozwala zmierzyć się nam z przeciwnościami losu w celu osiągnięcia zamierzonych celów. Należy jednak pamiętać, że motywacja nie jest tylko i wyłącznie motywacją. Zjawisko to można rozpatrywać w dwóch perspektywach.

MOTYWACJA WEWNĘTRZNA, ZEWNĘTRZNA I BŁYSKAWICZNA

Bez wątplenia, każdy człowiek miał do czynienia z motywacją wewnętrzną i zewnętrzną, ale nie każdy zapewne zdaje sobie z tego sprawę.

Przyjmuje się: „(...) *iz motywację wewnętrzną rozumiemy jako działanie pochodzące z ambicji, pasji i zainteresowań.*⁷⁵ W związku z tym, motywacja wewnętrzna związana jest z zainteresowaniami, marzeniami czy własnym dążeniem do celu. Opiera się również na ambicji, a co za tym idzie na chęci ciągłego rozwoju. Ludzie cechujący się tym typem motywacji dużo lepiej doprowadzają do skutku pewne sprawy, sprawniej wykonują zadania i realizują swoje cele. Dodatkowo dzięki motywacji wewnętrznej chętniej poszerza się swoje horyzonty, czego przykładem mogą być liczne wyjazdy studentów za granicę w ramach programu Erasmus, który pozwala na poznawanie nowych ludzi, zwiedzanie nowych miejsc, poznawanie kultury i tradycji jakie obowiązują w innych krajach czy uczenie się języków. Z kolei motywacja zewnętrzna cechuje się tym, że: „(...) *człowiek sam nie odczuwa chęci zrobienia czegoś, ale chęć ta jest wzbudzana poprzez perspektywę nagrody lub uniknięcia kary. Motywacja zewnętrzna oparta jest zatem na stosowaniu instrumentów motywowania.*⁷⁶ Można powiedzieć, że motywacja zewnętrzna jest trochę taką odwrotnością motywacji wewnętrznej. Bowiem w motywacji

wewnętrznej człowieka napędzały pasje i zainteresowania, dzięki czemu praca była bardziej efektywna. Z kolei, motywacja zewnętrzna cechuje się tym, że brakuje tutaj samomotywacji. To znaczy, że brak tutaj przyjemności, a efekty nastawione są na korzyści. Co więcej, motywacja zewnętrzna cechuje się również uniknięciem kary czy odpowiedzialności. Oznacza to, że często studenci wolą wykonać całkowite minimum swojej pracy, nie chodzą na wykłady uznając zajęcia za nieobowiązkowe. Studenci nie mają poczucia, że zajęcia dają satysfakcję i można się nauczyć czegoś ważnego i wartościowego, co w przyszłości przyniesie efekty, a zarazem może się przydać w życiu zawodowym.⁷⁷ Dlatego też, często wykonują swoje zadania czy różnego rodzaju prace bardzo ogólnie, bez jakiegokolwiek staranności, bo ich zdaniem to i tak nie ma sensu. Z kolei dobrym przykładem w kontekście korzyści mogą być jakieś nagrody. Patrząc przez pryzmat życia studenckiego idealnym przykładem jest stypendium Rektora. Mianowicie jest to nagroda dla studentów, którzy wyróżniają się wśród społeczności studenckiej poprzez przykładowo wysokie wyniki w nauce. Z jednej strony jest to rozwój i nauka, ale z drugiej motywacja zewnętrzna, która dąży do uzyskania nagrody. Mam nadzieję, że choć trochę udało mi się wytłumaczyć czym jest motywacja wewnętrzna, zewnętrzna i czym się różnią. Warto w tym miejscu zaznaczyć, że w literaturze obok motywacji zewnętrznej i wewnętrznej, coraz częściej pojawia się motywacja błyskawiczna. Muszę przyznać, że osobiście rzadko miałam styczność z tym określeniem. Jednak moje wieczne poszukiwania i chęci pogłębiania swojej dotychczasowej wiedzy doprowadziły mnie do książki Michaela V. Pantalona, pracownika naukowego z Uniwersytetu Yale. Dzieło nosi tytuł: „*Błyskawiczne wywieranie wpływu*” i jak sama nazwa wskazuje będzie szybko, ale i efektywnie. Czym zatem charakteryzuje się wspomniana już Motywacja Błyskawiczna?

Otóż według autora jest: „(...) *to szybka i efektywna technika, która sprawia, że ludzie podejmują działanie zachęceni do odnalezienia w sobie powodów do tego działania.*⁷⁸ Motywacja Błyskawiczna polega więc na szybkim działaniu. Można powiedzieć, że metoda ta nie ma na celu wywieraniu wpływu, lecz bardziej na poszukiwaniu tego, dlaczego chciałoby się coś osiągnąć. Myślę, że można wrócić do poprzedniego przykładu, którym jest stypendium Rektora. Mianowicie chcąc być jednym z tych szczęśliwców, warto się zastanowić dlaczego chce się otrzymać to stypendium. Może dlatego, że daje to więcej możliwości naukowych. Może dlatego, że wysokie wyniki w nauce zwiększają

szansę poszerzenia horyzontów i rozwijania swoich zainteresowań naukowych. Może to stypendium i wysokie wyniki przyczynia się do otwarcia ścieżek poza granicami kraju i pracy w środowisku międzynarodowym. Możliwości odpowiedzi jest wiele i każdy człowiek powinien do tego podejść bardzo indywidualnie. Dlatego też warto choć na chwilę usiąść i się zastanowić, dlaczego to jest ważne i dlaczego chce się osiągnąć dany cel.

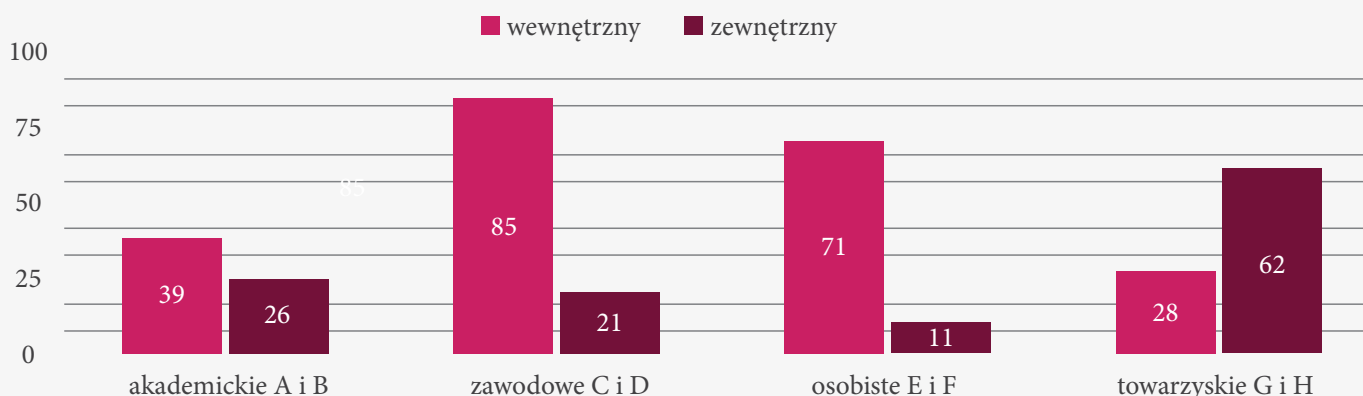
Pozostając jeszcze w temacie motywacji, ale niejako i celów Bartosz Sławecki oraz Anna Wach-Kąkolewicz zwracają uwagę, że: „(...) *motywacja jest tym wyższa im większa wartość celu działania oraz im wyższe osobiste możliwości jednostki, a także współwystępujące z działaniem zaangażowanie emocjonalne.*⁷⁹ Nie da się ukryć, że im ważniejszy jest cel, tym motywacja będzie większa. Przykładowo, jeśli moim celem jest napisanie i obrona pracy magisterskiej, a pojawiła mi się możliwość wyjazdu do pracy za granicę, która pozwoli mi zarobić dobre pieniądze, ale równocześnie nabyć nowych umiejętności, jak również podszkolić się z języka to oczywistym dla mnie będzie to, aby zrobić wszystko i obronić swoją pracę magisterską przed wakacjami. Dzięki czemu ze spokojem będę mogła wyjechać i cieszyć się nowymi możliwościami.

Można powiedzieć, że motywacja jest dość istotnym punktem i łączy się z wieloma kwestiami. Mianowicie motywacja może być dobrym i pomocnym wstępem w kontekście celów, a ściślej ich wyznaczania i osiągania. Pytanie tylko czym są cele i w jaki sposób można je zrealizować?

CELE A MOTYWACJA

Cel czy cele to coś do czego dąży człowiek, coś co chciałby osiągnąć. Przykładowo mogę powiedzieć, że moim celem jest napisanie pracy magisterskiej i ukończenie studiów. Dla mnie jest to coś do czego dążyć i co bardzo chcę osiągnąć. Czyimś celem może być na przykład znalezienie pracy w swoim zawodzie. Ktoś inny obrał sobie za cel przebiegnięcie maratonu. I tak dalej i tak dalej. Istotne w tym wszystkim: „(...) *jest zatem uświadomienie sobie własnych celów i podejmowanie refleksji nad sposobami ich osiągania, by optymalnie wykorzystać okres studiowania.*⁸⁰ Każdy człowiek powinien sam sobie określić co jest dla niego ważne i spróbować to sobie unaocznic. W przypadku studentów warto przemyśleć, jakie cele są istotne oraz w jaki sposób można zająć się ich realizacją tak, aby nie ucierpiało przy

Motywy podejmowania studiów przez studentów UEP biorących udział w stażach zawodowych

Źródło: Opracowanie własne na podstawie: B. Sławecki, A. Wach- Kąkolewicz, „Chcemy pracy!” – motywacje i oczekiwania studentów wobec uczelni ekonomicznych, Edukacja Ekonomistów i Menedżerów, Poznań 2012, s. 156.

KATEGORIA MOTYWÓW	CHARAKTER MOTYWU	
	wewnętrzny	zewnętrzny
AKADEMICKIE	A. Pasjonują mnie zagadnienia związane z gospodarką i chcę zajmować się tą problematyką	B. Studiowanie przedmiotów, w których zawsze uzyskałem(am) dobre wyniki uważam za naturalne
ZAWODOWE (związane z powołaniem)	C. Studiuję na tym kierunku, gdyż jest on związany z pracą, którą zamierzam podjąć	D. Jeżeli uda mi się skończyć te studia, to nie będę miał żadnych kłopotów ze zdobyciem pracy, którą chcę podjąć. Absolwenci UEP otrzymują świetne stanowiska, a pracodawcy na szczęście nie przejmują się ocenami. Ważny jest dyplom uczelni
OSOBISTE	E. Chcę poszerzyć horyzonty i zyskać lepszą perspektywę oceny wydarzeń krajowych i zagranicznych – rozwinąć się intelektualnie	F. Chcę sprawdzić własne możliwości. Inni wcześniej nie poznali się na mnie. Jeśli uda mi się uzyskać dyplom, to będę mógł pokazać innym na co mnie stać
TOWARZYSKIE	G. Interesuje mnie życie towarzyskie. Jeśli ktoś chce przyjemnie spędzić czas, to powinien koniecznie podjąć studia	H. Mam nadzieję nawiązać znajomości przydatne w późniejszym życiu, także zawodowym

Źródło: B. Sławecki, A. Wach- Kąkolewicz, „Chcemy pracy!” – motywacje i oczekiwania studentów wobec uczelni ekonomicznych, Edukacja Ekonomistów i Menedżerów, Poznań 2012, s. 156.

tym życie studenckie, które nie ukrywamy jest równie istotne. Czytając przytoczony wyżej artykuł można się natknąć na dość interesujący podział celów. Mianowicie autorzy wyróżniają: „(...) cele: akademickie, zawodowe (związane z powołaniem), osobiste oraz towarzyskie.”¹¹. Co zatem kryje się pod wyróżnionymi celami?

W tabeli i na wykresie powyżej zostały przytoczone wyniki badań przeprowadzonych przez autorów na Uniwersytecie Ekonomicznym w Poznaniu (UEP). Dane zawierają informacje na temat stopnia powiązania potrzeb, których wymagają pracodawcy, oraz umiejętności, posiadanych przez pracowników.¹² Pozwolę sobie to jednak troszkę rozszerzyć. Otóż cel, zwany akademickim

dotyczy przede wszystkim podejmowania studiów. Mianowicie najczęściej przyjmuje się, że kandydaci na studia przeważnie wybierają kierunek studiów z tej dziedziny, w której czują się dobrze i komfortowo, a nauka jest dla nich fascynująca i ciągle chcieliby wiedzieć więcej. Przykładowo osoba, która nie lubi i nie czuje się dobrze w przedmiotach matematycznych raczej nie wybierze kierunku związanego z matematyką.

Kolejnym celem są cele zawodowe: „(...) określane jako te związane z powołaniem.”¹³ Cel ten dotyczy osób, które w dużej mierze kierują się podjęciem studiów w kontekście znalezienia dobrej pracy, gdzie można się rozwijać i osiągać awanse, jak również

w której można zarobić duże pieniądze. Cele zawodowe można również interpretować w kierunku rozwoju, zdobywania nowych umiejętności i kompetencji czy pogłębiania swojej wiedzy.

W wyróżnionych celach uwzględniono również cele towarzyskie: „(...) które mają charakter społeczny i obejmują głównie budowanie relacji interpersonalnych, poznawanie ludzi o podobnych zainteresowaniach, poszukiwanie przyjaciół czy partnerów życiowych.”¹⁴ Cele te charakteryzują się przede wszystkim zdobywaniem nowych znajomości i kontaktów towarzyskich. Może się to również przejawiać poszukiwaniem osób o zbliżonych pasjach czy fascynacjach.

Ostatnim punktem są cele osobiste: „(...) obejmujące dążenia, które mogą mieć różnorodny charakter, od potrzeby udowodnienia sobie i innym własnych możliwości, potrzebę zdobycia większej pewności siebie (motywacja zewnętrzna) lub też potrzebę poszerzenia własnych horyzontów myślowych i ożywienia intelektualnego (motywacja wewnętrzna).”¹⁵ Ten rodzaj celów charakteryzuje się bardziej pokazaniem zarówno sobie, jak i innym ludziom, że jest się w stanie osiągnąć zamierzone cele. Jest to też forma pokazania sobie swojej wartości oraz pewności siebie. Cele osobiste mogą również polegać na nabywaniu kolejnych umiejętności i usystematyzowaniu posiadanej już wiedzy.

Przyznam, że samo wyznaczenie sobie celów to już połowa sukcesu. Warto do tego dołączyć dążenie do realizacji swoich planów. Jak w takim razie osiągnąć wyznaczone przez siebie cele?

METODA SMART

W kontekście celów bardzo przydatna jest metoda SMART, która pomaga zwiualizować swój cel lub też i cele. Jeśli moim celem jest napisanie pracy magisterskiej to powinienam zaplanować sobie pracę tak, aby znaleźć czas zarówno na to, jak i na inne rzeczy. Muszę rozplanować sobie co i do kiedy powinienam napisać, aby udało mi się ten cel osiągnąć.

Czym w takim razie jest wspomniana przeze mnie metoda?

Otóż model SMART oznacza, że cele powinny być:

- „Specific - konkretne
- Measurable - mierzalne
- Agreed - uzgodnione
- Realistic - realne
- Time phased - określone w czasie.”¹⁶ (J. Whitmore, 2011, s.76)

Przede wszystkim, cele muszą być dokładnie określone i dobrze przemyślane. To znaczy, że nie wystarczy powiedzieć, że chce się wziąć udział w biegu, bo biegów jest mnóstwo i na różnych dystansach. O celu konkretnie można powiedzieć, mówiąc, że chce się wziąć udział w półmaratonie, czyli biegu na dystansie 21 kilometrów. W tym przypadku cel jest już określony. Kolejną kwestią jest to, że cel musi być policzalny. Dlatego przygotowując się do półmaratonu będę biegać krótsze dystanse 5-10 kilometrów

3 razy w tygodniu, a jeden, dłuższy 15 - 20 kilometrów w weekendy. W tym wypadku dałam sobie tzw. widełki dzięki czemu nie zrażę się biegając 5 kilometrów, skoro powinienam biegać na przykład 8. Następną sprawą jest to, że cele muszą być zgodne, a inaczej ujmując ambitne. Oznacza to, że cele mają być też formą wyzwania, a nie prostą czynnością. Dla biegacza biegającego krótkie dystanse w przedziale 5-10 kilometrów półmaraton staje się prawdziwym wyzwaniem. Oprócz bycia konkretnym, policzalnym i ambitnym celem powinny być po prostu realne. Nie można wstać rano z łóżka i powiedzieć, że jutro przebiegnie się półmaraton, jeśli nigdy wcześniej się nie biegało. Dlatego warto sobie ustalić realne poprzeczki. Mianowicie cztery razy w tygodniu będę biegać, a dodatkowo raz w tygodniu pójść na basen, aby trochę sobie odpocząć. Ostatnim etapem metody SMART jest ulokowanie swojego celu w czasie. Jeśli chcę przebiec półmaraton to zrobię to w marcu przyszłego roku. Dlatego na przygotowanie do osiągnięcia mojego celu mam jeszcze 5 miesięcy. Podobnie jest ze studiami i przywołanym już pisaniem pracy magisterskiej. Celem konkretnym powinno być napisanie pracy. Później trzeba wymierzyć w jaki sposób można to zrobić. Mianowicie dwa razy w tygodniu będę pisała po jednym podrozdziale. Dzięki temu mam swoje widełki do tego, aby znaleźć w tygodniu, gdzie jest 7 dni tylko dwa na pisanie moich podrozdziałów. Nie ukrywam też, że taki system pozwoli mi na efektywną pracę, a nie zniechęcenie. Kolejnym punktem jest ambicja. Samo pisanie podrozdziałów jest wyzwaniem, ale umówmy się, że niezbyt dużym. Dlatego warto iść krok dalej i dać sobie miesiąc na napisanie całego rozdziału pracy, liczącego napisane wcześniej podrozdziały. Następnie cel musi być realny. Tak więc, jak mówi znane przysłowie „nie od razu Rzym zbudowano”, tak i ja nie napiszę pracy w dwa dni. Ostatnią kwestią jest wyznaczenie sobie deadline. Mianowicie skoro na napisanie mojej pracy magisterskiej mam 3 semestry, to do 4 semestru praca musi być ostatecznie gotowa.

PODSUMOWANIE

Motywacja i cele to dwie różne kwestie, które wzajemnie się uzupełniają i oddziałują na siebie. Bowiem bez motywacji ciężko jest zrealizować postawione sobie cele. W tytule mojego artykułu napisałam, że motywacja i cele są kluczem do samorozwoju. Samorozwój to nic innego jak pogłębianie swoich

pasji, swoich zainteresowań, poszerzanie horyzontów czy po prostu pogłębianie wiedzy w interesujących dziedzinach. Pasją mogą być nie tylko aspekty naukowe, ale i sportowe czy społeczne. Samorozwój polega na rozwijaniu samego siebie; na dążeniu do tego by stać się lepszą wersją samego siebie. Dlatego uważam, że samorozwój nie byłby skuteczny bez motywacji oraz wyznaczania i osiągania celów. Do tego dochodzą jeszcze marzenia i pragnienia, których ludzie często się boją. A nie powinni. Marzenie o nauczaniu się języka angielskiego powinno pozostać nie tylko marzeniem, ale i celem, gdzie pojawia się motywacja i chęć działania. Zwłaszcza, że marzenia same się spełniają. Czasami trzeba im trochę pomóc. Tak samo jest z celami.

Bibliografia

Książki:

- 1 Kuraszyńska A., *Nawyki wytrwałości*, HELION, Gliwice, 2013.
- 2 Pantalón M. V., *Blyskawiczne wywieranie wpływu*, GWP, Gdańsk, 2013.
- 3 Whitmore J., *Coaching. Trening Efektywności*, G + J, Warszawa, 2011.

Źródła internetowe:

- 4 Karna W. J., Knap-Stefaniuk A., *Motywowanie pracowników jako wyzwanie w zarządzaniu zasobami ludzkimi*, Studia i Prace WNEIZ US nr 48/2 2017, Uniwersytet Szczeciński 2017
- 5 Michalik K., *Typologia czynników motywacji*, Zeszyty naukowe Małopolskiej Wyższej Szkoły Ekonomicznej w Tarnowie nr 2(13)/2009 T. 2, 2009.
- 6 Żukowska J., *Istota motywacji pracowników tworzących zespoły w procesach innowacyjnych*, Studia i Prace WNEIZ US nr 48/2 2017, Uniwersytet Szczeciński, 2017.
- 7 Ślawecki B., Wach- Kąkolewicz A., „Chcemy pracy!” – motywacja i oczekiwania studentów wobec uczelni ekonomicznych, Edukacja Ekonomistów i Menedżerów, Poznań 2012.

Przypisy:

- 8 A. Kuraszyńska, *Nawyki wytrwałości*, HELION, Gliwice, 2013, s.8
- 9 <https://quotepark.com/pl/autorzy/martyna-wojciechowska/> stan z dnia 29.10.2022 r.
- 10 W. J. Karna, A. Knap-Stefaniuk, *Motywowanie pracowników jako wyzwanie w zarządzaniu zasobami ludzkimi*, Studia i Prace WNEIZ US nr 48/2 2017, Uniwersytet Szczeciński 2017, s. 162
- 11 K. Michalik, *Typologia czynników motywacji*, Zeszyty naukowe Małopolskiej Wyższej Szkoły Ekonomicznej w Tarnowie nr 2(13)/2009 T. 2, 2009, s. 374
- 12 J. Żukowska, *Istota motywacji pracowników tworzących zespoły w procesach innowacyjnych*, Studia i Prace WNEIZ US nr 48/2 2017, Uniwersytet Szczeciński, 2017, s. 422
- 13 J. Żukowska, *Istota motywacji pracowników tworzących zespoły w procesach innowacyjnych*, Studia i Prace WNEIZ US nr 48/2 2017, Uniwersytet Szczeciński, 2017, s. 422
- 14 B. Ślawecki, A. Wach- Kąkolewicz, „Chcemy pracy!” – motywacja i oczekiwania studentów wobec uczelni ekonomicznych, Edukacja Ekonomistów i Menedżerów, Poznań 2012, s. 152.
- 15 M. V. Pantalón, *Blyskawiczne wywieranie wpływu*, GWP, Gdańsk, 2013, s.10
- 16 B. Ślawecki, A. Wach- Kąkolewicz, „Chcemy pracy!” – motywacja i oczekiwania studentów wobec uczelni ekonomicznych, Edukacja Ekonomistów i Menedżerów, Poznań 2012, s. 152.
- 17 B. Ślawecki, A. Wach- Kąkolewicz, „Chcemy pracy!” – motywacja i oczekiwania studentów wobec uczelni ekonomicznych, Edukacja Ekonomistów i Menedżerów, Poznań 2012, s. 153
- 18 B. Ślawecki, A. Wach- Kąkolewicz, „Chcemy pracy!” – motywacja i oczekiwania studentów wobec uczelni ekonomicznych, Edukacja Ekonomistów i Menedżerów, Poznań 2012, s. 153
- 19 Tamże- “Badanie to było częścią realizowanego projektu Kadry dla Gospodarki (KGD), finansowanego ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego. Respondenci – 109 osób studiujących na UEP i odbywających płatne staże w przedsiębiorstwach – zostali m.in. poproszeni o to, aby wskazać jakie motywy czy też cele studiowania są im najbliższe”
- 20 B. Ślawecki, A. Wach- Kąkolewicz, „Chcemy pracy!” – motywacja i oczekiwania studentów wobec uczelni ekonomicznych, Edukacja Ekonomistów i Menedżerów, Poznań 2012, s. 154
- 21 B. Ślawecki, A. Wach- Kąkolewicz, „Chcemy pracy!” – motywacja i oczekiwania studentów wobec uczelni ekonomicznych, Edukacja Ekonomistów i Menedżerów, Poznań 2012, s. 154
- 22 B. Ślawecki, A. Wach- Kąkolewicz, „Chcemy pracy!” – motywacja i oczekiwania studentów wobec uczelni ekonomicznych, Edukacja Ekonomistów i Menedżerów, Poznań 2012, s. 154
- 23 J. Whitmore, *Coaching. Trening Efektywności*, G + J, Warszawa, 2011, s.76

KRZYŻÓWKA

I ZGARNIJ NAGRODY!

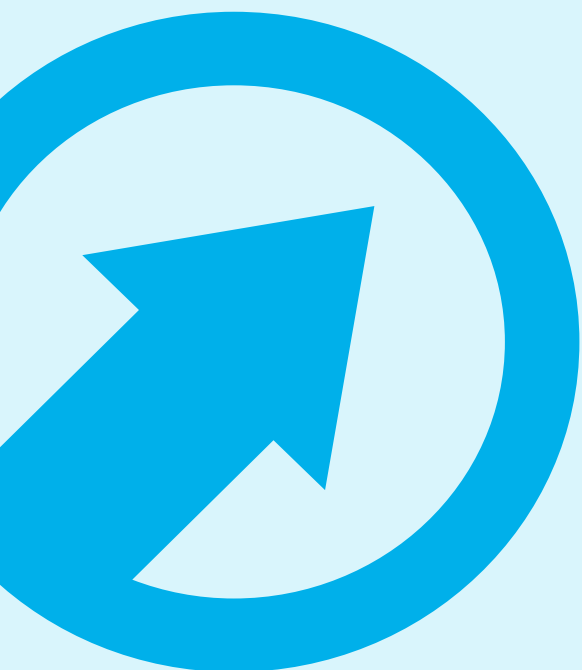

Poziomo:

4. Bezrobocie wynikające z niedopasowania profilu zawodowego osób bezrobotnych do rynku pracy
5. Bank odpowiedzialny za funkcjonowanie systemu bankowego oraz prowadzenie bieżącej polityki pieniężnej państwa
7. Jakie instrumenty pochodne nazywamy derywatami?
9. Uprawdopodobnione powstanie w okresie sprawozdawczym korzyści ekonomicznych o wiarygodnie określonej wartości, w formie zwiększenia wartości aktywów lub zmniejszenia wartości zobowiązań
12. Różnica między kursem sprzedaży a kursem kupna aktywów
14. Kryterium, według którego uporządkowane są pasywa w bilansie
15. Jeden z rodzajów amortyzacji w ujęciu rachunkowym
16. Instrument finansowy, w którym każda ze stron dokonuje w określonych terminach w przyszłości serii płatności na rzecz drugiej strony kontraktu

Pionowo:

1. Jedna z zasad w rachunkowości mówiąca o tym, że osiągnięte przychody i obciążające ją koszty dotyczące danego roku obrotowego należy ująć w księgach rachunkowych niezależnie od terminu ich spłaty
2. Waluta obowiązująca w Szwajcarii
3. Przeciwiństwo inflacji
6. System wynagradzania, w którym wysokość wynagrodzenia zależy od ilości wykonanej pracy
8. Jedna z walut „twardych”
10. Ustawowe osłabienie kursu waluty narodowej przez rząd lub Bank Centralny
11. Osoba zawodowo zajmująca się pośrednictwem w transakcjach kupna i sprzedaży papierów wartościowych dla klienta
13. Zdolność firmy do wywiązywania się z krótkoterminowych zobowiązań
14. Indeks giełdowy 20 największych spółek notowanych na warszawskiej Giełdzie Papierów Wartościowych
17. Wartość rynkowa wszystkich dóbr i usług finalnych wytworzonych w kraju w danym okresie, niezależnie od tego kto jest właścicielem czynników produkcji

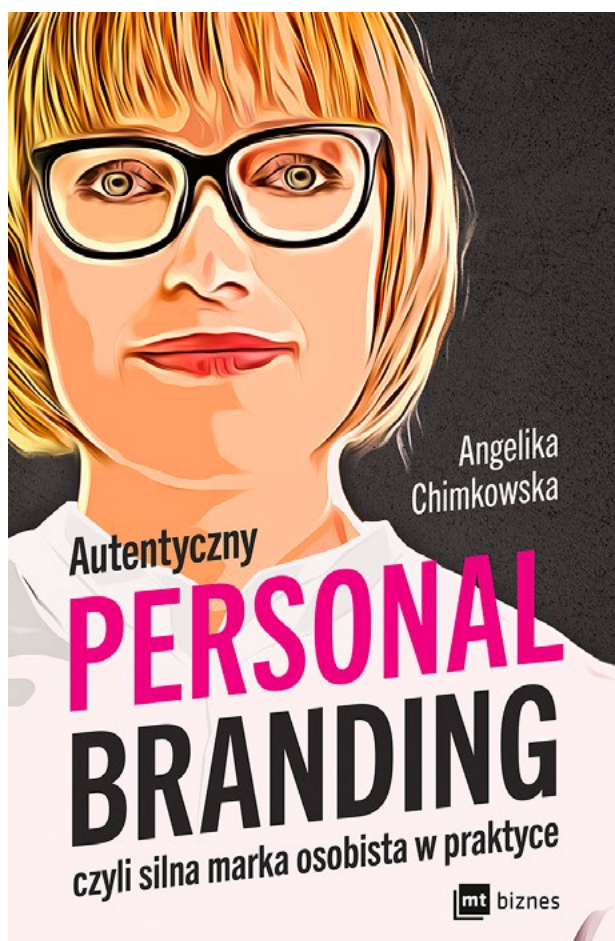

FORWARD POLECA

**ZAPRASZAMY DO ZAPOZNANIA
SIĘ Z RECENZJAMI KSIĄŻEK.
KAŻDĄ Z NICH ZNAJDZIECIE
W ZBIORACH WYDAWNICTWA
MT BIZNES.**

ANGELIKA CHIMKOWSKA

**AUTENTYCZNY PERSONAL BRANDING,
CZYLI SILNA MARKA OSOBISTA
W PRAKTYCE**

Silna marka osobista jest w dzisiejszych czasach nieodłącznym elementem sukcesu. Każdy kto zdaje sobie z tego sprawę i chciałby poszerzyć w tym temacie swoją wiedzę dla rozwoju własnego biznesu czy kariery powinien sięgnąć po tę pozycję. Angelika Chimkowska to ekspertka wyróżniona przez „Forbes” wśród 25 mistrzyń polskiego LinkedIn 2021, strateg silnych marek specjalizująca się w tworzeniu skutecznej komunikacji i sprzedaży wykorzystującej social selling, mówczyni na prestiżowych konferencjach, której można w tej sferze w pełni zaufać.

Podczas lektury dowiadujemy się jak planować i budować silną markę osobistą przy wykorzystaniu mnóstwa praktycznych ćwiczeń, które warto od razu wcielić w życie. Chimkowska przedstawia tutaj wiele skutecznych i przydatnych technik takich jak TOP OF. Case studies pozwalają od razu łączyć teorię z praktyką i przynoszą w ekspresowym tempie pierwsze skutki działania. Autorka pomaga wskazać swoją unikalną osobowość marki osobistej i pokazuje jak efektywnie komunikować się ze swoim odbiorcą. W książce znajdziemy również bardzo przydatne rady dla osób, które chcą lepiej odnaleźć się na rynku pracy w postaci 10 kroków do stworzenia profesjonalnego profilu na LinkedIn. Znajdują się w niej także zasady netykiety i przeciwdziałania kryzysom wizerunkowym w internecie oraz rady jak reagować na krytykę i hejt.

Co więcej w książce zostały umieszczone wypowiedzi wielu liderów w tej dziedzinie, m.in. Jacka Santorskiego, Jowity Michalskiej rozprawiających się z mitami na temat silnej marki w biznesie, a także opowiadających zarówno o korzyściach, jak i konsekwencjach działalności w mediach społecznościowych.

Jest zatem to niezbędna pozycja dla każdego, kto chciałby zgłębić swoją wiedzę z personal branding i zacząć ją wdrażać w swoim życiu zawodowym łącząc to z własnymi wartościami i nie tracąc na autentyczności.

ANGELIKA CHIMKOWSKA

LINKEDIN W PRAKTYCE

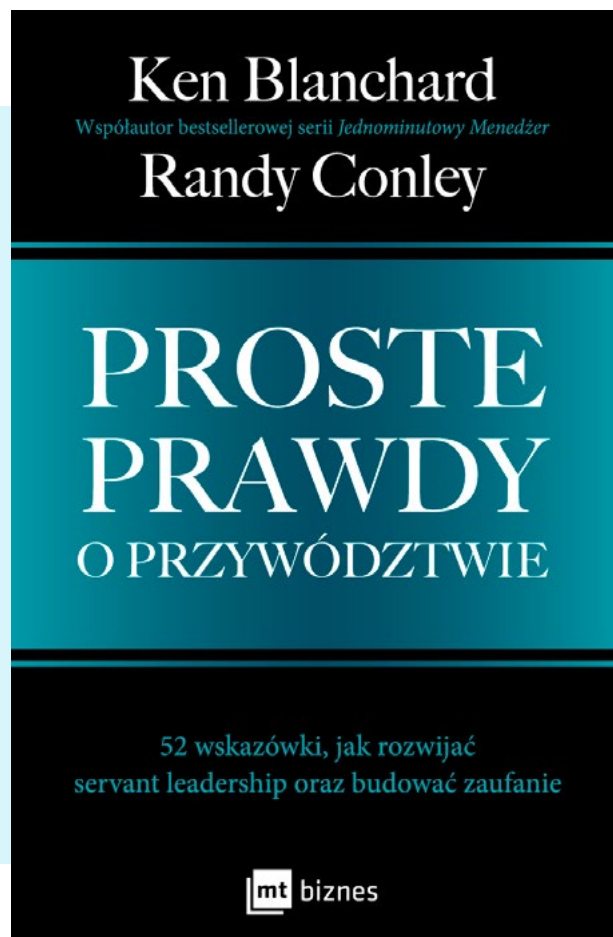
Angelika Chimkowska specjalizuje się w kreowaniu efektywnej i przynoszącej rezultaty komunikacji oraz sprzedaży posługującej się social selling’iem. Wymieniona została przez magazyn Forbes na liście 25 mistrzyń polskiego LinkedIn. W swojej książce podejmuje głównie tematykę serwisu społecznościowego jakim jest LinkedIn. Przedstawia m.in. wskazówki i rady ułatwiające pierwsze kroki w świecie social selling’u.

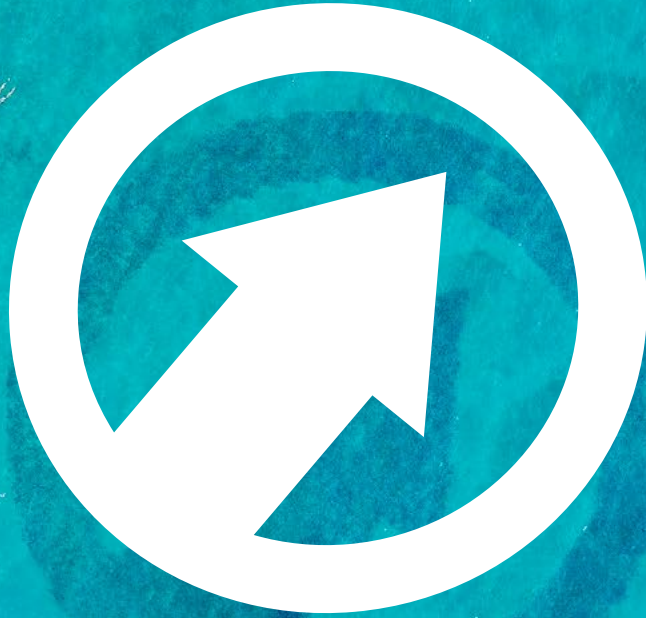
Ogromną zaletą tej książki jest to, że zawiera ona bardzo wiele przykładów. Każde fakty teoretyczne czy poruszane zagadnienia są zilustrowane prawidłowymi modelami. Te przykłady nie tylko ułatwiają zrozumienie treści, ale także można je wykorzystać w życiu codziennym. Informacje zawarte w książce przekazywane są za pomocą prostego języka, co znacznie zachęca do czytania tej pozycji oraz ułatwia zrozumienie. Kolejną zaletą są zadania zawarte w tej książce, gdzie zdobytą wiedzę można od razu wypróbować oraz sprawdzić samego siebie.

Wynieść z niej można wiele cennych uwag i rad, które przydadzą się w przyszłości. Dzięki lekturze tej książki wzbogacić można swoją wiedzę na temat serwisu społecznościowego jakim jest LinkedIn.

KEN BLANCHARD, RANDY CONLEY PROSTE PRAWDY O PRZYWÓDZTWIE

Książka „Proste prawdy o przywództwie” to kompendium wiedzy dla wszystkich, którzy pragną rozwijać swoje kompetencje liderские. Jeśli myślisz o sobie jako o przyszłym menadźerze we własnej firmie lub próbujesz wspiąć się po szczeblach kariery, ta książka jest dobrym początkiem do pozyskania praktycznej wiedzy ułatwiającej staranie się o takie stanowisko. Pozycja obala mity krążące na temat bycia liderem i w prosty sposób wyjaśnia, jak podejść do budowania organizacji w sposób zachęcający i spajający wszystkich pracowników. Proste prawdy o przywództwie to lektura obowiązkowa dla wszystkich, którzy chcą nauczyć się doceniać tych, z którymi współpracują a tym samym wzmocnić fundamenty, na których stoi ich organizacja. Skorzystają z niej również Ci, którzy pragną przygotować się do roli lidera.

FORWARD[®] · 2022